BBC

ZAKOCHAJ SIĘ W POWOJNIKACH I OTOCZ SIĘ KWIATAMI

Kwiecień 4 (65)/2024

Gardeners' World

EDYCJA POLSKA

WYSIEW NASION
Sposób na sukces

Mistrzowski kurs uprawy
ZIÓŁ

CZAS NA
kwiaty
cebulowe

Przepisy na dania z fiołków

WIOSENNE INSPIRACJE
projekty balkonów, konstrukcje za grosze, kryjówki dla zwierząt

UPRAWIAJ I JEDZ
Rukmini dzieli się przepisem na pikantną frittatę

NASADZENIA
Alan uczy, jak zaprojektować ogród krok po kroku

POWIS CASTLE
Kasia zaprasza do barokowej rezydencji w Walii

Kwiecień 4/2024
cena 17,90 zł (w tym 8% VAT)
ISSN 2391-8381 Indeks 403636
04
9 772391 838142

eprasa.pl dcc247b459


SUKCES W UPRAWIE
ZACZYNA SIĘ OD
PODŁOŻA
SUBSTRAL
Osmocote®
PODŁOŻE DO
TRAWNIKA
ZREDUKOWANA
ILOŚĆ TORFU
ZAWIERA NAWÓZ
DŁUGO DZIAŁAJĄCY
OSMOCOTE®
6
NAWÓZ
OSMOCOTE®
DZIAŁA DO
6 MIESIĘCY
OGRANICZA
POWSTAWANIE
MCHU NA
TRAWNIKU
POPRAWIA
KIEŁKOWANIE
WZMACNIA
ZIELONY KOLOR
TRAWNIKA

Prenumerata

Gardeners' World. Edycja Polska to wydanie licencyjne największego brytyjskiego magazynu ogrodniczego BBC *Gardeners' World Magazine*. W polskiej edycji dzielimy się z wami naszymi odkryciami – od inspirujących ogrodów (angielskich i polskich) i zachwycających roślin, po zakupowe wskazówki i podpowiedzi, co zrobić, by ogród był zawsze w kwitnącej formie.

Zaprenumeruj *Gardeners' World. Edycja Polska* w wersji drukowanej z rabatem

5% na kwartał (3 wydania)
10% na rok (10 wydań)
25% na dwa lata (20 wydań)

Zamów prenumeratę na
www.UlubionyKiosk.pl
Przesyłka gratis



Welcome

Kwietniowe wydanie otwieramy klasycznie, bratkami. Są idealne na tę porę – nie polegną od wiosennych przymrozków, słodką wonią przyciągają głodne owady, a nam oferują wspaniały materiał na pierwsze kwiaty do donic. Gdy centra ogrodnicze zaczną już kipieć od propozycji na nowy sezon, w pojemnikach (str. 20) mogą też pojawić się inne rośliny, takie jak byliny ozdobne z kwiatów i liści, albo zioła (str. 76).

Baw się tej wiosny barwami, ale wykorzystuj też różne odcienie zieleni, brązów czy szarości i zobacz, w jaki sposób czołowi europejscy projektanci łączą kolory, tekstury i elementy dekoracyjne, na przykład przy tworzeniu miejskich balkonów (str. 56). W tym wydaniu zamieszczamy aż 6 pomysłów na aranżacje w różnych stylach.

Monty twierdzi, że nawet w najmniejszym ogrodzie znajdzie się miejsce dla powojnika (str. 28). Pomimo że te imponujące pnącza, którym nie brakuje kolorów, kojarzą się z latem, teraz jest idealny czas na ich sadzenie. Ale sięgając po nowe gatunki roślin do ogrodu, trzeba zawsze mieć na uwadze całość. Jak zachować równowagę przy jego tworzeniu, uzyskać dobre efekty wizualne oraz interesującą strukturę na rabatach? Na te pytania odpowiada Alan (str. 38). Radzi też, od czego zacząć nasadzenia i jak budować atmosferę w poszczególnych wnętrzach, biorąc pod uwagę światło oraz pokrój i rozmieszczenie roślin.

Atmosfera... tak, to słowo często mamy na myśli, określając ogród. Ale jaka powinna być? Każdy z nas ma inne upodobania. Miejscem wyjątkowym, którego historię przybliżamy w tym wydaniu i w którym można poczuć *genius loci* jest Powis Castle w Walii (str. 44). Niegdyś niedostępna warownia, a dziś ogród otwarty dla zwiedzających, założony na tarasach stromego zbocza, idealnie wtapiający się w otaczające wzgórza. To założenie z epoki renesansu, tworzone przez pokolenia, z którego warto czerpać inspiracje.

A wiosna, którą właśnie witamy, to doskonały moment, by zacząć jakąś nową, ogrodową historię.

Małgorzata Wójcik
Redaktor naczelna
malgorzata.wojcik@avt.pl



Eksperci Gardeners' World



Monty Don
Ogrodnik-samouk, główny prowadzący Gardeners` World. Entuzjasta psów i upraw ekologicznych, z czytelnikami spotyka się w swoim ogrodzie w Longmeadow.



Carol Klein
Ogrodniczka, łączy występy w telewizji z pisaniem i obowiązkami w jej własnym ogrodzie w Glebe Cottage. Inspiruje nas niezwykłą energią i bogatym doświadczeniem.



Alan Titchmarsh
Autor poczytnych poradników i kilku programów telewizyjnych. Dzieli się bogactwem wiedzy o uprawie roślin, dba o swoje grządki w Hampshire.



Rekha Mistry
Ogrodniczka, influencerka i prezenterka. Z zapałem uprawia na działce warzywa, zioła i owoce w zgodzie z naturą. Prezentuje przepisy na dania z ich udziałem.



Adam Frost
Utytułowany architekt krajobrazu, zdobywca wielu nagród na Chelsea Flower Show. Pokazuje, że pielęgnacja ogrodu wcale nie musi być skomplikowana.

eprasa.pl dcc247b459

SPIS TREŚCI

kwiecień 2024

LUBIMY

8 Gwiazdy kwietnia

20 Kompozycje dla zapylaczy

22 Wczesne kwiaty w donicach

24 Szafirki

INSPIRACJE

28 Uprawa powojników
Ulubione odmiany Monty'ego

34 Kwitnące rośliny domowe
Ozdobne z kwiatów i liści

38 Projektowanie ogrodu
Zasady tworzenia nasadzeń

44 Angielskie otwarte ogrody
Powis Castle

49 Oszczędne ogrodnictwo
Konstrukcje za grosze

56 Ogród na balkonie
6 gotowych projektów

86 Jadalne kwiaty
Dania z fiołkami

95 Ogrodnicy dla planety
Ekologiczne produkty

WŁASNE UPRAWY

62 Wysiew nasion

65 Pomidory

69 Bezproblemowe zbiory

76 Zioła znane i mniej znane

82 Uprawiaj i jedz

FAUNA W OGRODZIE

88 Królik

91 Domki dla zwierząt

FELIETON

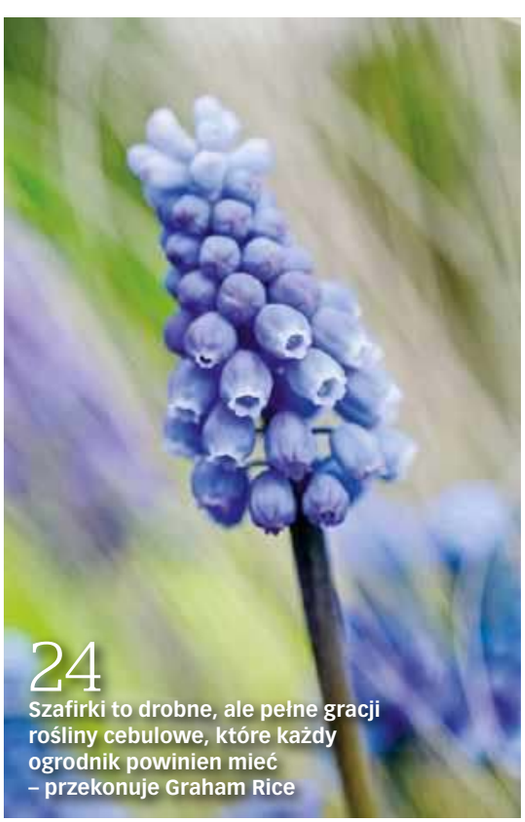
19 Cały Monty

26 Rozmowy przy płocie

121 Opowieści Titchmarsha



28
Kwiecień to idealny miesiąc na zasadzenie powojnika. Monty wymienia swoje ulubione odmiany i dzieli się poradami dotyczącymi ich uprawy



24
Szafirki to drobne, ale pełne gracji rośliny cebulowe, które każdy ogrodnik powinien mieć – przekonuje Graham Rice



49
Toby pokazuje, jak wykorzystać w ogrodzie stare materiały do zrobienia nowych konstrukcji

eprasa.pl dcc247b459

TEMATY Z OKŁADKI

76

8, 24

56, 49, 91

28

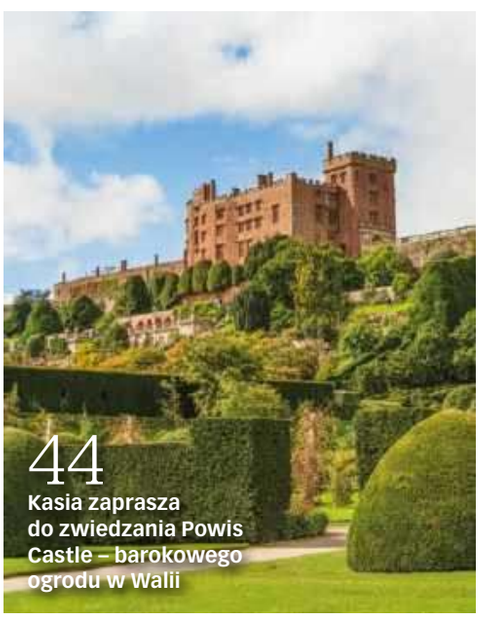
62

86

82, 38, 44



Zdjęcie: yuri-ab/AdobeStock



44
Kasia zaprasza do zwiedzania Powis Castle – barokowego ogrodu w Walii



56
Bożka i Łukasz prezentują sześć pomysłów europejskich projektantów na balkon o wymiarach 2 x 5 metrów



118
Frances wyjaśnia, jak przeprowadzić coroczne cięcie forsycji i odmłodzić krzewy



76
Eksperci z Aweside Farm podpowiadają, jak uzyskać najbardziej aromatyczne zioła na świecie

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE, JASON INGRAM, PAUL DEBOIS, NEIL HEPWORTH, KATARZYNA BELLINGHAM, BOŻKA PIOTROWSKA

Plan działań



100 Zadbaj o tulipany

101 Posadź ziemniaki w workach

102 Przepikuj pomidory

103 Wysiej rośliny jednoroczne

104 Posadź byliny

105 Oczyść kępy narcyzów

106 Wysiej selery

107 Wentyluj szklarnię

108 Posadź szparagi

109 Wyściółkuj glebę

110 Obsadź donicę

111 Obsadź brzeg oczka

112 Zahartuj rozsady

113 Zawieś budki lęgowe

118 Przytnij forsycję

pytania i odpowiedzi

114-117 Eksperci radzą czytelnikom

PRENUMERATA s. 43

eprasa.pl dcc247b459

Lista zakupów

▶ Ozdoba ogrodowa Elf Elerrina

Ta magiczna dekoracja ogrodu to prawdziwa elfia duszyczka mieszkająca w zaprojektowanej i wykonanej z dbałością ozdobie ogrodowej. Elficzka z rozwianą burzą loków tańczy na źdźbłach trawy, pilnując aby ogród piękniał z każdym dniem i aby zamieszkiwały go tylko dobre istoty. Możesz ją umieścić pomiędzy kwiatami na rabacie lub na trawniku albo w kompozycji doniczkowej. Dzięki stabilnemu mocowaniu do gruntu elf będzie trwałą i bezpieczną ozdobą. Wystarczy wbić grot ziemny w wybrane miejsce i cieszyć się piękną dekorację przez cały rok. Elf wykonany jest ze stali węglowej poddanej naturalnemu procesowi korozji lub malowany na bajkowy kolor.

www.aurora-garden.pl



▶ Roundup® AntyMech Koncentrat



Skuteczność jest niczym bez bezpieczeństwa! Odkryj innowacyjny produkt od marki Roundup® Chwastobójczy – w 100% naturalny selektywny środek na mech na trawniku. Produkt nie zawiera siarczanu żelaza, a więc nie ma odrzucającego zapachu. W pełni bezpieczny dla trawy. W sprzyjających warunkach pierwsze objawy działania środka widać już po upływie 2-3 godzin od zabiegu.

www.lovethegarden.pl



◀ Nawóz uniwersalny COMPLETE BIO

To ekologiczna alternatywa specjalnie opracowana do odżywiania wszystkich roślin. Kompletna receptura zawierająca w swoim składzie wyłącznie naturalne składniki sprawia, że jest to idealny wybór dla ekologicznych upraw. Certyfikowane surowce i bogaty skład zapewniają stabilny rozwój, wzmacniają odporność na choroby i szkodniki oraz pozytywnie wpływają na kondycję roślin. Nawóz zawiera wszystkie niezbędne składniki gwarantujące piękne rośliny i obfite zbiory. Może być stosowany w uprawach ekologicznych.

www.compo.pl

▼ Podłoże uniwersalne z mikroorganizmami

Podłoże doskonale nadaje się do uprawy kwiatów i warzyw – zarówno pod osłonami, jak i na działkę, dla roślin na balkonach, w biurach, w domu i ogrodzie. Zawiera bogatą mikroflorę znanych i bezpiecznych bakterii kwasu mlekowego, bakterii fotosyntetyzujących oraz drożdże. Naturalne zwiększanie odporność roślin na choroby oraz pasożyty. Wzmaga zdolność roślin do fotosyntezy, co prowadzi do wzrostu odporności i witalności, lepszego kiełkowania, ukorzeniania, kwitnienia i owocowania.

www.ggarden.eu



▶ Ogród na balkonie. W doniczce i wszędzie, gdzie chcesz

Joanna Żytkowska

Wydawnictwo Buchmann, 2024



Parapet, balkon w bloku, taras w apartamentowcu. Roślinom do życia potrzeba naprawdę niewiele. Jeśli zapewnimy im odpowiednie warunki, urosną, zakwitną, wydadzą plon rosnąc nawet na niewielkiej przestrzeni. Autorka dzieli się swoimi doświadczeniami podpowiadając, jak optymalnie wykorzystać każde dostępne miejsce i dobrać takie rośliny, którym w danej przestrzeni będzie najlepiej, zdradza kreatywne metody uprawy i sposoby na radzenie sobie z najtrudniejszymi wyzwaniami, jakie stawia przed nami uprawa roślin na małej powierzchni.

www.gwfoksal.pl

▶ Pomidor Rio Grande Nasiona inkrustowane



Odmiana średnio wczesna, bardzo plenna, o pokroju zwartym, wzniesionym, samokończąca. Wymaga gleby przepuszczalnej, o dobrej strukturze. Tworzy wydłużone, intensywnie czerwone owoce. Miąższ bardzo twardy, o jednolitej, czerwonej barwie i wysokiej zawartości witaminy C.

www.roltico.pl

eprasa.pl dcc247b459



▲ Betonowe warzywniki

Solidne, trwałe i estetyczne rozwiązanie, które pozwoli ci uprawiać ulubione warzywa bez konieczności schylania. Dzięki warzywnikom twoje rośliny będą miały doskonałe warunki do wzrostu, a ty będziesz cieszyć się pięknym ogrodem przez wiele lat. Odkryj możliwości, jakie oferują warzywniki betonowe i stwórz swój własny ogród marzeń.

www.warzywniki.pl

▶ Gotowe Podłoże Osmocote® do Trawnika

Myślisz o zakładaniu lub renowacji trawnika? To wyjątkowe podłoże chroni świeżo posiane nasiona przed wysychaniem; szczególnie zalecane w obszarach piaszczystych. Dodatkowo, jego zastosowanie na istniejącym trawniku poprawia strukturę gleby i drenaż, stymulując gęstszy wzrost trawy i ograniczając przestrzeń dla mchu. Dodatek nawozu Osmocote® zapewnia równomierne nawożenie przez cały sezon.

www.lovethegarden.pl





◀ Kulki na krety

Kulki zapachowe służące do odstraszania kretów. Nasączone substancją wydzielającą intensywny zapach, który jest wyjątkowo nieprzyjemny dla kretów i powoduje, że opuszczają one swoje nory i przenoszą się w inne miejsce. Działanie utrzymuje się aż do 4 tygodni. Z czasem kulki ulegają rozkładowi i nie zanieczyszczają gleby. Wygodna aplikacja dzięki dołączonym do produktu szczypcom.

www.bros.pl



◀ Kompostownik ogrodowy

Solidne i trwałe kompostowniki ogrodowe z długą gwarancją i żywotnością ponad 30 lat. Wykonane w 100% z plastiku z recyklingu. Łatwe w montażu i wygodne w użytkowaniu. Pojemności od 210 do 2500 litrów.

www.TopKompostownik.pl

▶ Marchew jadalna Gniff

Średnio późna odmiana marchewki pochodzącej ze szwajcarskich Alp o ciekawym ametystowym zabarwieniu skórki. Po przekrojeniu widać duży, dobrze zaznaczony kremowo rdzeń otoczony żółtym pierścieniem. Doskonała odmiana na aromatyczne soki i desery z dodatkiem lawendy, a także do marynowania. Marchew warta uprawy z uwagi na niespotykany i bardzo ciekawy kolor, który może być ozdobą niejednego dania.

www.toraf.pl



▶ Nawóz organiczny Bio Plantella Wapń do pomidorów

Nawóz organiczny z wapniem działa jako biostymulator przyspieszający odpowiedni rozwój i wzrost, nawóz oraz czynnik korygujący niedobory wapnia. Stanowi wysokiej jakości odżywkę wzmacniającą do pomidorów oraz innych warzyw i owoców narażonych na czynniki chorobotwórcze. Regularne dostarczanie wapnia roślinom zapobiega gniciu korzeni pomidora i innych warzyw, pękaniu owoców i występowaniu chorób fizjologicznych, takich jak np. sucha zgnilizna wierzchołkowa na pomidorach.

www.odstraszanie.pl



eprasa.pl dcc247b459



„Kwiecień zmienia światło na zielone, a cały świat szykuje się do jazdy”

Christopher Morley

eprasa.pl dcc247b459



Lubimy kwiecień

Wiosna rozgościła się na dobre – w tym miesiącu będziemy ją świętować za pomocą piosenek. Na temat kwietnia powstało wiele utworów, ale ja zdecydowałem się na ten od PJ Harvey i Johna Parisha, w którym pada zdanie: „Kwietniu, jak mogłam założyć nieodpowiednie ubranie" – ponieważ doskonale pamiętam, jak zimne potrafią być spływające po karku kwietniowe deszcze. Jednak, jak wszyscy dobrze wiemy, te deszcze są nam potrzebne, bo w przyszłym miesiącu brawurowo zatopimy się w lecie, a bez solidnego nawodnienia nie doczekamy się tych wszystkich kwiatów.

TEKST JAMES ALEXANDER-SINCLAIR

GWIAZDA MIESIĄCA

Tulipan (*Tulipa*) 'Purple Crystal', 'Mistress', 'China Pink' i 'Burgundy'

Zgodnie z nieśmiertelnymi słowami Maxa Bygravesa: „Gdy znów nadejdzie wiosna, przyniosę znów, Tulipany z Amsterdamu, Ze szczerego serca podaruję ci, Tulipany z Amsterdamu". Nadeszła ta pora roku, kiedy po długiej zimie i powolnym początku roku jesteśmy zalewani kolorami, bo pojawiają się tulipany. Nagle nasze ogrody znów błyszczą fioletami, pomarańczami, różami i kremowymi plamami. Tak, mieliśmy morza przebiśniegów, narcyzów, maleńkich irysów i ranników, które rozbudziły nasze oczekiwania, ale dla mnie nie ma prawdziwej wiosny, dopóki nie rozkwitną tulipany.

Wszystkie tulipany należy sadzić późną jesienią – poczekaj, aż się ochłodzi. Jeśli posadzisz je zbyt wcześnie, mogą zostać porażone zarazą.
Wysokość x Szerokość 40-60 cm x 15 cm

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

eprasa.pl dcc247b459

GORĄCZKA ZŁOTA

Łatwo znaleźć utwory o różach. Może niekoniecznie o tej konkretnej, wcześnie kwitnącej róży pnącej, o kanarkowych kwiatach, ale Andy Williams śpiewa: „Róże, róże, róże, dziękuję wszystkim różom, które kwitną na wiosnę", co jest godnym podziwu sentymentem. Natomiast Dolly Parton trafnie dobrała kolor (choć nastrój jest smutniejszy): „Żółte róże, Kolor słońca, Kiedyś mnie kochałeś, Dlaczego musiałeś odejść?". Wczesna odmiana, bez kolców.

Róża Banksa (*Rosa banksiae*) 'Lutea'

Rozmnażanie róż przez sadzonki jest proste: jesienią zasyp ziemią pędy o grubości ołówka i poczekaj rok.
W x S 8 m x 3 m



ZDJĘCIA: JASON INGRAM

ZUCHWAŁE PIĘKNO

Muzyka country zawsze jest podatnym gruntem dla wiosennych uniesień. Loudon Wainwright III wkracza do akcji, wyśpiewując: „Roweno, kochanie, nie zawiedź mnie. Już kilka twych słów uniesie mnie". Co prawda w przypadku pierwiosnków trudno oderwać się od ziemi, ale łyszczaki są nieco bardziej luksusowe. Tradycyjnie prezentuje się je w małych doniczkach z terakoty wystawionych w specjalnie zaprojektowanym „teatrze".

Pierwiosnek łyszczak (*Primula auricula*) 'Rowena'

Zimą powinny mieć sucho – mokre korzenie były przyczyną zamierania wielu łyszczaków. Dziel wiosną.
W x S 15 cm x 15 cm

eprasa.pl dcc247b459



SERCE ROŚNIE

W języku angielskim nazywane są „Dutchman's breeches" – bryczesy Holendra, lub, co jest bardziej oczywiste, „bleeding heart" – krwawiące serce. Wytwarzają eleganckie girlandy białych kwiatów. Wyglądają spokojnie i kojąco, ale ożywimy je utworem „Bleeding Heart" Jimiego Hendrixa, który ma (cytuję) „epicką solówkę na gitarze" i wers „Każdego ranka słyszę, jak ptaki wołają moje imię", który prowadzi nas z powrotem do ogrodu.

Serduszka okazałe (*Lamprocapnos spectabilis*) 'Alba'

Nie lubią rozmnażania przez podział, więc wiosną przygotuj sadzonki korzeniowe. Uprawiaj w pełnym słońcu lub lekkim cieniu.
W x S 60 cm x 45 cm

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

eprasa.pl dcd247b459

WIOSENNE PRZEBUDZENIE

Myślałem, że dąbrówka zbije nas z tropu, ale potoczna angielska nazwa dąbrówki to „bugle" – trąbka. Możemy więc albo zapuścić się w świat muzyki wojskowej (gatunek, który jest mi znajomy, ponieważ jako nastolatek często jej słuchałem – nie pytaj!), albo możemy się zapoznać z „Boogie woogie bugle boy of Company B" [„boogie woogie trębaczem z jednostki wojskowej B" – red.].

Dąbrówka rozłogowa (*Ajuga reptans*) 'Atropurpurea'

Najlepiej rośnie w lekkim cieniu. W dobrych warunkach rozrasta się i tworzy zwartą okrywę. Wiosną lub latem łatwo można ją rozmnożyć przez podział.
W x S 15 cm x 1 m



RÓŻOWE LIZAKI

Jeśli odnosisz wrażenie, że wszystkie moje kwietniowe muzyczne nawiązania są raczej staroświeckie, to na wszelki wypadek tym razem zrezygnowałem z Marillion, Nicka Cave'a, Burla Ivesa i The Kinks (wszyscy nagrali piosenki z lawendą w tytule) na rzecz Taylor Swift i jej „Lavender Haze" [„Lawendowa Mgła" – red.]. Nie ma wiele wspólnego z tulipanami, ale Taylor „czuje lawendową mgłę wspinającą się na mnie". Gardeners' World nadaje też na młodzieżowych falach.

Tulipan (*Tulipa*) 'Magic Lavender'

Tulipany doskonale nadają się na kwiaty cięte. Zadbaj o ich dobre nawodnienie przed ułożeniem w wazonie.
W x S 50 cm x 20 cm

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; JASON INGRAM

eprasa.pl dcc247b459

COMPO®

TURBO TRAWNIK

SZYBKI SPOSÓB NA PIĘKNY TRAWNIK



Zeskanuj kod
i wejdź do świata nowoczesnej pielęgnacji trawnika!

COMPO Turbo Trawnik to seria produktów, które zapewniają szybko widoczne efekty oraz sprawiają, że pielęgnacja trawnika staje się łatwa i przyjemna. Nasze produkty to gwarancja intensywnego wzrostu, zdrowego wyglądu trawnika i trwałych rezultatów.

compo.pl

eprasa.pl dcc247b459



BIAŁA MAGIA

O tej porze roku, po wielu bezbarwnych miesiącach, złote i purpurowe krokusy są nie do przecenienia. Ten nie ma co prawda równie królewskich kolorów, ale jego śnieżnobiałe, porcelanowe płatki lśnią w słońcu, a kiedy kwiaty w pełni się rozwiną, odsłonią pomarańczowe różdżki – znamiona słupków, które dodadzą trochę magii do wiosennego przedstawienia.

Krokus (*Crocus* x *cultorum*) 'Jeanne D'arc'
Wielkokwiatowy krokus, kwitnie o 2-3 tygodnie później od najwcześniejszych krokusów. Cebulek nie trzeba co roku wykopywać – zrób to tylko wtedy, gdy chcesz podzielić rozrośniętą kępę.
W x S 10-15 cm x 10 cm

TEKST ŁUKASZ SKOP
ZDJĘCIA BOŻKA PIOTROWSKA

Egmont Polska Sp. z o.o. 2024 dcc247b459



KLOSIKI I INNE ZJAWISKA POGODOWE

Kwiecień można ugryźć na dwa sposoby – jeśli jesteś kwiatem. Albo – tak, jak krokusy – odchylasz swoje płatki szeroko do słońca, ryzykując jednocześnie zachlapanie deszczem, albo – tak jak śnieżyce – odwracasz je do góry dnem, tworząc klosz, który ochrania środek przed kwietniowymi psikusami.

Śnieżyca letnia (*Leucojum aestivum*) 'Gravetye Giant'

Zakwita tylko chwilę później od podobnej do niej, ale nieco mniejszej śnieżycy wiosennej. Ma też więcej kwiatów z zielonkawymi plamkami, które u śnieżycy wiosennej są żółte. Może rosnąć w wilgotnej, a nawet lekko podmokłej ziemi, razem z szachownicą kostkowatą.
W x S 50 cm x 10 cm

REKLAMA



eprasa.pl/ccc247b459



TWISTER

Technologia inspirowana naturą to nic nowego: na całym świecie powstają szklane kopuły o strukturze pajęczych sieci i wieżowce budowane na wzór roślinnych pędów. Kwiaty barwinka do złudzenia przypominają natomiast turbiny wodne lub śmigła wentylatorów – czy mogły być ich pierwowzorem? W tym wypadku trudno oprzeć się wrażeniu, że pomysł barwinka został skopiowany przez człowieka w każdym szczególe, ale w końcu to przyroda jest najdoskonalszym wynalazcą.

Barwinek pospolity (*Vinca minor*) 'Ralph Shugert'
Pstre, zimozielone liście i kwiaty o średnicy do 3 cm. Dobrze zimuje pod śniegiem, doskonale zadarnia zacienione miejsca, w których trawa nie da sobie rady. Łatwo rozmnaża się z sadzonek pędowych. **W x S** 20 cm x 100 cm

pressa.pl dcc247b459

PODUSZKOWCE

Na koniec kwietnia, a często dokładnie na ulubiony długi weekend Polaków, majówkę, swoje kwiaty szykują floksy szydlaste. To rośliny tworzące gęste poduchy, które najczęściej ścielą się na skalniakach i słonecznych skarpach i też, tak jak barwinki, mają kwiaty jak wiatraki. Jeszcze piękniejsze są w pąkach – przypominają wtedy lody włoskie. Najlepiej oglądać je z pozycji leżącej, ale uważaj – zbliżenie głowy do kwiatowej poduszki może skutkować nagłym atakiem senności.

Floks szydlasty (*Phlox subulata*) 'Emerald Cushion Blue'
Najlepiej rośnie w pełnym słońcu. Po kwitnieniu przystrzyż poduszkę, odcinając najdłuższe pędy, aby utrzymać jej zwartą strukturę. Odcięte pędy wykorzystaj na sadzonki. **W x S** 15 cm x 60 cm



ORZEŹWIAJĄCA KĄPIEL

Wszyscy spragnieni wiosny mogą w końcu ugasić swoją tęsknotę, bo kwiecień przynosi nie naparstek, nie szklankę ani nie miskę, ale całe wanny kwiatów – w tym przypadku całkiem dosłownie. Pierwiosnki świetnie wypełniają wciąż jeszcze pustawe rabaty, tak samo jak różnego rodzaju pojemniki. Wanienka pełna pierwiosnków to doskonały sposób na ożywienie półcienistego tarasu.

Pierwiosnek (*Primula*) 'Oakleaf Yellow Picotee'
Dwukolorowe kwiaty o żółtych środkach i czerwonych brzegach płatków. Dobrze rośnie w półcieniu, w wilgotnym podłożu. Rozrośnięte kępy można dzielić wiosną po zakończeniu kwitnienia. **W x S** 40 cm x 30 cm

eprasa.pl dcc247b459

GRUSZKI NA WIERZBIE

Oto odpowiedź na pytanie, na którą prawdopodobnie czekałeś całe życie: czy gruszki na wierzbie i śliwki na sośnie, o których śpiewali Kulfon i żaba Monika, naprawdę istnieją? Dotychczas udało się potwierdzić istnienie tych pierwszych. Gruszki wyrosną na gruszy wierzbolistnej, która właśnie kwitnie. Poszukiwania śliwek na sosnach – w toku.

Grusza wierzbolistna (*Pyrus salicifolia*) 'Pendula'
Jest gatunkiem gruszy o wyjątkowo wąskich liściach, podobnych do wierzbowych. Kiedy nie kwitnie i nie ma jeszcze owoców, naprawdę można ją pomylić z wierzbą. Mało wymagająca – znosi susze i mrozy. Jej gruszki są małe, twarde i niesmaczne, chociaż ozdobne.
W x S 10 m x 8 m

eprasa.pl dcc247b459

Felieton

Cały Monty

Snując refleksje o upływie czasu, **Monty** chwali naszą odnowioną łączność z naturą i omawia zalety sadzenia roślin dla przyszłych pokoleń



ZDJĘCIA: MARSHA ARNOLD

Co zrobiłbym w ogrodzie, gdybym wiedział, że umrę za pół roku? Idea sadzenia roślin dla przyszłości, której nie zaznam, może wydawać się pozbawiona sensu, ale mam na ten temat inne zdanie. Ogrodnictwo wykracza poza czas. Ogrody nie istnieją tylko w jakimś momencie. Są jak niebo lub rzeka. Wszystko po prostu płynie – wydaje się, że dotyczy to również nas.

Wybacz, jeśli brzmi to nieco zbyt ponuro. Częściowo chodzi o wiek – mam dokładnie tyle lat, ile miał mój ojciec, gdy zmarł, a częściowo o to, że od roku czy dwóch uczestniczę w zakładaniu przez wolontariuszy wspaniałego ogrodu przy hospicjum św. Michała w Hereford, a po części o to, że od zawsze podziwiam, jak ogrody łączą czasy i historię, wybiegając poza ograniczenia naszego krótkiego życia.

> *„Żaden z projektów krajobrazów Lancelota Capability'ego Browna nie został zrealizowany za jego życia"*

Często przejeżdżam przez środek parku założonego przez Lancelota Capability'ego Browna wokół Berrington Hall pod Leominster. W parku rośnie mnóstwo wspaniałych, dorodnych drzew – a także jeszcze więcej młodych drzewek zasadzonych przez National Trust w ramach odtwarzania projektu Browna. Tymczasem sam Brown oczywiście oglądał wyłącznie młode drzewka – nie tylko dlatego, że park wokół Berrington Hall był jedną z jego ostatnich prac. Żaden z jego projektów krajobrazów nie został zrealizowany za jego życia. W znacznej mierze to samo dotyczyło zleceniodawców Browna. Wierzyli w niego i mieli w sobie na tyle dużo wizjonerstwa, aby zaangażować się w projekt, którego owoców nie mogli zobaczyć, ale które oglądać mogły kolejne pokolenia.

Projekt ten obejmował spektakularne odejście od formalnych holenderskich ogrodów na rzecz Ruchu Krajobrazowego uosabianego przez mojego bohatera, błędnego geniusza Williama Kenta, a także o wiele bardziej praktycznego Lancelota Browna. Formalne topiary z XVII i początku XVIII w. – których najlepszym odrestaurowanym, dostępnym dla zwiedzających przykładem jest Privy Garden przy pałacu Hampton Court – z założenia nigdy nie miały osiągnąć dojrzałości. Naturę stale trzymano w szachu. Gdy topiarowe stożki z cisów stawały się za duże, wymieniano je na mniejsze. Była to odwrotność sadzenia dużych drzew dla efektu.

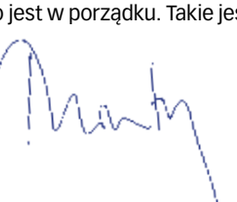
Zmiana podejścia w połowie XVIII w. polegała na docenieniu świata przyrody – przestano postrzegać go jako coś, przed czym człowiek musi się bronić i zaczęto dostrzegać, że można żyć z nim w harmonii. Z punktu widzenia XXI w. można spojrzeć na to cynicznie – jedynie najbogatsi mogli pozwolić sobie na luksus zakładania parków krajobrazowych – ale było to symptomem zmiany postrzegania natury, która zagościła już u nas na dobre. Zamiast ogrodu działającego pomimo przyrody, mamy teraz ogrody, które nigdy wcześniej nie były tak bardzo jej częścią.

Nie chcę wykazywać się tu zbytnią naiwnością. Nadal sprzedaje się i niestety wykorzystuje do wybijania tak zwanych „szkodników" zbyt wiele szkodliwych substancji chemicznych, nadal przedsiębiorstwa, które można nazwać jedynie „fabrykami roślin" produkują zbyt wiele identycznych roślin, nadal istnieją wyznawcy sprzedaży produktów z torfem, nadal zbyt wielu z nas stosuje sztuczną trawę w imię schludności i wygody.

Ale większość z nas – zwłaszcza osoby poniżej czterdziestki – chce angażować się w świat natury i pragnie ogrodów, które empatyzują z rytmem życia toczącego się przy domach jak świat długi i szeroki. Wszystko jest ze sobą połączone i postrzegamy tę ideę jako piękną i dającą poczucie sprawczości, a chyba najlepszy jej codzienny przykład oglądamy w ogrodzie.

Dlatego jestem pewien, że gdyby lekarz posadził mnie na stołku i powiedział z grobową miną, że sprawy mają się nie najlepiej, chciałbym bardziej niż kiedykolwiek sadzić rośliny, siać nasiona, których kwiatów pewnie już bym nie zobaczył i przycinać krzewy, których młode pędy pokryją się kwiatami kolejnej wiosny, którą nie mógłbym się już cieszyć.

W Longmeadow mam rząd młodych drzewek – dębów uzyskanych z żołędzi, które żona przyniosła parę lat temu ze spaceru. Będę sadził po jednym dla każdego z moich wnucząt, wiedząc, że nawet ich wnuki nie zobaczą pełnej potęgi tych drzew – i tak już po prostu jest. Dęby, krótko kwitnące rośliny jednoroczne, dzieci oraz starsi panowie i starsze panie przemijają i to jest w porządku. Takie jest życie.



eprasa.pl dcc247b459



eprasa.pl dcc247b459



Kompozycja miesiąca

Podaruj swojemu ogrodowi i pierwszym zapylaczom rośliny, które rozświetlą miejsce w rozproszonym cieniu

Zestaw dla wczesnych zapylaczy

Rozpieszczaj pierwsze zapylacze kompozycją, która jest doskonałym źródłem pyłku i nektaru, a przy tym tryska kolorami. Wilczomlecze i pszonaki są znane z tego, że żywią pszczoły przed rozwojem wielu innych kwiatów, a mieszanka fioletu i zieleni to klasyczne połączenie kolorów. Orliki dodadzą twojej kompozycji wysokości oraz zapewnią jej lekkość i puszystość. Posadzone u nasady pomarańczowe fiołki ocieplą nasadzenie, jednocześnie łącząc je z rdzewioną stalową donicą w kształcie sześcianu. Większość z wykorzystanych roślin można przesadzić do ogrodu, kiedy już przekwitną, z wyjątkiem krótkowiecznych pszonaków i orlików.

DOBRE RADY



Utrzymasz rośliny w pionie, jeśli każdy róg donicy wypełnisz podłożem bez torfu, a potem je mocno dociśniesz.



Pobudź rośliny do dłuższego kwitnienia i dbaj o ich zdrowie, dodając co tydzień do konewki porcję płynnego nawozu.

TEKST: GABRIELLE SHAY. ZDJĘCIA: PAUL DEBOIS

WYKORZYSTAJ

1. **Orlik (*Aquilegia*) ‘Crimson Star’ x 2**
2. **Pszonak (*Erysimum*) ‘Sugar Rush Purple Bicolour’ x 2**
3. **Wilczomlecz (*Euphorbia*) ‘Purpurea’ x 2**
4. **Bratek x 2**
5. **Fiołek (*Viola*) ‘Sorbet Orange’ x 5**
6. **Kwadratowa donica 30 cm**

eprasa.pl dcc247b459

Pomysły na kompozycje w pojemnikach

Ożyw ogród w mgnieniu oka kompozycjami w pojemnikach



Jaskrawe piękności

Nic tak nie zwiastuje nadejścia wiosny, jak gromadnie kwitnące kwiaty w żółtym kolorze. Tutaj złociste płatki w połączeniu z limonkowozielonymi liśćmi tworzą radosną, pełną wiosennej energii dekorację. Rodzime gatunki pierwiosnków nadają całości charakteru dzikiej łąki, a liście szałwii wraz z bratkami są nie tylko jadalnym, ale i zachwycającym akcentem ozdobnym.

Wykorzystaliśmy

1. **Szałwia lekarska (*Salvia*) 'Icterina' x 1**
2. **Pierwiosnek lekarski (*Primula veris*) x 2**
3. **Bratek ogrodowy o żółtych kwiatach x 3**
4. **Tojeść rozesłana (*Lysimachia nummularia*) 'Aurea' x 1**
5. **Donica gliniana x 1**

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; JASON INGRAM

pprass.pl dec247b48

Odcienie spokoju

Ta umieszczona w eleganckiej, patynowanej donicy ekstrawagancka kompozycja składa się z gromady długo kwitnących, w większości wieloletnich, roślinnych piękności. Rośliny o różnych wysokościach tworzą harmonijną całość, której główną atrakcją są okazałe jaskry. Zawężenie kolorystyki do kilku odcieni różu sprawia, że całość emanuje elegancją i spokojem.

Wykorzystaliśmy

1. **Pierwiosnek (*Primula*) ‘Blue Lace’ x 2**
2. **Jaskier (*Ranunculus*) ‘Bloomingdale Blue Bicolor’ x 3**
3. **Skalnica (*Saxifraga*) ‘Apple Blossom’ x 1**
4. **Zawilec grecki (*Anemone blanda*) ‘Charmer’ x 3**
5. **Skrzynka z gliny z włóknem szklanym x 1**

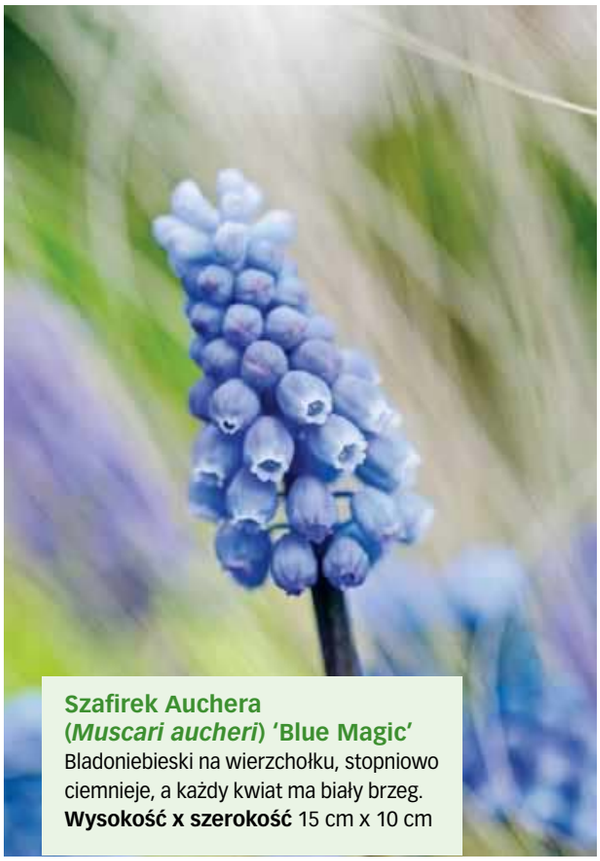
Kolorowe kontrasty

Limonkowa zieleń i fiolet znajdują się po przeciwległych stronach koła barw, wilczomlecz stanowi więc tu idealny kontrast dla kwiatów pszonaka ‘Bowle’s Mauve’. Odmiana ‘Senior’ wyjątkowo dobrze sprawdza się w uprawie pojemnikowej, ponieważ ma zwarty, miniaturowy pokrój. Żurawka, która świetnie nadaje się do sadzenia jako roślina okrywowa, podkreśla dynamiczny charakter kompozycji i sprawia, że całość zyskuje spójny, nowoczesny wygląd.

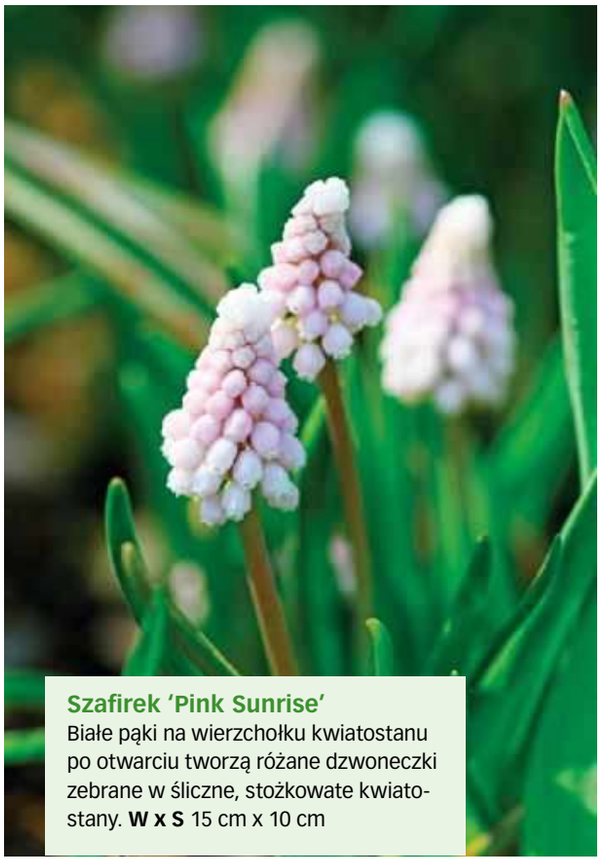
Wykorzystaliśmy

1. **Żurawka (*Heuchera*) ‘Lime Rickey’ x 1**
2. **Pszonak (*Erysimum*) ‘Bowle’s Mauve’ x 1**
3. **Wilczomlecz (*Euphorbia*) ‘Senior’ x 1**
4. **Kwadratowa gliniana donica x 1**

eprasa.pl dcc247b459



Szafirek Auchera (*Muscari aucheri*) ‘Blue Magic’
Bladoniebieski na wierzchołku, stopniowo ciemnieje, a każdy kwiat ma biały brzeg. **Wysokość x szerokość** 15 cm x 10 cm



Szafirek ‘Pink Sunrise’
Białe pąki na wierzchołku kwiatostanu po otwarciu tworzą różane dzwoneczki zebrane w śliczne, stożkowate kwiatostany. **W x S** 15 cm x 10 cm



Szafirek armeński (*M. armeniacum*) ‘Siberian Tiger’
Ma pachnące kwiaty w najczystszym odcieniu bieli, które otwierają się z zielonkawych pąków. **W x S** 15 cm x 10 cm



Szafirek armeński (*M. armeniacum*) ‘Blue Spike’
Każdy maleńki kwiat ma podwójne płatki, przez co wygląda jak bujna niebieska czupryna. **W x S** 15 cm x 10 cm



Szafirki

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Sadzenie												
Kwitnienie												

ZDJĘCIA: TORIE CHUGG; GETTY/CLIVE NICHOLS/MARINOWIFI; JASON INGRAM

eprasa.pl dcc247b459



Szafirek armeński (*M. armeniacum*) 'Valerie Finnis'
Delikatne bladoniebieskie dzwoneczki, które na rabatach widać znacznie lepiej, niż odmiany ciemnoniebieskie.
W x S 15 cm x 10 cm

Eksperci polecają

Szafirki

Angielska nazwa tych roślin – *grape hyacinths*, czyli winogronowe hiacynty – jest zupełnie nieadekwatna – nie są to ani winogrona, ani hiacynty, ale każdy ogrodnik powinien je mieć – przekonuje **Graham Rice**

Początkowo myślałem, że nazwa „winogronowe hiacynty" jest nieco zbyt wymyślna. Ale gdy te drobne, pełne gracji rośliny cebulowe pojawiły się na Wyspach Brytyjskich, zamożni entuzjaści ogrodnictwa, którzy jako pierwsi uprawiali wszystkie nowości, pewnie mieli też w swoich szklarniach winorośle. Podobieństwo pomiędzy gronami maleńkich niebieskich kwiatów szafirków i większymi gronami winogron musiało być uderzające.

Hiacynty przywieziono do Europy z Azji znacznie wcześniej – szybko stały się popularne i bogaci ogrodnicy zaczęli je powszechnie uprawiać zwłaszcza ze względu na zapach. Nazwy pospolite roślin powstają w ten sposób, że łączą elementy różnych gatunków, podkreślają podobieństwa między nimi i przeoczają różnice – w ten sposób powiązano roślinę cebulową o malutkich kwiatach, dorastającą do 15 cm wysokości, z zarówno energicznym pnączem o jadalnych owocach, jak i azjatyckim skarbem o intensywnym zapachu.

Szafirki to rośliny cebulowe; ich kwiaty są niebieskie i przypominają grona winogron. Rozumiem. Tyle, że teraz mamy też białe i różowe. Niektóre z nich nawet pachną, choć stwierdzenie, że jest to zapach soku winogronowego, wydaje mi się nieco zbyt optymistyczne.

- **Stanowisko** Łatwo się adaptuje, ale najlepiej rośnie w przepuszczalnej glebie o odczynie od obojętnego do kwaśnego. Unikaj bardzo żyznych i mokrych gleb. Lubi rozproszony cień i otwarte, słoneczne lokalizacje – świetnie rośnie na rabatach, w trawie, na podwyższonych grządkach i w donicach. Mrozoodporny w całej Polsce.
- **Sadzenie** Sadzimy wczesną jesienią na głębokość 8 cm, w odstępach co 8 cm i pozostawiamy samym sobie, aby stopniowo się rozrosły. Gdy w końcu będą już rosły za gęsto, trzeba je wykopać i znów posadzić co 8 cm.
- **Pielęgnacja** Rzadko wymagają zasilania, ale zmęczone kępy odświeżysz, stosując nawóz uniwersalny, gdy zaczynają pojawiać się liście.
- **Gdzie kupić** www.farmergracy.co.uk; www.kevockgarden.co.uk; www.peternyssen.com

NA STRONIE www.GardenersWorld.com/grape-hyacinth znajdziesz więcej porad i wskazówek dotyczących uprawy szafirków

eprasa.pl dcc247b459

Felieton

Rozmowy przy płocie

Czy wszystkie szkółki mogą uprawiać rośliny w podłożu bez torfu?

Rosy Hardy

jest założycielką szkółki Hardy's Cottage Garden Plants, która sprzedaje byliny zielne w hrabstwie Hampshire

Piętnaście lat temu podjęliśmy decyzję, że będziemy ograniczać ilość wykorzystywanego torfu, a od roku 2021 w ogóle go nie używamy, sprzedając ok. 65 000 roślin rocznie. Po wypróbowaniu różnych rodzajów podłoża, obecnie używamy takiego, które zawiera głównie rozdrobnioną korę i wyprodukowaną w sposób zrównoważony kojrę.

Podłoża beztorfowe są zwykle bardziej suche, dlatego zmieniliśmy rytm i jakość podlewania oraz zasilania. Na wierzch podłoża w doniczkach kładziemy korę, aby zapobiec kiełkowaniu chwastów i poprawić zatrzymywanie wody. Odkąd wprowadziliśmy tę zmianę, tracimy zimą mniej roślin, bo nasze beztorfowe podłoże nie zatrzymuje tyle wody, ile podłoże z torfem. Choć skutkiem zmiany był też wzrost cen detalicznych naszych roślin, pozostają one na niewygórowanym poziomie w przypadku bylin.

> *„Żadnej szkółce nie uda się przejść na podłoża beztorfowe z dnia na dzień"*

Przejście na podłoża beztorfowe to dla szkółek wyzwanie. Wszyscy mamy swoje rozwiązania z zakresu uprawy i podlewania, które w takiej sytuacji trzeba zmienić. Produkt musi mieć stałą jakość. Aby stwierdzić, co się sprawdza, potrzeba czasu, a często i pieniędzy. Szkółki potrzebujące podłoża do roślin kwasolubnych zwykle muszą nawiązać współpracę z dostawcami, aby stworzyć podłoże o odpowiednim składzie. Żadnej szkółce nie uda się przejść na podłoża beztorfowe z dnia na dzień. To przedsięwzięcie wymagające czasu i podziału na etapy.

Postanowiliśmy nie stosować torfu ze względu na emisję dwutlenku węgla i negatywny wpływ wydobycia torfu na środowisko. Chcemy bazować na ekologii i odnawialności. Ogrodnicy indywidualni mają teraz do wyboru więcej podłoży beztorfowych oraz pomoc w postaci dostępnej wiedzy. Jest z pewnością łatwiej zrezygnować ze stosowania torfu i zachęcam wszystkich do jak najszybszego wykonania tego kroku. Mamy tylko jedną planetę.

Mała szkółka, która przestaje stosować torf, może ogłosić to w mediach społecznościowych, na stronie internetowej i na miejscu, gdy kupujesz rośliny osobiście.

Więksi producenci oferują teraz specjalny asortyment – widujemy oznakowania „po przesadzeniu uprawiano bez użycia torfu", co oznacza, że siewki początkowo rosły w torfie. Ponieważ nie ma specjalnego oznakowania dla roślin wyprodukowanych bez torfu, zawsze warto zapytać.

Alan Down

jest prezesem Horticultural Trade Association [Stowarzyszenia Handlu Produktami Ogrodniczymi] i przepracował w branży ponad pół wieku

Musimy znaleźć alternatywę dla podłoży zawierających torf, a nasze stowarzyszenie od dłuższego czasu wspiera działania idące w tym kierunku. Jednak w przypadku szkółek używających podłoży do uprawy roślin problem polega na znalezieniu odpowiedniej ilości alternatyw dla torfu, charakteryzujących się stałą jakością i niezawodną dostępnością. Dobrą alternatywą są niektóre produkty z kory, ale w Wielkiej Brytanii nie produkuje się ich na tyle dużo, aby pokryć zapotrzebowanie producentów. Coraz częściej używa się kojry, ale sprowadzanie tego odpadu z innych krajów podnosi koszt produkcji. Problemy z dostawami mogą jeszcze się pogłębić w związku z postulowanym zakazem użytkowania torfu przez amatorów od końca 2024 r.

Większość alternatyw dla torfu nie ma jego właściwości fizycznych. Wiele z nich rozkłada się i nie zapewnia korzeniom odpowiedniego stopnia napowietrzenia. Rośliny rabatowe, które rosną w pojemnikach tylko przez kilka tygodni, mają zupełnie inne potrzeby związane z podłożem, niż gatunki, których cykl produkcji trwa wiele miesięcy czy nawet lat. Brytyjscy producenci wraz z dostawcami czynią usilne starania, aby znaleźć odpowiednie alternatywy przed planowanym wygaszeniem stosowania torfu. Obecnie nie dysponujemy takimi alternatywami w ilości niezbędnej do zaspokojenia potrzeb naszej zróżnicowanej branży szkółkarskiej. Musimy unikać niesprawdzonego oddziaływania nieprzebadanych alternatywnych podłoży na system korzeniowy roślin, jednorodność produktów oraz ich odporność na choroby – i na konkurencyjność naszej branży wobec dostawców z innych części Europy.

> *„Obecnie nie dysponujemy alternatywami dla torfu w ilości niezbędnej do zaspokojenia potrzeb naszej zróżnicowanej branży"*

Producenci chcą podjąć próbę osiągnięcia celu założonego na rok 2030 w postaci usunięcia torfu z sektora zawodowego, ale rząd musi zrobić więcej, aby usunąć bariery stojące na drodze do wykorzystania zrębków, zielonego nawozu i włókien będących odpadem fermentacji beztlenowej, i zapewnić większe finansowanie na badania i rozwój alternatyw. W związku z sezonowym charakterem produkcji roślin, absolutnie niezbędne jest dysponowanie odpowiednią ilością czasu, pozwalającą na opracowanie idealnych podłoży dla brytyjskich producentów.

eprasa.pl dcc247b459

Zwalczaj mech na trawniku – bezpiecznie i naturalnie

Zielony, gęsty i nisko przystrzyżony trawnik potrafi podkreślić ogród i dostarczyć niezapomnianych wrażeń – wystarczy przebiec po nim bosymi stopami. Czar pryska, kiedy na naszym idealnym trawniku pojawia się mech. Dotychczas walka z nim pochłaniała czas i wymagała stosowania radykalnych środków, ale teraz istnieje dla nich naturalna, bezpieczna alternatywa.



Mech rozwija się w miejscach wilgotnych i zacienionych, gdzie trawa słabiej rośnie. Sprzyja mu także zakwaszone podłoże i brak dobrej wentylacji. Błyskawicznie zakrywa ziemię, odcinając do niej dopływ tlenu, co jeszcze bardziej osłabia wzrost trawy. Chociaż mech jest niepozorną rośliną, jego szybkie rozprzestrzenianie się może doprowadzić do powstania nieestetycznych plam na trawniku. Jeśli szybko nie zaczniesz działać, wypielęgnowana murawa wkrótce straci swój urok i blask.

Mech pojawia się także na trawnikach, które są osłabione. Długo zalegający po zimie śnieg, zbita ziemia, która słabo wchłania wodę czy letnie upały wysuszające trawę to tylko niektóre z przyczyn, których nie zawsze da się uniknąć. Nadwyrężona murawa nie krzewi się dostatecznie szybko, żeby uniemożliwić atak mchów – organizmów pionierskich, które znacznie lepiej potrafią sobie radzić w niekorzystnych warunkach. Mchy nie mają korzeni, lecz krótkie chwytniki i łatwo przenoszą się z miejsca na miejsce, także podczas grabienia.

Na rynku jest dostępnych wiele środków zwalczających mech – nie wszystkie zawierają naturalne składniki, które są bezpieczne dla naszego zdrowia oraz dla środowiska. Agresywne herbicydy potrafią zabić wszelkie życie – nie tylko chwasty czy mech, ale też uszkodzić trawę lub zatrzymać jej wzrost. Działają też toksycznie na owady i inne stworzenia. Ponadto preparaty zwalczające mech często zawierają siarczan żelaza, substancję o nieprzyjemnym metalicznym zapachu.

Bezpiecznym oraz skutecznym sposobem zwalczania mchu na trawniku jest Roundup® AntyMech. Marka Roundup® kiedyś kojarzyła się tylko i wyłącznie z glifosatem i herbicydem totalnym. Od ponad 3 lat posiada ona w swoim portfolio naturalne rozwiązanie oparte na kwasie pelargonowym, a specjalna, opracowana przez naukowców formuła pozwala w bezpieczny sposób pozbyć się mchu z naszego trawnika.

Skuteczność jest niczym bez bezpieczeństwa! – hasło to było motywem przewodnim dla naukowców podczas opracowywania naturalnego pogromcy mchu na trawniku. Produkt ten ulega biodegradacji w podłożu, a stosując się do zalecanego na opakowaniu dawkowania pozbędziemy się niechcianego mchu z naszego trawnika bez uszkadzania go. Można śmiało stwierdzić, że jest to pierwszy naturalny i tak bezpieczny produkt do zwalczania mchu na trawniku. Zabieg można wykonywać w ciągu całego sezonu wegetacyjnego. Odmierzoną dawkę środka należy rozpuścić w konewce z wodą, a następnie podlać trawnik. Na 10 m² murawy wystarczy jedna pełna konewka o pojemności 5-10 litrów, w której wcześniej rozpuścimy 18 ml preparatu. Pierwsze efekty widać już po 2-3 dniach od zastosowania – mech znika w oczach, a Ty masz więcej czasu na relaks w ogrodzie bez zmartwień.

Zwalczanie mchu **KROK PO KROKU**



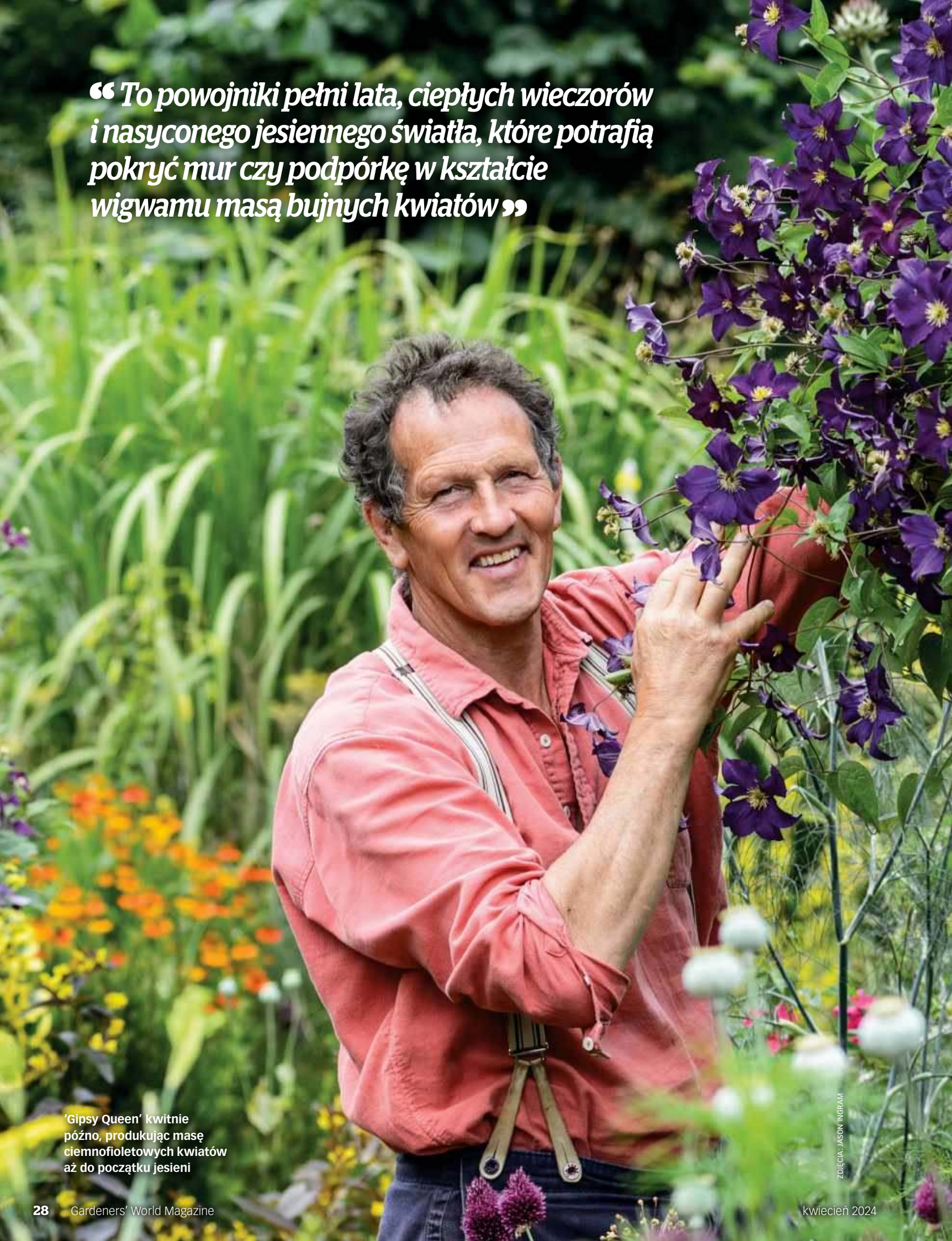
1. **Odmierz** 18 ml Roundup® AntyMech
2. **Rozpuść** w konewce z 5-10 l wody
3. **Podlej** 10 m² trawnika
4. **Odczekaj** 2-3 dni
5. **Ciesz się** efektem!

Więcej informacji o Roundup® AntyMech znajdziesz na stronie www.lovethegarden.pl

ROUNDUP® jest zarejestrowanym znakiem towarowym i jest używany na podstawie licencji.
* Niniejsze zdanie ma na celu odróżnienie od produktów opartych na innych formulacjach, które mogą zawierać glifosat

eprasa.pl dcc247b459

“To powojniki pełni lata, ciepłych wieczorów i nasyconego jesiennego światła, które potrafią pokryć mur czy podpórkę w kształcie wigwamu masą bujnych kwiatów”



‘Gipsy Queen’ kwitnie późno, produkując masę ciemnofioletowych kwiatów aż do początku jesieni

ZDJĘCIA: JASON INGRAM



Pną się wysoko...

Kwiecień to idealny miesiąc na zasadzenie powojnika. **Monty** wymienia swoje ulubione odmiany i dzieli się poradami dotyczącymi ich uprawy

epressa.pl dcc247b459



Solidne leszczynowe podpórki w kształcie wigwamu wyglądają dobrze jeszcze zanim pokryją je kwiaty powojnika

W każdym ogrodzie znajdzie się miejsce na co najmniej jeden powojnik, a można się zdziwić, ile ich zmieści się w bardzo małym ogrodzie, gdy wykorzystamy wszystkie możliwe pionowe przestrzenie i zbudujemy podpórki w kształcie wigwamów, na których te pnącza idealnie się prezentują.

Powojniki dzielimy na trzy główne grupy i choć niektórzy sądzą, że potencjalnie utrudnia to cięcie, wystarczy zapamiętać powiedzenie „Gdy przed czerwcem zakwita – sekatorem nie tykaj", aby za bardzo się nie pomylić. Do pierwszej z tych grup należą dobrze wszystkim znane powojniki wiosenne, takie jak powojnik alpejski *(Clematis alpina)*, górski *(C. montana)* i Armanda (*C. armandii*). Mają mnóstwo drobnych kwiatów i w zależności od pogody w danym sezonie oraz stanowiska, w większości zakwitają pomiędzy początkiem marca a środkiem maja. Wszystkie produkują kwiaty na pędach z poprzedniego roku, dlatego należy je ciąć – jeśli w ogóle – tuż po kwitnieniu, a z pewnością nie później, niż pod koniec czerwca.

Drugą grupę tworzą wszystkie odmiany o dużych kwiatach i znajomych nazwach takich jak 'Miss Bateman', 'The President' czy 'Lasurstern'. Produkują swoje pierwsze – duże – kwiaty na pędach z poprzedniego roku, a często zakwitają drugi raz – mniejszymi kwiatami – pod koniec lata, na pędach z bieżącego sezonu. Dlatego jeśli chcesz mieć duże kwiaty od końca maja do połowy lipca, przycinaj te rośliny bardzo lekko na początku wiosny, a jeśli stawiasz na masę mniejszych kwiatów, choć nieco później, tnij mocniej w marcu.

Prosto na szczyt

Ostatnia grupa – moja ulubiona – to powojniki późno kwitnące, których kwiaty otwierają się w połowie czerwca i można je zobaczyć jeszcze jesienią. To powojniki pełni lata, ciepłych wieczorów i nasyconego, jesiennego światła, które potrafią pokryć mur czy podpórkę w kształcie wigwamu masą bujnych kwiatów. Większość ma małe kwiaty, choć niektóre, np. 'Polish Spirit', 'Jackmanii' czy 'Gipsy Queen', zakwitają większymi kwiatami. Bez względu na wielkość kwiatów, wszystkie pojawiają się na nowych pędach, dlatego powojniki te trzeba mocno przycinać wiosną do paru najniższych pąków. W przypadku niektórych powojników z grupy *Viticella*, to dość drastyczne i oznacza zmuszenie się do usunięcia wielkiej, skłębionej masy pędów. Niczego jednak nie tracimy, bo i tak następnego lata nie



Energiczny, zimozielony powojnik Armanda bujnie kwitnie na początku wiosny

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE, JASON INGRAM

eprasa.pl dcc247b459



Powojnik może potrzebować podpórki, aby sięgnąć muru, trejażu czy drzewa, po którym ma się piąć

pojawiłby się ani jeden kwiat. Cięcie nie tylko zapewnia nam kwiaty tam, gdzie chcemy je oglądać, ale też pobudza rośliny do produkcji energicznych przyrostów i działa jak generalne porządki, usuwając choroby i wprowadzając między pędy światło i powietrze.

Najbardziej znany powojnik późno kwitnący to chyba powojnik 'Jackmanii' – pierwszy, który dał nam wielkie, fioletowe kwiaty. Choć wszystkie rodzaje tego powojnika są dobre, uważam, że gwiazdą tej grupy jest powojnik *Viticella* we wszystkich formach. Został on sprowadzony z Europy środkowej w XVI w. i wyhodowano z niego bardzo popularne odmiany, takie jak 'Madame Julia Correvon', który przypomina obłok czerwonych motyli czy bardzo bujnie kwitnący 'Étoile Violette' o intensywnym, śliwkowym odcieniu kwiatów. Moim ulubieńcem jest jednak pełny powojnik *Viticella* o śliwkowych kwiatach: 'Purpurea Plena Elegans'. Potrafi on elegancko piąć się po drzewach lub, jak w Ogrodzie Ozdobnym w Longmeadow, po wysokich leszczynowych podporach w kształcie wigwamu, prezentując się jednocześnie dziko i efektownie. To niebywała cecha, no ale jest to niebywała roślina.

Późne powojniki trzeba podwiązywać w maju, gdy zaczynają się piąć, ale gdy tylko zaczną rosnąć energicznie i owijać ogonki liściowe wokół krzewów, kratek, siatek lub innych podpór, które im zapewniliśmy, troszczą się same o siebie.

Przegląd konstrukcji

Wiosną zawsze robię przegląd leszczynowych wigwamów stojących w różnych miejscach ogrodu, usuwając te, które już przegniły i poprawiając stan innych grubym, mocnym sznurkiem. Konstrukcje te dobrze wyglądają i idealnie nadają się też dla pnączy jednorocznych – od groszków pachnących po fasolę wielokwiatową. Wykorzystuję je też do późno

"Zapamiętaj powiedzenie „Gdy przed czerwcem zakwita – sekatorem nie tykaj", a za bardzo się nie pomylisz"

Kiedy ciąć powojniki

Sprawdź, w jakich miesiącach twój powojnik kwitnie, a odpowiedź na pytanie, kiedy go ciąć, będzie prosta



■ **Powojniki kwitnące wiosną**
Należą do nich: powojnik alpejski (*Clematis alpina*), górski (*C. montana*), i Armanda (*C. armandii*)
Cięcie: jeśli trzeba, po kwitnieniu



■ **Powojniki letnie o wielkich kwiatach**
Należą do nich: wiele odmian, np. 'Nelly Moser', 'The President' i 'Lasurstern'
Cięcie: lekkie na początku wiosny



■ **Powojniki późno kwitnące**
Należą do nich: powojnik 'Jackmanii', *C. viticella, C. florida* 'Plena', teksański (*C. texensis)* i tangucki (*C. tangutica*)
Cięcie: mocne na początku wiosny

eprasa.pl dcc247b459

Ulubione późno kwitnące powojniki Monty'ego – pora je posadzić

Wypróbuj te łatwe do przycinania odmiany, a od połowy lata otoczy cię mnóstwo barw







❶ Powojnik 'Purpurea Plena Elegans'
Przyglądanie się, jak pełne, rozwichrzone pąki tego powojnika otwierają się, to wielka radość

❷ Powojnik 'Jackmanii'
Prosta w pielęgnacji odmiana zapewnia mnóstwo koloru – jej aksamitne kwiaty osiągają średnicę nawet do 10 cm

❸ Powojnik tangucki
Otwierając się, rozkołysane żółte dzwoneczki ukazują mocno kontrastujący środek. W porównaniu z wieloma innymi powojnikami lepiej radzi sobie z suszą

"Wszystkie dobrze reagują na podanie im wiosną grubej warstwy ściółki – nada się tu wszystko, nawet kamienie"

kwitnących powojników, które co roku w marcu przycinam nisko przy ziemi, aby pięknie rosły na nowo. Wycinam pędy z własnych krzewów leszczyny, ale na pęczki można kupić on-line tyczki pod fasolę – sprawdź też ich dostępność w lokalnym centrum ogrodniczym.

Powojniki późno kwitnące zapewniają szeroką gamę mocnych, nasyconych kolorów. Jeśli będziesz pamiętać, aby miały stale wilgotne korzenie, a kwiaty w powietrzu, będziesz z nich dumny.

To rośliny, które lubią pić i wymagają zasilania; zanim je zasadzisz, warto wyściółkować glebę dużą ilością obornika ze słomą, czy nie do końca gotową ziemią liściową, co pomoże zatrzymać w podłożu powietrze i zapewni zdrowie korzeniom. Wszystkie powojniki dobrze reagują na podanie im wiosną grubej warstwy ściółki – nada się tu wszystko, nawet kamyki, ale idealny będzie ogrodowy kompost.

Błysk koloru

Oczywiście w Longmeadow dobieramy odmiany powojników pod kątem intensywności ich barw – przez co nie należy rozumieć, że nie można znaleźć tu ślicznych odcieni różu, lila czy bieli. Najbardziej intensywnie niebieskie są kwiaty odmiany 'Perle d'Azur', jednocześnie mocno podbarwione fioletem. Kwiaty odmiany 'Honora' początkowo przypominają odwrócony, mocno śliwkowy lejek, ale z czasem tracą ten burgundowy odcień i stają się fioletowe. Mają też cudowne, rdzawoczerwone pręciki. Ta bardzo energiczna odmiana w dobrych warunkach dorasta do pięciu metrów. 'Gipsy Queen' jest nieco mniej energiczna – osiąga trzy metry długości i jest klasycznym, bardzo lubianym powojnikiem z roku 1877. Łamie ogólną zasadę powojników późno kwitnących, produkując ciemnopurpurowe kwiaty na pędach tegorocznych oraz na dojrzałych pędach z poprzedniego roku. Jeśli jednak przytniesz ją tak mocno, jak ja, akurat tej sztuczki nie pokaże. Uprawiam też odmianę 'Jackmanii Superba', która ma bladozielone pręciki i smużki barwy czerwonego wina biegnące wzdłuż każdego płatka.

Współcześni ogrodnicy mają tendencję do preferowania kultywarów o dużych kwiatach i – co ważne dla szkółek – nimbie nowości, ale ja uwielbiam wszelkiego rodzaju powojniki gatunkowe – są wytrzymałe, łatwe w pielęgnacji i różnorodne, a ich cechą wspólną są małe kwiaty. Powojnik Rehdera (*C. rehderiana*) pachnie chyba najlepiej ze wszystkich i ma żółte, dzwonkowate kwiaty oraz przedziwne liście przypominające liście pokrzywy, ale nie nadaje się do małych ogrodów, bo dorasta do sześciu metrów. Powojnik południowy (*C. flammula*) produkuje obłoki gwiaździstych, białych kwiatów o intensywnym zapachu – rośnie u mnie w Ogrodzie Pisarza.

Kwiaty powojnika kwiecistego (*C. florida*) 'Plena' wyglądają jak kwiaty dwóch różnych roślin – ich części zewnętrzne przypominają kwiaty powojnika, a wewnętrzne zwarte kwiaty dalii. Są bladożółte z zielonkawym odcieniem; ta odmiana świetnie wygląda, gdy porasta zimozielone krzewy. Powojnik tangucki (*C. tangutica*), ma intensywnie zielone, karbowane liście i żółte kwiaty w kształcie latarenki, które przekształcają się w puszyste owocostany. Dobrą odmianą jest 'Bill MacKenzie' – na zacisznym stanowisku kwitnie prawie do Bożego Narodzenia.

Nawet, jeśli masz w ogrodzie sporo powojników, kup jeszcze jeden. Płacisz i masz – zrób to. Mamy akurat idealną porę na sadzenie, a lato – nawet zachmurzone i mokre, które trudno nazwać latem – rozjaśni się od ich beztroskiej urody.

NA STRONIE
www.GardenersWorld.com/clematis
znajdziesz więcej fachowych porad i inspiracji

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE

eprasa.pl dcc247b459

BIO Plantella



Nawóz z wapniem

- stymuluje równomierne dojrzewanie owoców i warzyw
- zapewnia prawidłowy wzrost i rozwój roślin
- zapobiega gniciu korzeni warzyw, pękaniu owoców pomidora i plamistości gorzkiej jabłek

Nawóz z żelazem

- uzupełnia niedobory żelaza
- zapewnia soczystą zieleń liści roślin ozdobnych
- zapobiega chorobom fizjologicznym: chlorozie, żółknięciu i blednięciu liści
- do stosowania w formie oprysków i podlewania

Odstraszanie.pl tel: +48 664-465-934 e-mail: kontakt@odstraszanie.pl

eprasa.pl dcc247b459



eprasa.pl



Kwitnące rośliny doniczkowe

Mniej kłopotów, **więcej kwiatów**

Piękne, eleganckie i zadziwiająco trwałe – oto rośliny doniczkowe, które pomogą ci osiągnąć olśniewające efekty bez większego nakładu pracy, mówi Sarah Gerrard-Jones

Staram się nie określać roślin jako „niezniszczalne" lub „łatwe w pielęgnacji". Etykietka „łatwa w uprawie" nie zda się na wiele, jeżeli udało ci już się unicestwić kilka oznaczonych w ten sposób roślin, raczej osłabi to twoją pewność siebie. Gwarantuję, że niejeden egzemplarz z gatunku roślin, które ty uważasz za „nie do zdarcia", wylądował już u kogoś na pryzmie kompostowej.

Zamiast tego wolę użyć określeń „bez dużych wymagań pielęgnacyjnych", „wytrzymała" i „rzetelna", by opisać rośliny, takie jak skrzydłokwiat, które – posadzone w doniczce samonawadniającej – nie wymagają niczego więcej niż tego, aby raz w tygodniu do nich zajrzeć. Wybierając bezproblemowy gatunek, np. anturium Andrego (*Anthurium andraeanum*) – który w zamian za swoje walory dekoracyjne nie wymaga poświęcania mu dużej ilości czasu – rozjaśnisz swoje wnętrze i zyskasz większą pewność siebie.

Wybierz anturium Andrego (*Anthurium andraeanum*) ze względu na jego dużą wytrzymałość i intensywne barwy

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

eprasa.pl dcc247b459

Skrzydłokwiat Wallisa

Spathiphyllum wallisii

Czy to w domu, czy w ogrodzie, my ogrodnicy chcemy mieć wszystko – roślinę, która dobrze rośnie w każdych warunkach świetlnych, a przy tym pięknie kwitnie. Pokaż się, skrzydłokwiecie – oto roślina, która idealnie spełnia powyższe wymagania. Nie potrzebuje dużej ilości światła do tego, by czuć się szczęśliwą; latem, umieszczona na parapecie o wystawie południowej spaliłaby się na popiół, lecz nie będzie się skarżyła, gdy ustawisz ją w jego pobliżu lub w oknie z ekspozycją w jakimkolwiek innym kierunku.

W naturze rośnie w poszyciu lasów Ameryki Środkowej i Południowej. W języku angielskim potoczną i nieco mylącą nazwą skrzydłokwiatu jest „peace lilly", chociaż roślina ta nie należy do rodziny liliowatych. Rodzaj *Spathiphyllum* obejmuje 50 gatunków roślin wiecznie zielonych, należących do rodziny obrazkowatych (*Araceae*). Swoją potoczną nazwę zawdzięcza dużej, białej pochwie kwiatostanowej, która przywołuje skojarzenia białej flagi, symbolu zaprzestania walki.

Często określa się tę roślinę jako melodramatyczną, ponieważ ma tendencję do więdnięcia, kiedy nie otrzyma wystarczającej ilości wody. Rozwiązaniem problemu jest zakup lub samodzielne wykonanie doniczki samonawadniającej. Jest ona wyposażona w knot, który po zanurzeniu w pojemniku z wodą zapewnia stały jej dopływ do korzeni.

Dzięki temu masz czas, aby zająć się innymi sprawami, na przykład szukaniem w Internecie oszałamiająco pięknych odmian o wielobarwnych liściach.

Czyste liście, zdrowa roślina

Nie jestem znana z tego, że lubię sprzątać, lecz jeśli chodzi o rośliny, zrobię wszystko, żeby były szczęśliwe.

Każda powierzchnia znajdująca się we wnętrzu zbiera kurz, łącznie z naszymi roślinami. Warstwa kurzu, nieważne jak cienka, ogranicza dopływ światła do liści, co z kolei hamuje ich zdolność do fotosyntezy. Wyrób w sobie nawyk przecierania ich wilgotną szmatką przynajmniej raz w miesiącu, aby nie zalegał na nich kurz. Możesz również umieścić rośliny pod prysznicem i szybko spłukać je wodą; poczekaj, aż woda odcieknie, po czym przetrzyj na sucho liście szmatką zanim przeniesiesz rośliny z powrotem na miejsce.



Przetrzyj każdy liść czystą, wilgotną ściereczką, czyszcząc je od podstawy do wierzchołka; powtarzaj zabieg przynajmniej raz w miesiącu

eprasa.pl dcc247b459

Wypróbuj także...

Anturium Andrego

Anthurium andraeanum



Innym, bardziej kolorowym, lecz równie mało wymagającym co skrzydłokwiat członkiem rodziny obrazkowatych (*Araceae*) jest anturium Andrego (*Anthurium andraeanum*). Jego lśniące, skórzaste przylistki mogą występować w kolorze jaskrawo-różowym, fioletowym oraz czerwonym i mogą dodatkowo posiadać paskowanie.

Ta roślina lubi mieć dostęp do bezpośredniego światła przez kilka godzin rano lub późnym popołudniem, lecz zwróć uwagę na to, gdzie ją umieścisz, ponieważ w zbyt intensywnym słońcu jej liście mogą ulec poparzeniu lub zblaknąć.

Chcąc osiągnąć jak najlepsze rezultaty w uprawie, wybierz dla niej okno wschodnie lub zachodnie i podlewaj tylko wtedy, gdy podłoże – które powinno być przepuszczalne – prawie całkowicie przeschnie. Z czasem, w miarę rozwoju anturium, jego kwiatostany mogą stać się ciężkie i roślina zacznie się przechylać. Zapewnienie jej podpory w postaci palika oraz uzupełnienie wokół niej podłoża pomoże jej zachować pion.

Trzy inne mało wymagające rośliny



1

Guzmania języczkowata *(Guzmania lingulata)*

Ta należąca do rodziny bromeliowatych roślina wytwarza barwne przylistki, które utrzymują się na niej miesiącami. Podlewając, napełnij także do połowy rozetę i utrzymuj stale lekko wilgotne korzenie. Ta roślina po kwitnieniu zamiera, lecz przed śmiercią wydaje rozetki potomne.



2

Ludizja *(Ludisia discolor)*

Niewymagający, znoszący małą ilość światła storczyk o żyłkowanych liściach i delikatnych kwiatach osadzonych na długich łodygach. Zbyt duża ilość światła może spowodować więdnięcie i blaknięcie liści. Kiedy zauważysz, że podłoże jest prawie całkowicie suche, obficie je podlej.



3

Szczawik trójkątny *(Oxalis triangularis)*

Posiada delikatne, fioletowe liście, które otwierają się pod wpływem światła oraz kontrastujące z nimi białawe kwiaty – tę roślinę powinien uprawiać każdy. Nie martw się, gdy przejdzie w stan spoczynku i będzie wyglądać na martwą; odrośnie.

Gdzie kupić

- **www.bloomandwild.com**
- **www.crocus.uk/indoor-plants**
- **www.happyhouseplants.co.uk**
- **www.houseplant.co.uk**
- **www.patchplants.com**

ODWIEDŹ www.GardenersWorld.com/house-plants po więcej pomysłów i wskazówek na temat pielęgnacji roślin doniczkowych

ZDJĘCIA: TORIE CHUGG; JASON INGRAM

eprasa.pl dcc247b459



“Rośliny, które wybierzesz wpłyną na atmosferę miejsca”

CZĘŚĆ 3

Zakładanie ogrodu

MIEJSCE DLA ROŚLIN

Dzięki umiejętnemu rozplanowaniu zestawień roślinnych nadasz ogrodowi wyraźną strukturę i estetyczny wygląd – i jest to łatwiejsze do osiągnięcia, niż ci się wydaje, mówi **Alan Titchmarsh**

PHOTO: SARAH CUTTLE

pobrane 2470459



Drzewa i krzewy, które tworzą solidną strukturę ogrodu stanowią również tło dla imponujących barwnych kwiatów lata

Sam fakt, że oferta gatunków i odmian roślin jest tak różnorodna sprawia, że podjęcie decyzji, co posadzić w ogrodzie jest nie lada wyzwaniem. Gdzie zacząć? Co posadzić w pierwszej kolejności? Skąd masz wiedzieć, co dobrze się przyjmie, a co okaże się kłopotliwe w uprawie? Tak jak w przypadku innych problematycznych sytuacji w życiu, metodyczne podejście do sprawy wydaje się najlepszym rozwiązaniem.

Ogród idealny (jeśli takowy istnieje) to taki, w którym przez cały rok coś się dzieje (oczywiście w czerwcu i lipcu jest to o wiele łatwiejsze do osiągnięcia niż w listopadzie) – jest w nim zarówno forma, wysokość, jak i kolor, a znajdujące się w nim rośliny dobrze się rozwijają, po części dzięki panującym w nim warunkom glebowym, lecz także uwadze, którą im poświęcasz.

Rośliny, które wybierzesz wpłyną na atmosferę miejsca i chociaż rezultaty mogą się różnić w zależności od tego, w której części kraju mieszkasz – czy jest tam ciepło czy zimno, czy ogród jest osłonięty czy narażony na działanie wiatru, jakie panują w nim warunki glebowe – podejście do sadzenia jest takie samo na całym świecie: zacznij od największych rzeczy i stopniowo kieruj uwagę na detale.

Na początek – struktura

Opracuj projekt nasadzeń tak, jakbyś chciał stworzyć ludzkie ciało. Tak, wiem, że nie jesteś doktorem Frankensteinem, ale takie podejście pozwoli ci pamiętać o tym, że na pierwszym miejscu są kości tworzące szkielet (drzewa i większe krzewy), na drugim ciało (mniejsze rośliny i gatunki zimozielone, które zachowują formę przez cały rok), natomiast cechy wyglądu (kolorowe rośliny sezonowe), zazwyczaj niewielkie, zajmują ostatnie miejsce. Zrób plan ogrodu – rozpisany na papierze, jeśli uznasz to za pomocne – i ustal, co i gdzie będzie najlepiej wyglądać. Wyjdź ze swoim planem na zewnątrz i spróbuj zwizualizować wszystkie pomysły.

Nawet najmniejszy ogród potrzebuje roślin, które go podwyższą, aby nie przypominał on, jak to zwykła mówić Beth Chatto, „tacy bułeczek". Elementy pionowe w postaci drzew (nawet miniaturowych) oraz pnączy poprowadzonych po obeliskach i stelażach zachęcą cię do spojrzenia w górę i wprowadzą do ogrodu istotny trzeci wymiar.

A więc na początek... drzewa. Ale ile? Tyle, aby dały wrażenie lekkości bez zacieniania ogrodu. W małym ogrodzie dwa lub trzy w zupełności wystarczą – na przykład brzoza brodawkowata o ażurowej koronie lub rajskie jabłonie. Innym dobrym wyborem będzie wiśnia tybetańska (*Prunus serrula*) o lśniącej, czerwono-brązowej korze, która odbija słabe, zimowe promienie słoneczne, stanowiąc ozdobę ogrodu w okresie, kiedy inne drzewa odsłaniają swoje nagie konary – chociaż i te ostatnie również dodają mu charakteru. Po około 10 latach pozwól ich koronom się rozrosnąć, upewnij się tylko, że słońce nadal będzie w stanie przebić się przez liście oraz gałęzie i dotrzeć do rosnących pod nimi roślin.

Zanim zainwestujesz w drzewa, przyjrzyj się ogrodom dokoła, aby zobaczyć, co dobrze w nich rośnie. Jeśli w twoim regionie nie ma żadnych różaneczników ani kamelii, najprawdopodobniej masz zasadową – wapienną – glebę, w której te rośliny nie czułyby się dobrze. Jeśli je uwielbiasz i nie chcesz

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE



„Podejście do sadzenia jest takie samo na całym świecie: zacznij od największych rzeczy i stopniowo kieruj uwagę na detale"



Perukowiec (na górze) oraz wiśnia tybetańska (powyżej) będą ozdobą ogrodu także zimą



Jeśli chcesz wprowadzić do ogrodu krzewy pnące o długotrwałym kwitnieniu, postaw na odporne na choroby odmiany róż

eprasa.pl dcc247b459

z nich rezygnować, będziesz musiał uprawiać je w pojemnikach z podłożem do roślin wrzosowatych (bez wapnia).

Wyjdź do ogrodu i użyj tyczek do zaznaczenia potencjalnie najdogodniejszych stanowisk do sadzenia drzew. Następnie cofnij się i zerknij na nie z różnych miejsc, w tym z wnętrza domu, zarówno z górnych pięter jak i z parteru. Kiedy będziesz zadowolony z ich umiejscowienia, dokonaj wyboru gatunków i posadź je zanim przystąpisz do sadzenia innych roślin.

Następnie przychodzi kolej na krzewy. Sporządzając plan nasadzeń po raz pierwszy, myśl w kategoriach trójkątów – zarówno w układzie wertykalnym, jak i horyzontalnym. Szerokie lub wąskie piramidalne kształty nasadzeń warstwowych są przyjemne dla oka. Ogólnie mówiąc, wyższe rośliny najlepiej prezentują się na tyłach rabaty, a niższe z przodu. To oczywiste, że jeśli zrobisz to na odwrót, nie będziesz w stanie dostrzec niskich gatunków znajdujących się za wysokimi. Interesującym pomysłem jest wprowadzenie kilku „żeber" w postaci wyższych nasadzeń i rozmieszczenia ich wzdłuż rabaty – w porządku malejącym według wysokości od tyłu do przodu. Dzięki nim podczas spaceru po ogrodzie będziesz odkrywać „zatoki" odsłaniające przed tobą coraz to inny widok na roślinność.

W grupie raźniej

Nie rozmieszczaj krzewów zbyt „punktowo". Sadź po trzy lub cztery w stosunkowo niewielkiej odległości od siebie (z wystarczającą ilością miejsca na rozrost), pozostawiając między nimi trójkątny obszar ziemi, gdzie będziesz mógł posadzić byliny oraz rośliny zadarniające.

Pamiętaj, że niektóre gatunki wymagają stanowiska w pełnym słońcu, podczas gdy inne lubią trochę cienia. Kieruj się zasadą „odpowiednia roślina na odpowiednie miejsce" – paprocie, funkie i inne zielone rośliny są szczęśliwe w cieniu, podczas gdy jaskrawo zabarwione kwiaty uwielbiają słońce.

Rośliny zimozielone, między innymi gatunki na topiary – np. cisy formowane w kształcie kuli i piramid – stworzą całoroczną strukturę ogrodu. Wykorzystaj je jako punkty centralne i postaraj się uzyskać odpowiednią równowagę. Za duża ich ilość sprawi, że przez większość roku ogród będzie zbyt statyczny; niewystarczająca – doprowadzi do zaniku formy i struktury zimą.

I pamiętaj – jeśli okaże się, że jakaś roślina znajduje się w złym miejscu, zawsze można ją przenieść. Podczas tworzenia nasadzeń łatwo jest ulec panice, lecz prawda jest taka, że często, nawet w najdokładniej przemyślanych ogrodach, zachodzi potrzeba ich zmodyfikowania.

Jeśli chodzi o resztę roślin w ogrodzie, jak najbardziej uprawiaj te, które lubisz, ale miej na uwadze to, że zagon lub rabata obsadzone mniejszą liczbą gatunków, lecz w większych grupach wygląda na bardziej spójną i zorganizowaną. Innymi słowy, jeśli jesteś w stanie



Zaplanuj piętrowy układ nasadzeń, zaczynając od drzew i kończąc na roślinach zadarniających oraz tych, które same się rozsiewają



Krzewy zimozielone, takie jak pieris japoński, zapewniają zarówno strukturę, jak i sezonową dekoracyjność w postaci kwiatów



Rośliny cebulowe najlepiej wyglądają posadzone w grupie i dzięki temu można wykopać tylko jeden dół

Zasady sadzenia

Jak zapewnić dobre efekty wizualne oraz strukturę na cały rok

Zaplanuj piętrowy układ roślin
Wyobraź sobie, że twój ogród to elegancki, dwu- lub trzypiętrowy dom na wsi. Wielopoziomowe nasadzenia, jeśli są wykonane prawidłowo, to gwarancja sukcesu – z drzewami, których rozpostarte korony tworzą górne piętro, krzewami i roślinami zimozielonymi poniżej, niskimi roślinami jednorocznymi stanowiącymi parter oraz gatunkami zadarniającymi tworzącymi piwnicę.

Sadź rośliny blisko siebie
Dobra gleba ma kluczowe znaczenie, lecz odkryta nie wygląda zbyt efektownie, dlatego o wiele bardziej wolałbym gęsto obsadzoną rabatę, na której rośliny uprawne rozpychają się, rywalizując ze sobą o miejsce, niż połacie odkrytej ziemi, które szybko ulegną zachwaszczeniu. Sadź rośliny blisko siebie, a nie będzie miejsca dla niechcianych intruzów.

Przedłuż sezon
Kwitnące wiosną cebule – przebiśniegi, żonkile, krokusy i tulipany – posadzone pomiędzy roślinami, które obudzą się dopiero latem, przedłużą okres atrakcyjności ogrodu o kilka miesięcy, co jest dodatkową zaletą.

eprasa.pl dcc247b459



zmieścić pięćdziesiąt roślin, pięć gatunków po 10 sztuk wywrze lepsze wrażenie niż 10 gatunków po pięć (jeżeli kochasz rośliny tak samo, jak ja, podjęcie decyzji często bywa trudne). To bardzo osobisty wybór.

Jeśli chodzi o ulistnienie, wybierz rośliny o grubych, prostych liściach oraz tych bardziej pierzastych i zwiewnych. Twoje oczy ucieszy różnorodność tekstur.

Sadź rośliny dosyć gęsto, pozostawiając im trochę miejsca na rozrost, lecz nie tyle, że przez kilka miesięcy – dopóki się nie przyjmą – będziesz zmuszony patrzeć na połacie pustej ziemi. Można przyjąć zasadę, że byliny sadzimy w rozstawie ok. 30 cm, a krzewy w odległości ok. 1 m. Tak, po kilku latach najprawdopodobniej będziesz musiał je przerzedzić, lecz pędy z wycinki możesz posadzić w innym miejscu w ogrodzie lub podarować przyjaciołom.

POSŁUCHAJ
nowej serii podcastów „Alan's Favourites" na **www.GardenersWorld.com/podcast**



Zachowaj właściwą równowagę

Zdjęcie powyżej przedstawia dobry przykład prawidłowo zaprojektowanej rabaty. Po pierwsze, układ nasadzeń został podkreślony przez łagodnie zaokrąglony kształt trawnika. W mniejszym ogrodzie, gdzie trawa się nie sprawdzi, można ją zastąpić żwirem, chociaż trawnik idealne podkreśla walory znajdujących się za nim roślinnych kompozycji.

Są tam tylko dwa drzewa, które pełnią funkcję tła po prawej i lewej stronie, a między nimi, na tyłach rabaty, znajdują się zimozielone krzewy, które stanowią osłonę przed sąsiadami nawet zimą.

W środku lata rośliny zimozielone schodzą na drugi plan, a na pierwszy wchodzą jaskrawo wybarwione byliny. Większość odmian wysokich posadzono na tyłach rabaty, a efekt „trójkąta" jest widoczny dzięki stopniowo zwężającym się ku tyłowi nasadzeniom.

Krzewy, łącznie z różami, dodają rabacie mile widzianej objętości, a jeden lub dwa gatunki wyższych rośliny zielnych na przedzie pozwalają uniknąć wspomnianego efektu „tacy bułeczek". Niektóre wytwarzają wysokie iglice barwnych kwiatów, inne mają kwiatostany płaskie, niczym stokrotki. Kontrast między ich formami jest miły dla oka.

Źródłem koloru są tu zarówno liście, jak i kwiaty, a jeśli chcesz, aby nasadzenia pełniły funkcję dekoracyjną długo po sezonie, uwzględnij w nich trawy ozdobne – sprawdzają się jako wypełniacz pomiędzy kwitnącymi roślinami, które posadzone w zbyt bliskim sąsiedztwie nie zawsze wyglądają dobrze.

Inną zaletą traw ozdobnych jest to, że można je pozostawić na zimę nietknięte – ich suche źdźbła nadal mają walory dekoracyjne, chętnie skorzystają z nich także owady i ptaki.



Kłosowate kwiaty lawendy kontrastują z płaskimi, główkowatymi kwiatostanami driakwi kaukaskiej

ZDJĘCIA: NEIL HEPWORTH

eprasa.pl dcc247b459

Wiosenne

-50%

na wybrane roczne prenumeraty drukowane



89,50 zł
10 wydań w roku



89,40 zł
12 wydań w roku

Zaprenumeruj wybrane czasopismo z rabatem aż 50%!

Promocja wiosenna dotyczy rocznych prenumerat drukowanych czasopism:
• Gardeners' World (10 wydań w roku) • O Czym Lekarze Ci Nie Powiedzą (12 wydań w roku)

Zamów prenumeratę na www.UlubionyKiosk.pl/prenumerata lub poprzez dokonanie przelewu na konto AVT-Korporacja sp. z o.o., ul. Leszczynowa 11, 03-197 Warszawa, ING BANK ŚLĄSKI 18 1050 1012 1000 0024 3173 1013 (w tytule wpłaty podaj nazwę czasopisma).

Masz opłaconą bieżącą prenumeratę? Już teraz przedłuż ją z rabatem 50%.

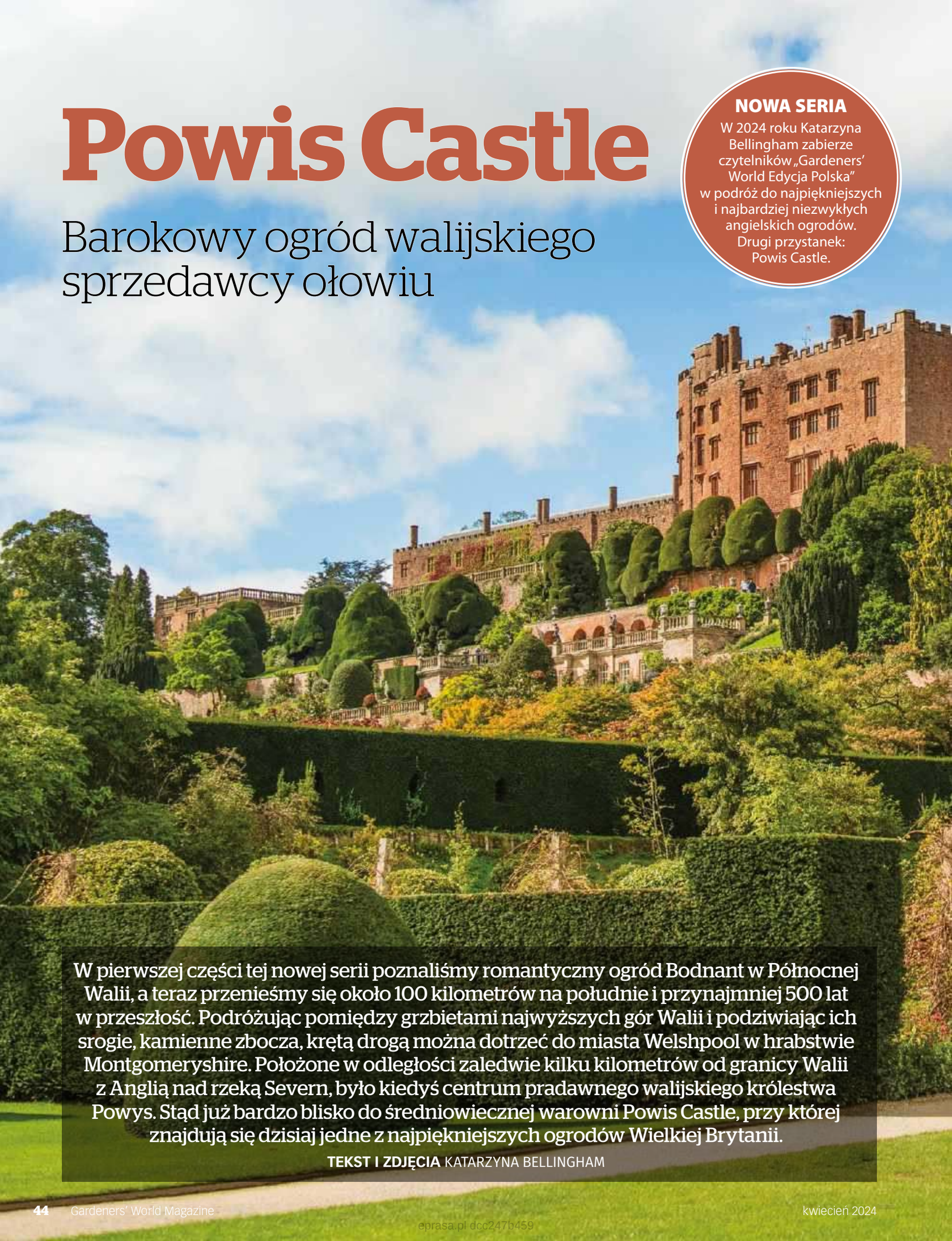
Promocja trwa do 31.05.2024 i nie łączy się z innymi promocjami Wydawnictwa AVT.
Koszt wysyłki (list standardowy nierejestrowany) pod wskazany adres w Polsce ponosi wydawnictwo.

eprasa.pl dcc247b459

Powis Castle

Barokowy ogród walijskiego sprzedawcy ołowiu

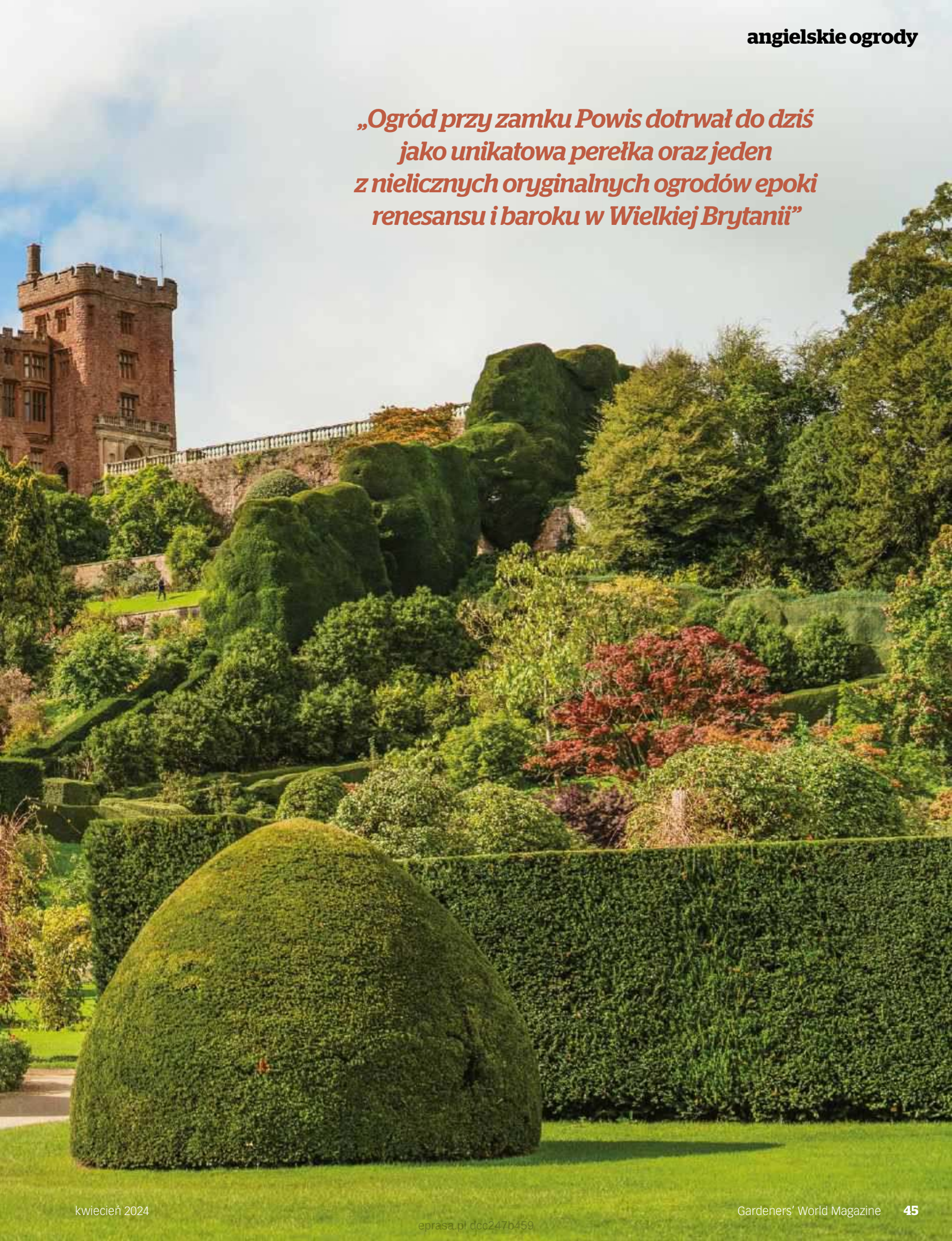
NOWA SERIA
W 2024 roku Katarzyna Bellingham zabierze czytelników „Gardeners' World Edycja Polska" w podróż do najpiękniejszych i najbardziej niezwykłych angielskich ogrodów. Drugi przystanek: Powis Castle.



W pierwszej części tej nowej serii poznaliśmy romantyczny ogród Bodnant w Północnej Walii, a teraz przenieśmy się około 100 kilometrów na południe i przynajmniej 500 lat w przeszłość. Podróżując pomiędzy grzbietami najwyższych gór Walii i podziwiając ich srogie, kamienne zbocza, krętą drogą można dotrzeć do miasta Welshpool w hrabstwie Montgomeryshire. Położone w odległości zaledwie kilku kilometrów od granicy Walii z Anglią nad rzeką Severn, było kiedyś centrum pradawnego walijskiego królestwa Powys. Stąd już bardzo blisko do średniowiecznej warowni Powis Castle, przy której znajdują się dzisiaj jedne z najpiękniejszych ogrodów Wielkiej Brytanii.

TEKST I ZDJĘCIA KATARZYNA BELLINGHAM

eprasa.pl dcc247b459



„Ogród przy zamku Powis dotrwał do dziś jako unikatowa perełka oraz jeden z nielicznych oryginalnych ogrodów epoki renesansu i baroku w Wielkiej Brytanii”

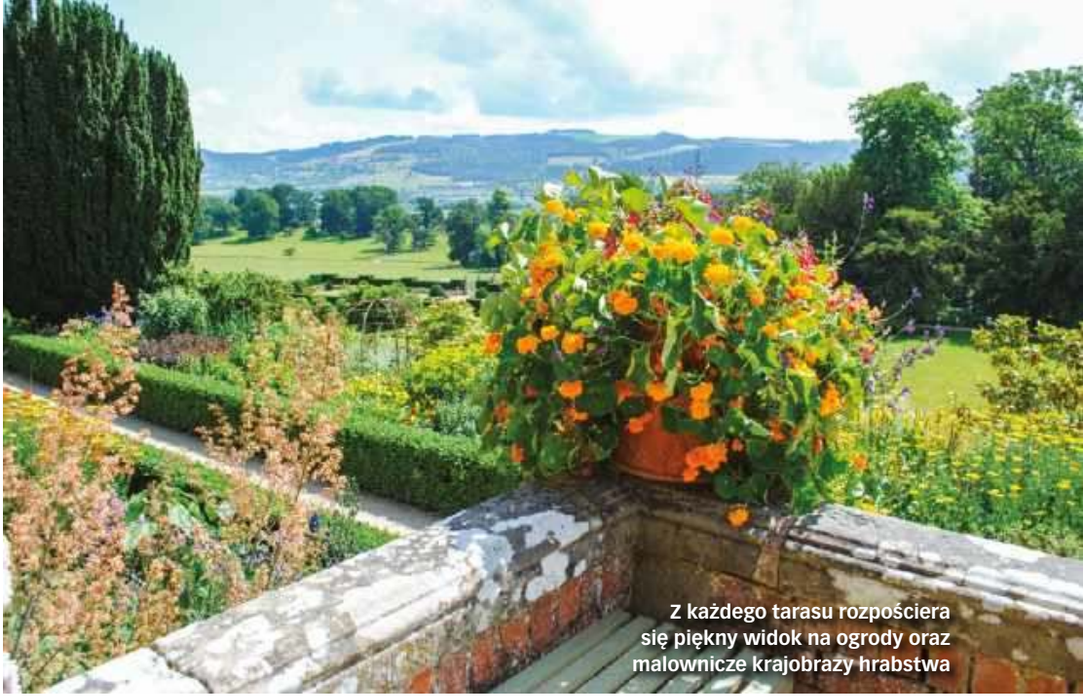
eprasa.pl dcc247b459

Angielski ogród w Walii

Pomimo swojego położenia tuż za walijską granicą, w ogrodach przy zamku Powis znajdziemy wszystkie elementy prawdziwego angielskiego ogrodu, czyli liczne żywopłoty – w tym gigantyczny cisowy żywopłot w kształcie chmur – boskie topiary o wyjątkowych kształtach, niekończące się rabaty kwiatowe, róże porastające łuki i ściany starej oranżerii, dzikie łąki i pozostałości dawnego ogrodu kuchennego. A wszystko to w otoczeniu malowniczej mozaiki pól, wiosek i wzgórz walijskiego pogranicza. Jest tu też astronomiczna wprost liczba wszelakich ogrodowych dodatków. Szczególnie ciekawe są ławki malowane na szałwiowozielony kolor – niektóre na kółkach, a inne o bardzo wysokich tylnych oparciach – oraz przeróżne donice, skrzynie i urny, które każdego roku obsadzane są przez tutejszych ogrodników na nowe, ciekawe sposoby. Ostatniego lata zaskoczyła mnie pełna odmiana czerwonych i pomarańczowych nasturcji, które swobodnie zwisały z pięknych terakotowych donic ustawionych na murkach oraz tarasach – od razu kupiłam nasiona i też będę z nimi eksperymentować w swoim ogrodzie na Kaszubach. Cudownie jest móc podpatrywać mistrzów – nawet najbardziej doświadczony ogrodnik zawsze uczy się czegoś nowego. Obok pełnokwiatowych nasturcji ogrodnicy z Powis lubią sadzić słoneczne gazanie, kocanki, fuksje, pelargonie i purpurowe eonium – wszystkie te rośliny kochają prażyć się w słońcu na ciepłych, południowych tarasach posiadłości. Donice są nimi wręcz wypchane i wygląda to bajecznie – latem ogrodnicy zapewne codziennie obficie je podlewają, aby zachować tę perfekcyjną bujność. W ogrodach jest też wiele ołowiowych rzeźb, parapetów i ławek, które przypominają o ciekawej historii tego miejsca jako jednego z pierwszych ogrodów pokazowych na świecie.



Na terenie ogrodów znajduje się ogromna liczba ornamentów wykonanych z ołowiu pochodzącego z kopalń właściciela



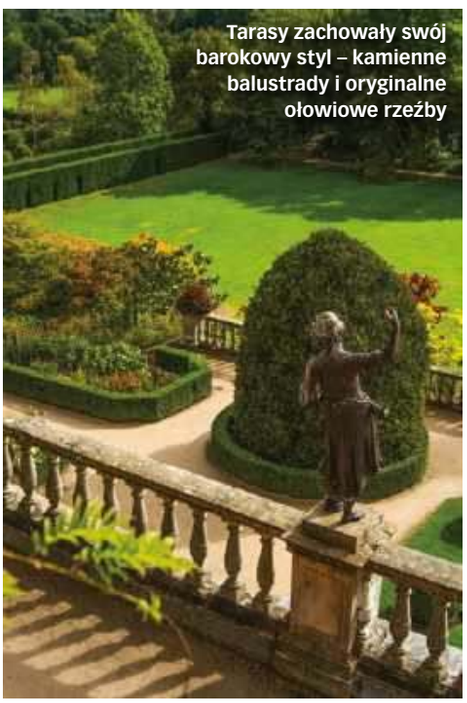
Z każdego tarasu rozpościera się piękny widok na ogrody oraz malownicze krajobrazy hrabstwa

Warownia na skale

Od zamierzchłych czasów, gdy upadło Imperium Rzymskie, a jeszcze przed podbojem tych terenów przez Anglików w 1282 roku, na czele pradawnej krainy Powys stali prawdziwi walijscy książęta z dynastii Gwertherionów. O ich szlachetnej książęcej krwi i bohaterskich czynach można przeczytać w licznych publikacjach oraz w pełnych dumy artykułach. Ja swoją wiedzę na temat walijskich wodzów zyskałam podczas wielokrotnych rozmów z wolontariuszem Davidem, który od lat na tarasie przed barokową oranżerią opowiada ciekawe i z pewnością mało znane historie tego miejsca turystom odwiedzającym Powis Castle. David potrafi przedstawiać setki lat historii zamku i ogrodów w Powis w fascynujący sposób, a jego pasja do poznawania przeszłości jest godna podziwu – posiadł bezcenną wiedzę, której nie da się znaleźć w żadnym przewodniku. Według niego, pierwszymi mieszkańcami szczytu wzgórza, na którym dzisiaj stoi ogromny zamek wraz z otaczającymi go przepięknymi ogrodami, była rodzina lokalnych opryszków. Wybrali oni to miejsce ze względu na położenie – był to świetny punkt obserwacyjny, z którego można sięgnąć wzrokiem prawie do samej Anglii – i bliskość drogi łączącej dalsze rejony Walii z Anglią. Zbójcy kontrolowali te tereny, rabując bogatych podróżnych, dzięki czemu byli w stanie wybudować tu pierwszą średniowieczną warownię. David nie wspomina jednak o żadnych ogrodach z tego okresu – sroga warownia Powis stała wówczas na samym szczycie skały, co pomagało przy jej obronie przed innymi opryszkami, wodzami pozostałych walijskich księstw, oraz żołnierzami angielskiego króla. Jeszcze przez kilkaset lat, aż do czasów nastania względnego pokoju w zjednoczonym już królestwie Anglii i Walii, nikt nawet nie myśli o ogrodach ozdobnych – zamek miał być zamkniętym na cztery spusty, niedostępnym domem lokalnego możnowładcy.

Inspiracja na wygnaniu

Losy zamku Powis zmieniły się w roku 1587, gdy tę imponującą warownię nabyła rodzina Herbertów. Nowi właściciele przez kolejne



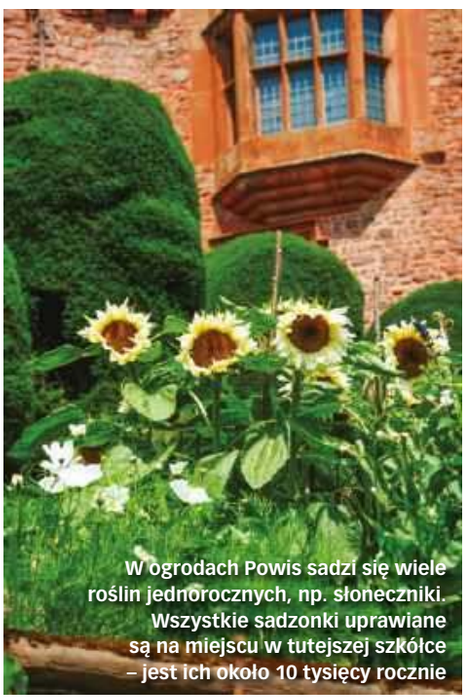
Tarasy zachowały swój barokowy styl – kamienne balustrady i oryginalne ołowiowe rzeźby

stulecia zakładali wokół swojej nowej rezydencji ogrody, wprowadzając ją w cudowny świat ozdób i dodatków modnych w okresie renesansu oraz baroku. A wszystko za sprawą miłości do ogrodów francuskich, którą rodzina markizów Herbertów zaraziła się, przebywając na zesłaniu na dworze króla Francji w Wersalu oraz na francuskim dworze wygnanego ze względów religijnych angielskiego króla Jakuba II, w przepięknym Château de Saint-Germain-en-Laye. Francuskie ogrody tarasowe obsadzane topiarami i bogato zdobione złoconymi rzeźbami oraz fontannami stały się pasją rodziny markizów, którzy po zesłaniu wrócili do Powis wraz z nowo zatrudnionym francuskim ogrodnikiem. I właśnie tutaj, na granicy Walii i Anglii, stworzyli jeden z najpiękniejszych ogrodów barokowych Wielkiej Brytanii. Sprowadzony do Powis w 1703 roku Adrian Duval, na płaskich tarasach utworzonych w miejscu dawnego surowego górskiego zbocza dookoła zamku, zbudował (według mody francuskiego baroku) oranżerię, partery

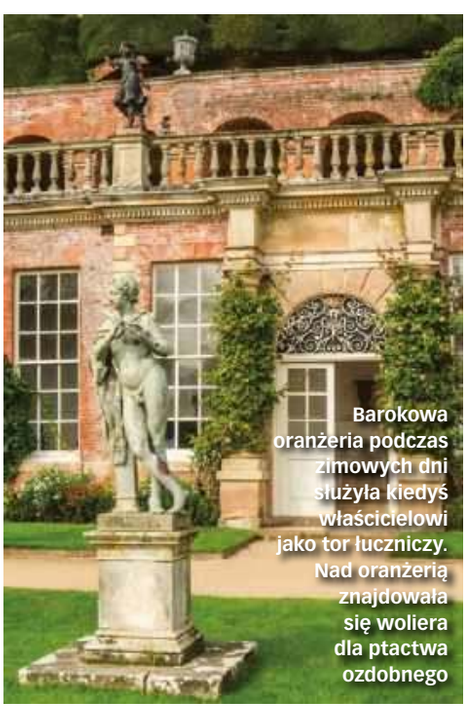
eprasa.pl dcc247b459



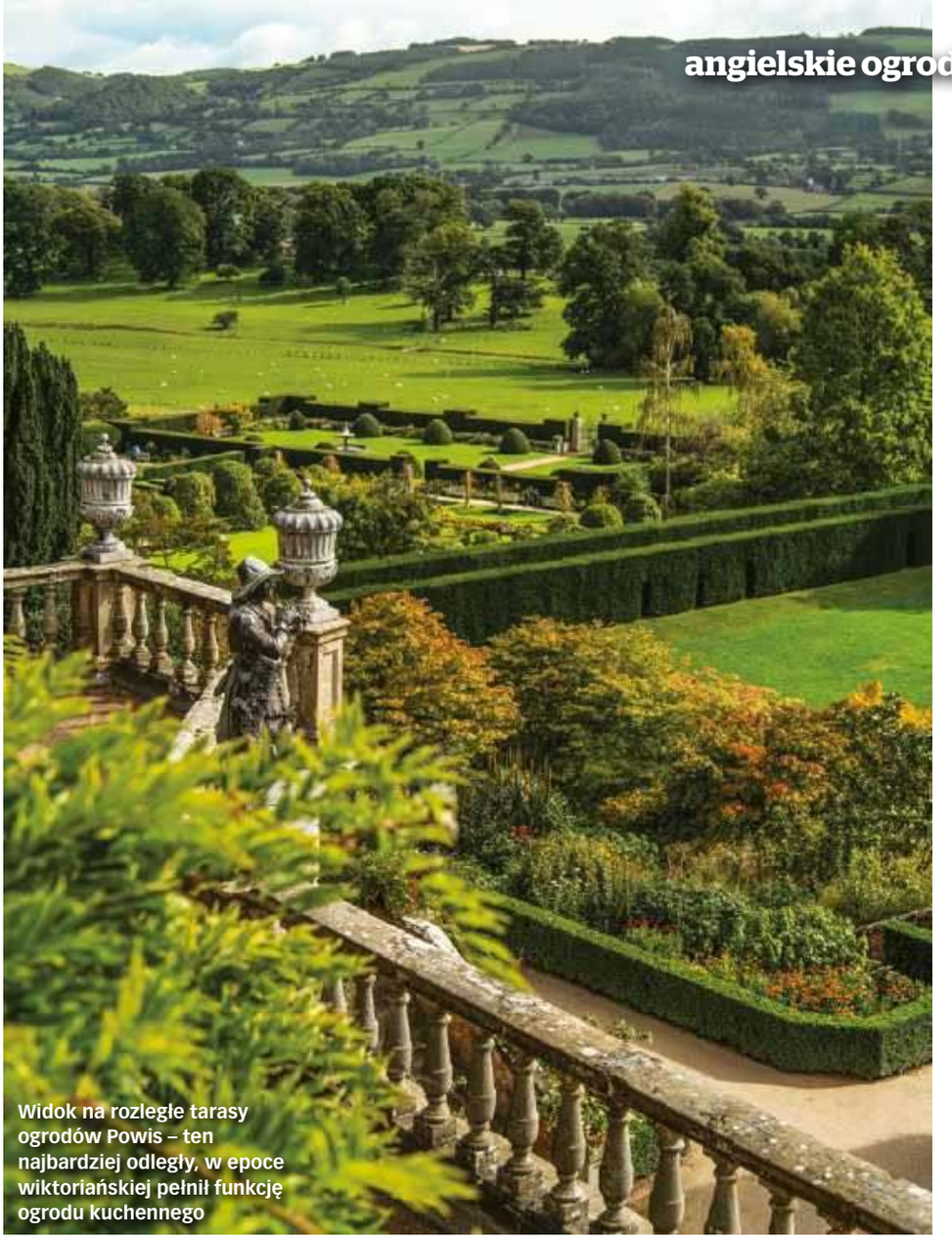
Dzięki południowej wystawie i obecności łatwo nagrzewającego się muru, na górnym tarasie jest najcieplej. Tutaj znajduje się więc rabata tropikalna



W ogrodach Powis sadzi się wiele roślin jednorocznych, np. słoneczniki. Wszystkie sadzonki uprawiane są na miejscu w tutejszej szkółce – jest ich około 10 tysięcy rocznie



Barokowa oranżeria podczas zimowych dni służyła kiedyś właścicielowi jako tor łuczniczy. Nad oranżerią znajdowała się woliera dla ptactwa ozdobnego



Widok na rozległe tarasy ogrodów Powis – ten najbardziej odległy, w epoce wiktoriańskiej pełnił funkcję ogrodu kuchennego

kwiatowe w stylu włoskiego renesansu oraz zdobione rzeźbami balustrady, a na wyrównanym terenie u ich podnóża stworzył obszerny ogród wodny w stylu holenderskim. Składał się on z szalenie modnych w tym okresie płaskich, trawiastych kwater ozdobionych rzeźbami, z mniejszymi basenami oraz wielką kaskadą i jednym dużym basenem.

Barokowa perła

Nowy ogród wodny był niesamowity! Był przede wszystkim ogromny – zajmował taką powierzchnię jak sam zamek oraz wszystkie tarasy razem wzięte. Rozpościerał się z niego widok zapierający dech w piersiach – można było stanąć na pagórku widokowym nad kaskadą i spojrzeć przez holenderski ogród wodny na tarasy w stylu włoskiego renesansu, a ponad nimi na starożytny zamek ze średniowiecznym parkiem dla jeleni. To było to! Starożytność górowała nad nowoczesnością i jej spektakularnym postępem formalności. Ale czy ogród, który widzimy przed dzisiejszym średniowiecznym zamkiem, został wyrzeźbiony w stromym zboczu tylko dla przyjemności członków dynastii Herbertów? Tutaj znowu przychodzi z pomocą David, który opowiada w swój rozentuzjazmowany sposób o ciekawej funkcji ogrodu w Powis w XVIII wieku. Podobno tę elegancką przestrzeń, wspaniale nadającą się do przechadzek oraz zabaw na świeżym powietrzu, stworzono z myślą o klientach pragnących zakupić produkowane przez firmę markiza rzeźby i ołowiowe ornamenty do ogrodu i nie tylko – był on ich producentem, a także właścicielem kopalni ołowiu rodziny Powis w Llangynog w Montgomeryshire. Ogród przy zamku w Powis był oczywiście najlepszym miejscem, aby te wszystkie produkty wyeksponować. To dlatego jest tam ich tak wiele, a wszystkie są wykonane właśnie z ołowiu (terakota to dodatek ostatnich lat). Większość znajduje się na wyższych tarasach przed zamkiem oraz oranżerią i pochodzi z warsztatu flamandzkiego rzeźbiarza Johna van Nosta. David pokazuje, że w tym ogrodzie – salonie pokazowym – są również parapety, gzymsy, rynny i wiele innych elementów ołowiowych, które markiz chciał sprzedać gościom odwiedzającym jego posiadłość.

W dzisiejszych czasach takie miejsca są bardzo popularne, ale jak na XVIII stulecie można śmiało przyznać, że markiz Herbert, w swoich barokowych satynach, atłasach, brokatach, koronkach i przypudrowanych

eprasa.pl dcc247b459

Zasady tworzenia kompozycji w donicach w angielskich ogrodach

- **Dla zachowania proporcji** w większych donicach sadzi się w środku kompozycji wyższe rośliny o wzniesionym pokroju, na przykład werbenę patagońską (*Verbena bonariensis*) lub szałwię (*Salvia*) 'Amistad'. Świetnie wyglądają również proste wigwamy zrobione z gałęzi wierzby, porośnięte pachnącymi groszkami czy powojem, albo bardziej eleganckie metalowe obeliski z powojnikiem, pnącą różą lub rodochitonem. U ich stóp sadzi się pięknie rozkładające się scewole lub wypełniacze, takie jak kocanka czy plektrantusy.



Wiele roślin, którymi obsadzane są donice, pędzi się w tunelu i wynosi do ogrodu dopiero w połowie maja



Barokowe balustrady zwieńczone są bujnie obsadzonymi donicami, których kompozycje zmienianie są dwa razy w roku

- **Warto mieszać rośliny** wieloletnie i jednoroczne, pnące, o pokroju wzniesionym, rozczochrane i strzeliste. Im większa różnorodność, tym kompozycja wygląda ciekawiej. Oczywiście sekret w tym, aby zachować harmonię i elegancję przez korzystanie np. tylko z ograniczonej palety barw lub gatunków.
- Konieczna jest **kontrola kompozycji pod względem koloru**. W angielskich ogrodach unika się kupowania na chybił trafił, czyli losowo, jakichkolwiek roślin, które są akurat w sprzedaży w lokalnym centrum ogrodniczym. Najważniejszą zasadą tworzenia oszałamiających kompozycji w doniczkach jest ograniczenie palety kolorów. Trzymajmy się kluczowych zestawień barw: chłodne pastele (biały, blady błękit, delikatny róż), nasycone kolory (magenta, mandarynka i limonka) oraz ciepłe odcienie (morela, brąz i dojrzała śliwka). Pamiętajmy, że kolor biały może być trudny do połączenia z innymi barwami, ponieważ swoją surowością niszczy niektóre kombinacje. Biel dobrze jest łączyć z chłodnymi pastelami, delikatnymi błękitami i srebrem.

perukach, był niezwykle innowacyjnym biznesmenem. Łut szczęścia sprawił, że ogród nigdy nie został przerobiony na park krajobrazowy w stylu Lancelota Browna (prawdopodobnie ze względu na trudną rzeźbę terenu), dzięki czemu zachowały się w nim kilkusetletnie cisy, które kiedyś były niewielkimi topiarami zdobiącymi tarasy na górnych poziomach. Ogród dotrwał do dziś jako unikatowa perełka oraz jeden z nielicznych oryginalnych ogrodów epoki renesansu i baroku w Wielkiej Brytanii. Obecnie zamkiem i ogrodami zajmuje się organizacja National Trust, dzięki której miejsce to zachowało swoją magię i wyjątkowy klimat.



Wystawione na stronę południowo-zachodnią tarasy są świetnym miejscem dla rabat ozdobnych. W Powis są one szczególnie piękne, ponieważ ogrodnicy obsadzili je roślinnością dobraną pod względem koloru

ZWIEDZANIE
Powis Castle

Adres: Powis Castle and Garden, Welshpool SY21 8RF, Wielka Brytania
www.nationaltrust.org.uk/visit/wales/powis-castle-and-garden

Ogród jest otwarty przez cały rok. Do zwiedzania dostępne są zarówno wnętrza zamku, jak i ogrody, a więc na wizytę warto poświęcić przynajmniej 3 godziny.

Bilety: Normalny 16,50 £, ulgowy 8,30 £

Dojazd:
Samochodem: ogród oznakowany jest na głównej drodze nr A483 do Newtown, wjazd przez pierwszą bramę po prawej stronie. Parking jest bezpłatny.
Pociągiem: należy dojechać do miejscowości Welshpool i dojść pieszo 1,6 km.

eprasa.pl dcc247b459

Zrób to sam ...za grosze

W kolejnej części nowej serii artykułów Toby Buckland pokazuje, jak najlepiej wykorzystać w ogrodzie stare materiały

Domowe majsterkowanie może być w równym stopniu nużące i męczące, ale jeśli tylko odważysz się spróbować, przekonasz się, jak łatwo można osiągnąć wymarzone rezultaty.

Niezależnie od tego, czy robisz ścieżki, podpory dla roślin czy podwyższone grządki, masz swobodę interpretacji i opracowywania własnych projektów. Wykorzystaj materiały, które być może masz pod ręką, takie jak cegły ukryte za szopą lub kawałki starego drewna, a magia polegająca na przekształceniu „śmieci" w coś użytecznego będzie niesamowicie satysfakcjonująca. Oczywiście wszystko, co prowadzi do przypadkowych odkryć, pozwoli ci zaoszczędzić pieniądze, ale nie popełniaj błędu, polegającego na próbie połączenia oszczędności z tanim wyglądem. Podobnie jak ubrania w stylu vintage, inspekt wykonany ręcznie z wysokiej jakości materiałów może przetrwać dłużej niż wszystkie, które dostępne są w sklepach.

Wiek jest zaletą, więc konstrukcje wykonane z materiałów z odzysku będą płynnie komponować się z otoczeniem, jeśli tylko starannie je wykonasz.

Toby Buckland jest prezenterem telewizyjnym w programie *Gardeners' World*, a także wielokrotnie nagradzanym ogrodnikiem, pisarzem i prezenterem radiowym.

Podpory dla roślin mogą być skomplikowane lub proste, wykonane z drewnianych lub bambusowych tyczek z odzysku

ZDJĘCIA: GETTY/JACKY PARKER, ED OVENDEN

eprasa.pl/acc/2470453

Trzy klasyczne konstrukcje do ogrodu

Odkurz stare deski i daj im drugie życie

Grządki z charakterem

Wykorzystaj ponownie grube, wstępnie zakonserwowane belki lub stare deski z rusztowania i zbuduj z nich łatwe i proste podwyższone grządki. Dla przedłużenia ich żywotności wyłóż wnętrze folią, aby drewno było suche, i zamień drewniane paliki w rogach na metalowe słupki ogrodzeniowe lub kątowniki w kształcie litery „L", które wytrzymują lata i mają odpowiednią wagę, aby mocniej trzymać boki grządek.



Pojemny kompostownik

Cztery podobnej wielkości palety i trochę sznurka do połączenia ich w rogach wystarczy, aby zyskać miejsce na jesienne liście lub zrobić kompost z zielonych odpadów.

Przy odrobinie wysiłku ten projekt kompostownika z palet można ulepszyć, aby był wydajniejszy i łatwiejszy w użyciu. Najważniejsze jest przymocowanie trzech tylnych palet do palików wbitych w ziemię. Dla lepszego wyglądu mojego kompostownika paliki ukryłem wewnątrz palet, dzięki czemu są zupełnie niewidoczne. Następnie wyłożyłem wnętrze czarną folią (świetnie sprawdzają się stare worki na kompost), aby zapobiec rozsypywaniu się kompostu na boki i jego wysychaniu.

Zmniejsz wysokość przedniej palety lub zabezpiecz ją sznurkiem, aby można było ją łatwo wyjąć i przemieszać pryzmę lub napełnić taczkę, gdy kompost będzie już gotowy. Do gotowego kompostownika można łatwo dobudować więcej komór, aby zwiększyć jego pojemność.





Łatwy i szybki inspekt

Inspekty to takie miniaturowe szklarnie, które mają ogromny wpływ na wzrost i przeżywalność sadzonek uprawianych w doniczkach.

Ich główną funkcją jest ochrona roślin przed najgorszymi warunkami w czasie, gdy ich korzenie wypełniają doniczki. W związku z tym inspekty nie muszą zapewniać całkowitej izolacji – wystarczy, że ochronią sadzonki przed późnymi przymrozkami, deszczem i porywistym wiatrem. Jeśli znasz się na stolarce, możesz zbudować drewnianą konstrukcję z pokrywą nachyloną w stronę słońca i pomalować całość białą farbą, która odbije światło i rozjaśni wnętrze, co dodatkowo pobudzi rośliny do wzrostu.

Jednak równie efektowne i niewymagające umiejętności stolarskich są konstrukcje wykonane z rzędowo ułożonych cegieł. Nakryj taki inspekt pokrywą ze starego okna i będzie gotowy do uprawy.

ZDJĘCIA: GETTY/MTREASURE; JASON INGRAM

eprasa.pl dcc247b459



W ciepłe dni otwórz inspekt, podpierając pokrywę kawałkiem drewna

Pomysły na szybkie *zrób to sam*

1 Przezroczyste, plastikowe pojemniki do przechowywania mogą być doskonałymi kloszami lub mnożarkami do wysiewu nasion i produkcji rozsady. Wyższe pojemniki (ponad 30 cm) są najlepsze, ponieważ zapewniają dużo miejsca do wzrostu sadzonek.

2 Plastikowe pojemniki po grzybach z supermarketu, wyłożone na spodzie i po bokach gazetą i wypełnione podłożem doniczkowym, są doskonałe do uprawy ziół i sałat na cięte listki.

3 Nie pozwól, aby gałęzie z przycinania dereni się zmarnowały. Upleć z nich obręcze i zamocuj na bambusowych lub drewnianych tyczkach, aby uzyskać piękne, darmowe podpory dla wiotkich roślin.

4 Usuń wieczko i dno z puszek po pomidorach i wykorzystaj je ponownie w ogrodzie jako lejki, które pomogą skierować wodę z konewki wprost do korzeni. To szczególnie przydatne rozwiązanie w przypadku upraw w workach.

5 Stwórz prostą łopatkę do kompostu z plastikowej butelki po mleku. Łatwo ją wytniesz nożyczkami z dwulitrowej butelki – będzie nawet miała rączkę.

6 Metalowe pokrywy od pojemników na śmieci to doskonałe poidełka dla ptaków. Jeśli chcesz, pomaluj je odpowiednią farbą w kolorze pasującym do twojego ogrodu i umieść pośrodku kamienie, aby mniejsze ptaki łatwo mogły się wydostać.



Kamienie umieszczone w pokrywie od kosza na śmieci posłużą ptakom za schodki

eprasa.pl dcc247b459

Wigwam dla pnączy

Wykorzystaj na podpory stare bambusowe tyczki

Podpory dla pnączy błyskawicznie dodadzą rabatom wysokości i posłużą za drabinę, po której groszek pachnący i fasolka szparagowa będą się piąć ku słońcu. W kwietniu niektóre szkółki i stowarzyszenia zajmujące się ochroną dzikiej przyrody sprzedają tanio wiązki leszczynowych witek, ale stare bambusowe tyczki z ogrodu sprawdzają się równie dobrze.



1 Po wytyczeniu na ziemi okręgu o średnicy 1 m, w którym będziesz stawiać wigwam, wybierz 5-7 tyczek do przycięcia na tę samą długość.



2 Ostrym sekatorem przytnij każdą bambusową tyczkę. Następnie wbij je w ziemię po okręgu na tę samą wysokość, w równych odstępach.



3 Związ wierzchołki tyczek, a następnie owiń każdy słupek sznurkiem. Tuż nad ziemią zawiąż koniec u podstawy ostatniego słupka.



4 Posadź pnącza u podstawy wigwamu i delikatnie opleć pędami całą konstrukcję, aby rośliny zyskały dobre oparcie, gdy zaczną rosnąć.

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE, JASON INGRAM

Jeszcze więcej pomysłów

Wykorzystaj stare przedmioty i zrób z nich coś nowego

- **Stalowe pręty ogrodzeniowe** służą do podtrzymywania tymczasowych przegród (można je spotkać podczas robót drogowych), ale możesz je też wykorzystać jako tanie, solidne podpory na swojej działce. Używaj ich pojedynczo jako podpórek dla wysokich kwiatostanów lub połącz je sznurkiem, aby utrzymać w pionie rzędy kwiatów na bukiety lub bobu. Przydają się również jako podpory do siatek przeciwko ptakom nad krzewami owocowymi i warzywami kapustnymi.
- **Ocynkowane zbiorniki na wodę** mogą być piękną ozdobą ogrodu. Niezależnie od tego, czy są wypełnione wodą i tworzą podwyższone oczko wodne, czy też ziemią i kompostem i służą jako donice – wtapiają się w otaczającą roślinność i wyglądają, jakby były tam od zawsze. Jeśli chcesz wypełnić taki zbiornik wodą, to najpierw usuń z niego kran lub uszczelnij otwór w miejscu, w którym powinien znajdować się kran, wykorzystując mały kwadrat tkaniny pod zbiorniki wodne przyklejony od wewnątrz przezroczystym silikonem. Jeśli chcesz zamienić zbiornik w donicę, to wsyp żwir powyżej poziomu kranu przed napełnieniem kompostem i ziemią, aby ułatwić skuteczne odprowadzanie wody.
- **Stare łupki dachowe** zamień w trwałe i estetyczne etykiety do roślin – można je łatwo przyciąć. Załóż rękawice, aby ochronić ręce i połóż łupek na płaskiej powierzchni. Zaznacz paski o szerokości 4 cm i wytnij je starą piłą do drewna. Następnie zapisz nazwy kredowym długopisem, ale najpierw sprawdź poprawną pisownię, ponieważ atrament wsiąka w nie na wieki!
- **Drewniane szuflady** mogą zyskać drugie życie jako donice. Można je też ustawić na boku i stworzyć „teatr" dla roślin. Aby to zrobić, za pomocą śrub przymocuj drewnianą półkę (lub dwie) pośrodku szuflady i dodaj spadzisty dach na górze. Pomaluj, aby dopasować taką wystawkę do kolorystyki ogrodu i przymocuj za pomocą śrub do ściany lub szopy.



Zamień starą szufladę w nową doniczkę

eprasa.pl dcc247b459

Łatwy system nawadniania kropelkowego

Oszczędź pieniądze i mnóstwo wody, wykorzystując stary wąż



Zrób takie dziurki w wężu, aby wypływała przez nie odpowiednia ilość wody

Systemy nawadniania kropelkowego mogą wyglądać na okropnie skomplikowane, ale są bardzo proste w montażu. Zmniejszają także straty wody w wyniku jej parowania, ponieważ można je ustawić tak, aby włączały się wcześnie lub późno w ciągu dnia, gdy jest chłodniej i doprowadzały wodę bezpośrednio do gleby.

Zestawy do samodzielnego montażu, których cena drastycznie spadła, często zawierają złączki, wąż nawadniający i regulowane dysze kroplujące, zapewniające równomierne nawodnienie.

Jeśli jednak chcesz ponownie wykorzystać stare materiały, system nawadniania kropelkowego możesz zrobić ze starego węża, szybkozłączki, zaślepki i wyłącznika czasowego przymocowanego do ogrodowego kranu.

1 Zamontuj wyłącznik czasowy na kranie ogrodowym i poprowadź wąż od wyłącznika do roślin, które chcesz podlać. Następnie przytnij wąż na odpowiednią długość i załóż zaślepkę na jego końcu.

2 Zrób małe dziurki w wężu w pobliżu każdej rośliny rosnącej w gruncie lub doniczki, którą chcesz podlać.

3 Delikatnie odkręć wodę w kranie i ostrożnie wyreguluj strumień, aby płynęła równomiernie.

4 Zadbaj o schludny wygląd instalacji – ukryj wąż za doniczkami lub pod warstwą ściółki z kory.

eprasa.pl dcc247b459

Stwórz ścieżkę z kamiennych płyt

Wykorzystaj ponownie stare płyty do ułożenia ścieżki na trawniku

Ścieżka zapewni suche stopy podczas spaceru do szopy, a także ochroni trawnik przed wytarciem.

Rozłóż płyty w takim samym rozstawie, jak twoje kroki i umieść je równo z podłożem, aby nie zahaczały o nie ostrza kosiarki.

Sprawdź, czy kształt zakrzywionych ścieżek wygląda dobrze z obu końców i zacznij układać od najwygodniejszego miejsca na tarasie, w przeciwnym razie zawsze będziesz skracać sobie drogę i deptać trawę.

1 Rozłóż płyty w równych odstępach. Wytnij trawę wokół każdej płyty.

2 Bezpiecznie odsuń płyty na bok i usuń murawę.

3 Spulchnij ziemię pod spodem widłami i usuń duże kamienie. Zagrab równo ziemię.

4 Ułóż płyty i mocno je dociśnij. Wypoziomuj płyty, dodając lub usuwając ziemi.



Ułóż kamienną ścieżkę na najlepszej trasie, aby mieć pewność, że będziesz z niej korzystać



Ze starego koryta dla bydła można zrobić ciekawy zbiornik wodny

ZDJĘCIA: GETTY/HARMPETI, MICHAEL BURRELL; JASON INGRAM

eprasa.pl dcc247b459

Katalog pomysłów *zrób to sam*

Szukaj darmowych materiałów na stronach takich, jak www.gratka.pl i www.olx.pl, ale musisz tam szybko działać! Do poszukiwań darmowych przedmiotów przydatne mogą być także grupy na Facebooku. W poszukiwaniu dobrych okazji zajrzyj także do centrów recyklingu i sklepów

Centra recyklingu

Często znajdziesz tam skarby w naprawdę niskich cenach. Nie przekonasz się, dopóki nie spróbujesz, ale możesz wrócić z większą liczbą rzeczy, niż planujesz. Weź rękawice, żeby móc wejść i poszperać.

Składy budowlane

Sklepy takie, jak **Travis Perkins** czy **Jewishons** sprzedają wiele materiałów. Są wszechobecni, cieszą się dobrą reputacją i są o wiele bardziej przyjaźni dla amatorów niż kiedyś. Często mają tańsze materiały niż markety budowlane, zwłaszcza jeśli chodzi o drewno; i zapewniają dostawę.

Zestaw do nawadniania

Specjalistyczni dostawcy systemów nawadniania, tacy jak **www.cityirrigation.co.uk**, sprzedają szeroką gamę profesjonalnych części do systemów nawadniania, które pomogą ci zaprojektować i zbudować własny system nawadniający. W ich ofercie znajdziesz również akcesoria takie, jak wyłączniki czasowe i rozdzielacze, które pozwalają na poprowadzenie kilku węży z jednego kranu. Szeroka gama gotowych zestawów jest również dostępna w sklepach, w tym na **www.hozelock.com**, **www.homebase.co.uk** i **www.amazon.pl**



ODWIEDŹ www.GardenersWorld.com/weekend-projects po 10 pomysłów w stylu „zrób to sam", które zrobisz w jeden weekend

REKLAMA



BALKONOWY OGRÓD

Bujna zieleń doskonale sprawdzi się nawet w betonowej dżungli – oto sześć pomysłów czołowych europejskich projektantów na aranżacje miejskich balkonów o wymiarach 2 x 5 metrów.

TEKST ŁUKASZ SKOP
ZDJĘCIA BOŻKA PIOTROWSKA





Geometryczna mozaika i kuliste czosnki tworzą przyjemny kontrast

Uprawa ziół w wiszących doniczkach ułatwia ich zbiór





Funkie doskonale rosną w donicach na cienistym balkonie

Esencja ogrodu

Trochę struktury, szczypta faktury i baza, którą było maksymalne wykorzystanie dostępnej przestrzeni pod uprawę roślin – oto recepta na sukces zastosowana na tym balkonie. Rośliny rosną w donicach zapełniających cały kąt (sprytne piętrowe ułożenie), w doniczkach zawieszonych na ścianie i w donicach skrzyniowych przy balustradzie. W tych największych zadomowiły się krzewy (największy jest klon palmowy); na ścianie rosną zioła (łatwy dostęp umożliwia szybki zbiór), a w skrzyniach stworzono małe ogrodowe rabatki z bylinami. W centrum miejskiego chaosu i pośpiechu każdemu przyda się taka oaza, w której można odnaleźć spokój.

Balkony to zwykle ciasne przestrzenie, które wymuszają kompromisy, ale nie trzeba zupełnie rezygnować z próby odtworzenia doznań, które mogą zapewnić wielkie ogrody. Tutaj wszystko jest silnie skoncentrowane do najbardziej niezbędnych elementów, a mimo to można odetchnąć z ulgą, bez poczucia przytłoczenia. Miasto zapewnia wystarczająco dużo wrażeń – balkonowy ogród pozwala wziąć głęboki oddech.

eprasa.pl dcc247b459



Białą elewację przecina łańcuch wodny i zielona ściana



Kanciaste brzegi donic zmiękczają liście paproci



Gra światła i cienia ożywia balkon w słoneczne dni

Wycinek raju

Zieleń dobrze łączy się ze wszystkim, więc nie ma wymówek, że nie pasuje do elewacji budynku. Nowoczesne budownictwo często wykorzystuje biel, a ten balkon udowadnia, że w białym wszystkim roślinom jest do twarzy. Odtworzono tutaj wycinek tropikalnego raju – bujna roślinność porasta każdy dostępny skrawek, ale jest uporządkowana, jak wszystko w zatłoczonym mieście. Byliny tłoczą się w donicach, pnącza pną się po stalowych linkach, a paprocie i turzyce tworzą zwarty dywan na zielonej ścianie. Kwiaty pełnią rolę dodatków – perełek, których trzeba uważnie poszukać.

Proste linie i graficzne kształty kontrastują z jasną zielenią roślinności, ale pozwalają na łatwe utrzymanie porządku. Łańcuch deszczowy ożywa w czasie deszczu, ujarzmiając strugi spływającej wody. Ten pomysł najlepiej sprawdzi się w cieniu – balkon od strony północnej lub wschodniej będzie idealny. Zwykle trudno obsadzić je bujną roślinnością, ale jeśli postawisz na liście zamiast kwiatów, będziesz w stanie odtworzyć tropikalny las deszczowy w miejskiej dżungli.



eprasa.pl dcc247b459



Kokedamy to ciekawy pomysł na uprawę wiszących roślin



Delikatne kwiaty męczennicy zdobią jej pnące się pędy



Przyrodnicze i ogrodnicze książki dodają balkonowi charakteru





Z lekturą wśród roślin

Zatopić się w lekturze, w przytulnym pomieszczeniu wypełnionym bujną roślinnością – kto z nas nie marzy o takiej chwili relaksu? To marzenie jest możliwe do spełnienia nawet na balkonie lub niewielkim tarasie. Książki przeniosą cię do innego świata i innego wymiaru; lotem błyskawicy znajdziesz się w zupełnie innym miejscu. Rośliny dodadzą klimatu wszystkim wycieczkom: dzięki nim, przekraczając balkonowe drzwi natychmiast wylądujesz w wilgotnej dżungli.

Ten balkon jest blisko natury także pod względem zastosowanych materiałów: siedziska, pergole, donice, a nawet podłoga wykonane są z litego drewna z cedru libańskiego w naturalnym kolorze. Wśród roślinności dominują paprocie, w tym paprocie drzewiaste imitujące tropikalne drzewa. Paprocie zwisają również z pergoli – zostały posadzone w kulach z lekkiego podłoża otoczonego mchem jako kokedamy. Pnącza, takie jak białokwiatowa odmiana męczennicy błękitnej (*Passiflora caerulea*) 'Constance Eliott' doskonale sprawdzają się w doniczkowej uprawie balkonowej. Dodatki i szczegóły harmonijnie dopełniają całości: globus, mapy i kuferki symbolizują podróże, a delikatne oświetlenie i cienie rzucane przez listowie tworzą wieczorem tajemniczy klimat.

eprasa.pl dcc247b459



Pomarańczowe kukliki i fioletowe łubiny to zgrany duet





Zioła w doniczkach z recyklingu mogą stać na podłodze

Śniadanie na balkonie

Życie w centrum miasta nie musi wykluczać porannego śniadania w ogrodzie ani wieczornego spotkania z przyjaciółmi wśród zieleni. Ten balkon jest na to dowodem. Można tu wygodnie usiąść z filiżanką kawy i przeczytać najświeższe doniesienia prasowe (najlepiej sprawdza się nowy numer Gardeners' World!), a aromatyczne przyprawy i dodatki do śniadania są w zasięgu ręki. Energetyczne kolory: limonkowy i pomarańczowy dodadzą siły do działania, a jasny błękit i spokojny fiolet uzbroją w pozytywny nastrój na cały dzień.

Wzorzysty dywan, metalowe wanienki i kubły w charakterze donic oraz siedziska z drewnianych belek tworzą przyjemną, wygodną atmosferę. Nie do końca domową, a raczej pubową lub kawiarnianą – co pozwala połączyć miejskie życie z wiejskim siedliskiem. Nasadzenia składają się głównie z ziół i warzyw liściastych (te najlepiej rosną w donicach, a przy tym dają ciągłe plony) oraz roślin o ozdobnych liściach i kwiatach, które dopełniają nasadzenia. Nie trzeba się wysilać, żeby polubić taki balkon, ani wysilać, aby utrzymać go w dobrej formie. To niewymagająca zielona przestrzeń – pod każdym względem.



Limonkowe liście dodają życia pojemnikom z odzysku

eprasa.pl dcc247b459



Kwitnący szczypiorek i tymianek wspaniale pachną i służą zapylaczom



Puste gliniane doniczki mogą być stylowym dodatkiem



Oświetlenie ukryte w donicach dodaje uroku roślinom po zmierzchu





Odpoczynek i odnowa

W starych przedmiotach i materiałach drzemie piękno i niepowtarzalny klimat, które tylko czekają, aby je dostrzec na nowo. Na tym balkonie wykorzystano właśnie takie elementy: przemysłowe kinkiety i terakotowe donice, których pokaźna kolekcja piętrzy się na półkach. Jest w nich coś znajomego i nostalgicznego, a jednocześnie ponadczasowego, bo właśnie w takich donicach rośliny czują się najlepiej – porowate ścianki pozwalają korzeniom oddychać. Świadomość potrzeby troski o środowisko nie musi pociągać za sobą estetycznego kompromisu. Drewniane klepki ułożone dachówkowato na ścianie dodają balkonowi naturalnego charakteru.

W skrzyniowych donicach połączono atrakcyjne byliny – jarzmianki, irysy i ostróżki ze zwiewną ostnicą oraz aromatycznymi ziołami: tymiankiem, szczypiorkiem, rozmarynem i koprem. Można tu wygodnie usiąść i przyglądać się tym rabatowym klasykom, które kwitną przez całe tygodnie i służą zapylaczom, które znajdą też miejsce do założenia gniazd w hotelach ustawionych między doniczkami. I człowiek i zapylacze znajdą tu dla siebie przyjemny zakątek do życia.

eprasa.pl dcc247b459



Ciemnozielona pospornica współgra kolorem z granatową ścianą



Stolik z kółkami ułatwia utrzymanie porządku w ciasnej przestrzeni



Wygodny fotel z poduchami zaprasza na chwile relaksu

Granatowa laguna

Kojarzymy go ze spokojem, elegancją i bezpieczeństwem, ale granatowy jest też doskonałym tłem dla roślin. W tej nieco bardziej formalnej przestrzeni można poczuć się wyjątkowo – a wystarczy zrobić krok, aby spróbować. Jasna podłoga współgra z tym morskim granatem, przywołując na myśl morze, co potęgują ułożone na ścianie w pionowe rzędy dębowe klocki – tylko patrzeć, aż zaczną się bujać jak boje na wodzie. Tutaj czeka jednak inna niespodzianka – od tyłu są podświetlane delikatnym światłem, co pomaga stworzyć przyjemny klimat po zmierzchu.

Wśród roślin żadna nie krzyczy kolorem. Kwiaty i listowie mają głęboki, nasycone kolory – rubinowe czerwienie, ciemna zieleń i bordo są przełamane jasnofioletowymi kocimiętkami. Wielopniowe drzewko zapewniające cień to akka Sellowa z Ameryki Południowej, która jest też uprawiana np. we Francji (rodzi smaczne owoce), a zimozielony krzew to pospornica japońska. Egzotyczne gatunki dadzą się łatwo zastąpić bardziej odpornymi na mróz, np. świdośliwą i różanecznikiem, co sprawia, że taką lagunę można stworzyć nawet z dala od równika.

Balkonowe inspiracje pochodzą z dwóch ogrodniczych wystaw, które odbyły się w 2023 roku: *RHS Chelsea Flower Show* w Londynie (Wielka Brytania) oraz Bord Bia Bloom w Dublinie (Irlandia).



eprasa.pl dcc247b459

Łatwy wysiew nasion

Nowa seria

Naucz się wysiewać nasiona jak zawodowiec i uzyskaj wspaniałe wyniki już po pierwszej części mistrzowskiego kursu Nicka Bailey'a

Uprawa roślin z nasion to jedna z najbardziej satysfakcjonujących czynności, jakie możesz zrobić w ogrodzie, która dodatkowo pozwala zaoszczędzić fortunę. Dla porównania: dziesięć sadzonek ostnicy cieniutkiej (*Stipa tenuissima*) w dwulitrowych doniczkach kosztuje 100 funtów, a uzyskanie ich z nasion, łącznie z doniczkami i podłożem, kosztuje około 6 funtów. Pora rozpocząć wysiewy nasion, a przedstawiona tutaj metoda jest najprostsza dla zdecydowanej większości roślin jednorocznych i wieloletnich.

Z mojego doświadczenia wynika, że utrzymanie idealnych warunków uprawy przez pierwsze dwa tygodnie po wysiewie nasion jest kluczowe dla odniesienia sukcesu. Zrób to jak należy – powiem ci, jak – a reszta to pestka.

ZDJĘCIA: NEIL HEPWORTH



Sposób na sukces: nasiona

Duże nasiona, takie jak ma słonecznik, najlepiej wysiewać w doniczkach, a większość drobnych nasion lepiej siać do kuwet. Oto moja metoda na niezawodne wschody za każdym razem.



1 **Napełnij** czystą kuwetę prawie do samej krawędzi podłożem bez torfu do wysiewów. Rozbij większe grudki i uciśnij opuszkami palców.



2 **Użyj** czystego, płaskiego kawałka drewna, aby wyrównać i docisnąć wierzch podłoża. Nie powinno być za mocno ubite.



3 **Wybierz** bezwietrzne miejsce do siewu. Ja wolę wysypać nasiona na dłoń, co daje mi większą kontrolę, niż siać bezpośrednio z torebki.



4 **Trzymaj** dłoń blisko kuwety i trącaj ją drugą ręką, aby nasiona spadły na podłoże. Powinny upaść w odległości około 5 mm od siebie.



5 **Rozdziel** nasiona, które są zbyt blisko siebie na wierzchu podłoża, używając końcówki ołówka lub etykiety do roślin.



6 **Wsyp** trochę podłoża do sita lub durszlaka. Delikatnie potrząśnij, aby zobaczyć, ile się wysypie, a następnie zasyp nasiona 2-4 mm warstwą podłoża.



7 **Upewnij się**, że nasiona mają dobry kontakt z podłożem znajdującym się nad i pod nimi. Ostrożnie dociśnij powierzchnię drewnianą deską.



8 **Oznacz** kuwetę nazwą rośliny i datą siewu. Możesz wykorzystać starą etykietę, jeśli uda ci się z niej usunąć poprzednie zapiski.



9 **Podlej** kuwetę poprzez podsiąkanie – ustaw ją w zlewie lub wannie z wodą. Przenieś do ogrzewanej mnożarki, aby pobudzić kiełkowanie.

eprasa.pl dcc247b459



Niektóre nasiona będą lepiej kiełkować, jeśli zostawisz je na 24 godziny w szklance z wodą

Specjalne traktowanie

Niektóre nasiona nie zaczną kiełkować, dopóki nie zastosujesz specjalnych środków

Opisana na poprzedniej stronie metoda siewu jest skuteczna w przypadku większości nasion, ale niektóre będą wymagały specjalnego traktowania, co zwykle jest podane na opakowaniu. Jeśli wymagają namoczenia, należy je włożyć do szklanki z ciepłą wodą ustawionej na macie grzewczej lub w nagrzanej mnożarce na 24 godziny przed wysiewem.

Taki zabieg pomaga zmiękczyć łupinę nasienną i ułatwia kiełkowanie. Jeśli wymagana jest skaryfikacja (czasami zalecana u nasion z twardą łupiną), po prostu użyj pilnika do paznokci, aby zrobić nim 1-2 mm rysę w łupinie. Jeśli wymagana jest stratyfikacja (przechłodzenie), włóż nasiona do zamrażarki na 2-3 miesiące. W ten sposób stworzysz „sztuczną zimę", a nasiona zaczną kiełkować po wyjęciu z zimnego miejsca.



Skaryfikacja osłabia twardą łupinę, co ułatwia kiełkowanie

Pielęgnacja

Kuwetę obsianą nasionami ustaw w miejscu, które pobudzi je do kiełkowania i wzrostu

Kuwetę z nasionami umieść w mnożarce z otwartymi na 10% otworami wentylacyjnymi, ustawionej na podgrzewanej macie (jeśli mnożarka nie ma podgrzewanej podstawy), na parapecie okna lub w szklarni. Pierwsze dwa tygodnie po wysiewie to okres, kiedy kiełkujące nasiona są najbardziej wrażliwe, dlatego należy codziennie sprawdzać, czy temperatura jest odpowiednia (zwykle 12-20°C), a wilgotność dość wysoka.

Gdy zobaczysz kilka pierwszych liści, odczekaj jeszcze kilka dni, a następnie przenieś kuwetę z mnożarki do jasnego, ciepłego miejsca, aby siewki mogły dalej rosnąć. Większość roślin jednorocznych i bylin będzie gotowa do przepikowania do małych doniczek z podłożem w ciągu dwóch tygodni lub po pojawieniu się pierwszych liści właściwych.



Nie zostawiaj siewek zbyt długo w mnożarce – do prawidłowego wzrostu potrzebują dobrej wentylacji

ROŚLINY DO WYPRÓBOWANIA:

- **Kosmos pierzasty (*Cosmos bipinnatus*) Apricotta**
- **Tytoń leśny (*Nicotiana sylvestris*)**
- **Wilec klapowany (*Ipomoea lobata*)**
- **Kłosowiec (*Agastache*) 'Apricot Sprite'**
- **Cynia wytworna (*Zinnia elegans*) 'Queen Lime Red'**
- **Aksamitka rozpierzchła (*Tagetes patula*)**
- **Szarłat zwisły (*Amaranthus caudatus*)**
- **Orlaja wielkokwiatowa (*Orlaya grandiflora*)**
- **Kleome ciernista (*Cleome hassleriana*) 'Violet Queen'**
- **Kobea pnąca (*Cobaea scandens*)**

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; NEIL HEPWORTH

eprasa.pl dcc247b459



Pomidory należy lekko ścisnąć, aby sprawdzić, czy są miękkie i gotowe do zbioru

Część 2

Pomidory ...na każdą pogodę

Z przewodnikiem Jacka Wallingtona dowiesz się, jak uzyskać najlepsze gruntowe odmiany pomidorów

W ubiegłym miesiącu przyjrzeliśmy się wybranym odmianom pomidorów do uprawy gruntowej na mojej wystawionej na chłód działce na zboczu wzgórza w hrabstwie West Yorkshire. Ze względu na wyjątkowo gorące i suche lato, żadna z testowanych odmian nie została porażona przez zarazę, większość odmian rosła silnie, a niektóre rośliny rodziły smaczne pomidory przez całe lato, aż do późnej jesieni.

Pomidory koktajlowe, jak na przykład 'Apero' i 'Golden Crown', radziły sobie szczególnie dobrze, podobnie jak krzaczasty pomidor 'Koralik'. Niektóre odmiany pomidorów średniej wielkości, takie jak 'Green Zebra', również spisały się doskonale.

Dysponując doświadczeniem na temat najlepszych odmian do uprawy na wolnym powietrzu, nadszedł czas, aby rozpocząć uprawy w tym sezonie – a mniej więcej teraz jest idealny czas na wysiew nasion pomidorów.

Chociaż w tym artykule wyjaśniam, jak uprawiać pomidory przy użyciu metod ekologicznych na świeżym powietrzu, udzielone przeze mnie porady w dużej mierze będą miały zastosowanie do roślin uprawianych pod osłonami.

ZDJĘCIA: NEIL HEPWORTH

eprasa.pl dcc247b459

Mało pracy, duże zbiory

Uzyskanie obfitych zbiorów pomidorów jest łatwiejsze niż się wydaje – po prostu podążaj za tymi prostymi krokami



Rozkrusz kompost ręcznie, aby rozbić grudki przed wysadzeniem roślin do doniczek

Wysiew i kiełkowanie

Zapewnij swoim pomidorom dobry start

Na początek przygotuj nasiona i zapisz nazwę odmiany oraz datę na etykiecie – jest to konieczne, jeśli uprawiasz więcej niż jedną odmianę (aby uniknąć późniejszych pomyłek). Ja używam trwałych drewnianych etykiet.

Wysiej nasiona pomidorów w odstępach 3 cm do kuwety lub pojedynczo do wielodoniczki, wypełnionej podłożem bez torfu do poziomu tuż poniżej krawędzi (zapobiegnie to rozsypywaniu się podłoża i rozlewaniu wody podczas podlewania). Przykryj nasiona cienką warstwą podłoża i umieść kuwetę w większej kuwecie z niewielką ilością wody, aby podsiąkła od spodu; możesz użyć konewki, ale woda może wtedy wymyć nasiona.

Przykryj kuwetę przezroczystą pokrywą, szkłem lub biodegradowalnym celofanem, aby utrzymać wilgoć, a następnie ustaw na najjaśniejszym i najcieplejszym parapecie. Elektryczna mata grzewcza umieszczona pod kuwetą może przyspieszyć kiełkowanie, ale nie jest niezbędna.

Nasiona powinny wykiełkować w ciągu kilku dni; wtedy należy zdjąć pokrywę i dalej uprawiać rośliny do momentu, aż druga para liści, czyli liście właściwe, będą w pełni rozwinięte. Następnie doniczki o średnicy 7-8 cm wypełnij w jednej trzeciej podłożem. Jeśli nasiona zostały wysiane do kuwety, użyj etykiety, aby wydobyć każdą roślinę bez uszkadzania korzeni, trzymając ją za jeden z liści, a nie za delikatną łodygę. Jeśli nasiona zostały wysiane do wielodoniczek, wypchnij roślinę, naciskając komórkę doniczki od dołu.

Rozmieść korzenie na środku doniczki, ostrożnie dodając więcej podłoża do wysokości tuż poniżej krawędzi pojemnika, tak jak poprzednio. Zalecam sadzenie rozsady na głębokość do pierwszej pary liści – z łodygi wyrosną dodatkowe korzenie, dzięki czemu roślina będzie silniejsza.

Po około 7 dniach wzrostu w nowych doniczkach, zacznij zasilać rozsadę dwukrotnie rozcieńczonym nawozem uniwersalnym (raz na dwa tygodnie). Rośliny będą rosły szybko, a gdy trzy lub cztery tygodnie później na dnie każdej doniczki pojawi się mnóstwo korzeni, nadejdzie czas na przesadzenie ich do dwulitrowych doniczek. Częściowo wypełnij nową doniczkę niewielką ilością podłoża, włóż roślinę, a następnie dodaj więcej podłoża i ugnieć je tak, aby łodyga była zagłębiona do wysokości tuż poniżej najniższej pary liści właściwych. Na koniec podlej.

Na tym etapie twoja pomidorowa armia będzie zajmować dość dużo miejsca i być może będzie trzeba uspokoić rodzinę lub współlokatorów, że to już długo nie potrwa – chociaż, tak między nami, może to zająć jeszcze miesiąc.

Hartowanie

Przyzwyczaj rośliny do wzrostu na świeżym powietrzu

Gdy minie ryzyko przymrozków, zwykle około połowy maja na południu i początku czerwca na północy kraju, wreszcie nadejdzie czas na przyzwyczajenie pomidorów do wiatru i deszczu.

Wystaw młode rośliny na zewnątrz, na słoneczne miejsce, z dala od silnych wiatrów. Uprawiaj je tam przez dwa tygodnie, przenosząc z powrotem do domu na noc, jeśli temperatura spadnie poniżej 5°C. Podlewaj swoją rozsadę, jeśli nie pada deszcz.

Po tym czasie rośliny powinny być gotowe do posadzenia w docelowym miejscu, w odległości 60 cm od siebie w przypadku odmian wysoko rosnących lub 80 cm w przypadku odmian krzaczastych. Torba do uprawy może pomieścić trzy pomidory wysoko rosnące lub dwa krzaczaste, podczas gdy w doniczce o średnicy 45 cm zmieści się jedna roślina. Tak jak wcześniej, rośliny można sadzić nieco głębiej, aby lepiej się ukorzeniły.



Przenieś wysiane w wielodoniczkach sadzonki do pojedynczych doniczek, zanim zabraknie im miejsca i składników odżywczych

„Czas przyzwyczaić pomidory do wiatru i deszczu”

eprasa.pl dcc247b459

Podlewanie i nawożenie

Pomóż swoim pomidorom

Podlewaj obficie, po około dwa litry lub więcej na każdą roślinę raz w tygodniu, chyba że spadnie ulewny deszcz. Co drugi tydzień stosuj płynny nawóz do pomidorów. Ja używam organicznego nawozu na bazie wodorostów lub domowego nawozu z żywokostu, które zawierają dużo potasu potrzebnego do wytwarzania kwiatów i owoców. Możesz ograniczyć nawożenie, jeśli co roku wyściółkujesz ziemię kompostem, ponieważ wtedy ziemia będzie już zasobna w składniki odżywcze.



Wodę należy kierować bezpośrednio do korzeni, blisko łodygi

„Możesz ograniczyć nawożenie, jeśli co roku wyściółkujesz ziemię kompostem”



Przywiąż główny pęd wysoko rosnącego pomidora do podpory

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; NEIL HEPWORTH; JASON INGRAM

Podpieranie i formowanie

Bezpieczeństwo i stabilność

Podczas sadzenia dodaj gruby palik lub bambusową tyczkę, upewniając się, że jest mocno osadzona, a 30-50 cm jej długości znajduje się w ziemi. W miarę wzrostu roślin przywiązuj pędy do podpory miękkim sznurkiem. Uszczykuj wszystkie pędy wyrastające u nasady liści, pozostawiając kwitnące grona, na których rozwiną się owoce.

Gdy rośliny dotrą do wierzchołka podpory, uszczyknij główny wierzchołek wzrostu: pomoże to skierować całą energię w produkcję owoców, a nie w dalszy wzrost.

Nie uszczykuj jednak pomidorów krzaczastych – zamiast tego pozwól im rosnąć swobodnie.

eprasa.pl dcc247b459



Zaraza zwykle objawia się w postaci plam na liściach i łodygach, ale szybko się rozprzestrzenia

Problemy ze zdrowiem

Jak powstrzymać szkodniki i choroby

Zaraza to choroba grzybowa, która szybko rozprzestrzenia się podczas wilgotnej pogody. Najpierw objawia się w postaci zamierających plam na liściach i łodygach, a następnie zabija całą roślinę. Możesz łatwo usunąć porażone liście, gdy tylko je zauważysz, ale naprawdę jedynym skutecznym sposobem zapobiegania jest uprawa odmian o wysokiej odporności na zarazę, takich jak 'Crimson Crush', 'Mountain Magic' czy 'Koralik'.

Nieregularne podlewanie może powodować pękanie owoców, ale nadal będą one nadawać się do spożycia. Czasami u nasady owoców można zaobserwować ciemne przebarwienia spowodowane brakiem wapnia, zwane zgnilizną wierzchołkową. Jest to zwykle wynik zbyt gęstego sadzenia lub niewystarczającego nawadniania; to uniemożliwia roślinie efektywny pobór wapnia.

Mszyce mogą pojawiać się na roślinach, ale latem są one zwykle zjadane przez owady i ptaki.

"Zrywaj owoce, gdy są dojrzałe, ponieważ sprzyja to rozwojowi i dojrzewaniu kolejnych"



Małe pomidory można łatwo zbierać bez użycia sekatora

Zbiór plonów

Zbieraj pomidory, aby uzyskać więcej owoców

Pomidory są dojrzałe, gdy po lekkim ściśnięciu okazują się miękkie i mają odpowiedni kolor. Zwykle jest to kolor czerwony, ale w zależności od odmiany może być żółty, czarny lub zielony, co sprawia, że test polegający na ściśnięciu jest bardzo ważny. Zrywaj owoce, gdy są dojrzałe, ponieważ sprzyja to rozwojowi i dojrzewaniu kolejnych.



Rośliny w tunelu foliowym można podtrzymywać za pomocą sznurka przymocowanego do stropu

Uprawy pod osłonami: czy to się opłaca?

Rozważamy zalety i wady

W ubiegłym roku odkryłem, że uprawa pomidorów na wolnym powietrzu była zaskakująco podobna do uprawy w moim tunelu foliowym. W praktyce, odmiany krzaczaste dawały większe plony, rosnąc pod gołym niebem. Jeśli jednak masz miejsce na tunel foliowy lub szklarnię, będziesz mieć więcej możliwości uprawy pomidorów, z uwzględnieniem następujących zalet i wad:

- ✔ Uprawa pod osłoną zapewnia ochronę przed wiatrem, deszczem i wilgocią oraz zarodnikami grzybów, dzięki czemu rośliny są mniej podatne na zarazę i uszkodzenia spowodowane wiatrem.
- ✔ Zapewnia cieplejsze środowisko, przyspieszając dojrzewanie i wydłużając sezon wegetacyjny o kilka tygodni.
- ✔ Umożliwia uprawę większej liczby odmian, w tym dużych pomidorów befsztykowych, które do osiągnięcia dojrzałości potrzebują ciepła.
- ✔ Pomaga dokładnie kontrolować ilość wody dostarczanej każdej roślinie.
- ✗ Sprawia, że rośliny są całkowicie zależne od podlewania. Trzeba to robić konsekwentnie, aby uniknąć pękania owoców i suchej zgnilizny wierzchołkowej, co bywa trudne w czasie upałów.
- ✗ Latem, gdy temperatury gwałtownie rosną, konieczne może okazać się osłonięcie szklarni lub tunelu foliowego, aby zapobiec przegrzaniu i oparzeniom roślin.
- ✗ Może sprzyjać rozwojowi szkodników lubiących ciepło, takich jak mączlik.

OBEJRZYJ filmy i uzyskaj wskazówki dotyczące uprawy roślin jadalnych na **www.GardenersWorld.com/fruit-veg**

ZDJĘCIA: NEIL HEPWORTH; JASON INGRAM

eprasa.pl dcc247b459

Bezproblemowe zbiory

Wysiewy i sadzenie nabierają tempa, bo kwiecień jest miesiącem, w którym wszystko na działce przyspiesza – postępuj zgodnie ze wskazówkami **Jacka Wallingtona** dotyczącymi oszczędzania czasu i zwiększania wydajności, aby z niczym nie zostać w tyle



ZDJĘCIA: AMANDA RAWLING

Jack Wallington jest autorem książki *A Greener Life* oraz organicznym ogrodnikiem, który uprawia ogród na wietrznym wzgórzu w Pennines w hrabstwie West Yorkshire. Jego ogród warzywny jest domem dla wielu dzikich zwierząt, owadów i polnych kwiatów.

epraca.pl dcc247b459

Kwiecień! Cieplejsze dni, kwitnące rośliny cebulowe, śpiew ptaków – sama radość. Ogrodnicy uprawiający rośliny jadalne powinni cieszyć się każdą chwilą, ale też zabrać się do pracy z łopatką i paczką nasion.

Uprawa warzyw może przypominać trochę taśmociąg, bo warto sukcesywnie wysiewać nasiona warzyw takich, jak sałata czy rzepa, w celu uzyskania ciągłych zbiorów. Nadchodzi jednak moment, w którym trzeba zrobić jeden duży krok, aby zagwarantować sobie bezproblemowy i obfity sezon, a ten czas, moi drodzy, jest właśnie teraz.

Okolice drugiego weekendu kwietnia to mój mentalny kamień milowy, kiedy większość wiosennych upraw powinna trafić albo do gruntu, albo do podłoża w doniczkach.

Jest to również czas, w którym różnica w przebiegu pór roku w poszczególnych częściach kraju jest najbardziej widoczna. Tutaj, w Yorkshire, jesteśmy co najmniej dwa tygodnie opóźnieni w stosunku do rejonów południowych, a w Szkocji to opóźnienie może być jeszcze większe. Dostosuj więc odpowiednio czas siewu do gruntu, wyczekując momentu, w którym temperatura w twojej okolicy w nocy osiągnie 5°C lub więcej.

“Przyszedł czas, w którym trzeba zrobić jeden duży krok, aby zagwarantować sobie bezproblemowy i obfity sezon”



SZPARAGI
Ściółkowanie kompostem przed pojawieniem się pędów odżywi rośliny i zatrzyma jednoroczne chwasty

ZDJĘCIA: GETTY/BARWALIN/NEIL HEPWORTH

eprasa.pl dcc247b459

3 warzywa do posadzenia teraz
Karczochy
Szparagi
Ziemniaki



RABARBAR
Aby zebrać plon, chwyć ogonek liściowy u nasady, delikatnie przekręć i pociągnij, aby oddzielić jak największą część

Zbiory

Rabarbar jest jedną z pierwszych łatwych, ale wysokowydajnych roślin jadalnych, które polecam, ponieważ jest niezwykle prosty w uprawie i plonuje rok po roku. Miło jest patrzeć, jak rubinowe pędy rabarbaru znów nabierają blasku. Odłam liście u nasady, odginając je ręcznie na boki i pociągając: zapobiega to gniciu wszelkich resztek. Odetnij blaszki liściowe i wyrzuć je na kompost, do jedzenia pozostawiając tylko ogonki. Rabarbar można przechowywać w lodówce i zamrażać, choć zbieramy go w miarę potrzeb.

Pędy **szparagów**, kolejnej byliny o wysokiej wydajności i niskim nakładzie pracy, zaczną pojawiać się około połowy kwietnia. Ścinaj je ostrożnie ostrym scyzorykiem tuż pod powierzchnią ziemi. Zwykle nasze świeżo zebrane szparagi są tak słodkie, że połowa z nich nigdy nie dociera do kuchni. Niestety, w tym roku nie będziemy ich zbierać: w kwietniu poprzedniego roku posadziłem nowe odmiany ('Guelph Millennium', 'Backlim' i 'Pacific Purple') i najlepiej dać im dwa lata, aby dobrze się rozrosły, a plony zbierać od trzeciego roku. Możesz teraz sadzić nowe sadzonki w odległości 45 cm od siebie.

Wczesne **fioletowe brokuły gałązkowe** nadal można zbierać w tym miesiącu. Możesz zbierać dodatkowe, mniejsze pędy wyrastające poniżej poprzednich cięć. To fantastyczna, bogata w składniki odżywcze roślina, którą zasieję ponownie w przyszłym miesiącu.

REKLAMA



eprasa.pl dcc247b459



ZIEMNIAKI
Aby ochronić młode pędy przed mrozem, obysp je kopczykiem ziemi; okopywanie łodyg w późniejszym okresie również zwiększa plony



SAŁATA
Jeśli temperatura na to pozwala, teraz jest dobry czas na wysadzenie rozsady wysianej w ubiegłym miesiącu

ZDJĘCIA: NEIL HEPWORTH; TIM SANDALL

Sadzenie

Jeśli w poprzednim miesiącu wysiałeś ze mną **sałatę** pod osłonami, możesz wysadzić ją w kwietniu w rozstawie 30 cm, w rzędach oddalonych od siebie również o 30 cm.

Na południu kraju sadziłem pierwsze **wczesne ziemniaki** pod koniec marca. Na naszej wyeksponowanej działce w Yorkshire czekam do początku kwietnia, okopując pędy, aby ochronić je przed mrozem. Średnio wczesne odmiany sadzę tydzień lub dwa później, a późne ziemniaki sadzę pod koniec kwietnia.

Przez lata uprawiałem wiele różnych odmian ziemniaków w różnych kolorach, ale teraz zawęziłem swój wybór, aby uzyskać niezawodną ilość, smak i zdolność do przechowywania. Uprawiam wczesne odmiany ‘Swift’, ‘Charlotte’ i – moją ulubioną – orzechową ‘Anya’, a także odporną na zarazę późną odmianę ‘Sarpo Mira’.

Każdą bulwę sadzę w osobnym dołku, a nie w rowku, aby zminimalizować przekopywanie ziemi i zaoszczędzić czas. Sadzę na głębokości 12 cm i w odległości 30 cm od siebie, w rzędach oddalonych od siebie o 60 cm. Posadź teraz **również** rabarbar w odstępach co 90 cm, pozostawiając rośliny w spokoju przez pierwszy rok i odcinając wszelkie pędy kwiatostanowe, aby skierować energię do korzeni. Testuję teraz odmiany o czerwonych ogonkach: ‘Raspberry Red’, ‘Champagne’ i ‘Canada Red’.

eprasa.pl dcc247b459

„Pierwszą partię bobu i grochu wysiewam w doniczkach lub dużych wielodoniczkach”



3 warzywa do wysiewu w dużych ilościach wiosną
Marchew
Burak
Rzepa

W POMIESZCZENIACH
Ponieważ w kwietniu temperatura ziemi w warzywniku wciąż jest niska, Jack wysiewa groch i bób do doniczek lub multipalet



W GRUNCIE
Warzywa korzeniowe teraz można siać do gruntu; siew w prostych rzędach ułatwia pielenie

ZDJĘCIA: AMANDA RAWLING

Siew w gruncie i pod osłonami

Do połowy kwietnia wysiewam w pomieszczeniach rośliny kapustne, takie jak **jarmuż**, **brukselka**, **kalafior**, **kapusta** i **kalarepa**. Na naszej działce występuje kiła kapustnych, choroba powodowana przez pierwotniaka glebowego, który hamuje wzrost roślin z tej grupy, więc daję roślinom przewagę nad chorobą, siejąc je w wielodoniczkach z podłożem bez torfu, na głębokość 1 cm, a także stosując płodozmian, co wydaje się przynosić efekty.

Gleba na naszej działce nie nagrzewa się wiosną tak wcześnie, jak na południu, więc w tunelu foliowym zacząłem wysiewać pierwszą partię **bobu** i **grochu** w doniczkach lub dużych wielodoniczkach. Wysiewam po jednym nasieniu do komórki, na głębokość 3 cm.

Teraz jest również dobry czas na wysiew **pora**, **selera** i **ziół**, takich jak bazylia, pietruszka, kolendra i rumianek.

Rozpocznij uprawę roślin korzeniowych w gruncie, siejąc je na głębokości 1 cm w rzędach oddalonych od siebie o 30 cm. Rozmieść nasiona **marchwi** co 7 cm, **pasternaku** co 15 cm, **buraków** co 10 cm i **rzepy** co 10 cm. Nie przejmuj się jednak zbytnio odstępami: ogólna zasada mówi, że im więcej miejsca, tym większy korzeń i odwrotnie. Zawsze możesz później przerzedzić wschody (zjedz usunięte młode marchewki) i zrobić miejsce dla pozostałych roślin, aby mogły urosnąć. Nie wysiewaj teraz wszystkich nasion naraz, z wyjątkiem pasternaku, który długo rośnie. Zamiast tego wysiej po kilka metrów każdego z nich na początku każdego miesiąca, aby zapewnić sobie stałe plony przez całe lato.

eprasa.pl dcc247b459



Praca

Rozpocznij cotygodniowe **usuwanie chwastów** między rzędami za pomocą motyki, a także ręcznie, jeśli rosną blisko delikatnych warzyw. Jeśli o tym zapomnisz, co zawsze mi się zdarza, nie ma to znaczenia – kilka chwastów nie zrobi różnicy.

Teraz również **przygotowuję podpory** dla grochu, tworząc szkielet konstrukcji z długich leszczynowych lub bambusowych tyczek. Wbij je mocno w ziemię w rzędach lub okręgach i zwiąż jutowym sznurkiem. Rzędy podpór będą potrzebowały jeszcze poziomych tyczek, które utrzymają razem całość. Wbijam mniejsze gałązki leszczyny w ziemię u nasady młodego groszku, aby pomóc mu wspiąć się na główną konstrukcję. Następnie dodaję poziome rzędy sznurka w odstępach co 20 cm, do którego rośliny mogą się przyczepić.

Marchew często wymaga **ochrony** przed połyśnicą marchwianką, której larwy wżerają się w korzenie. Uprawiam odmianę 'Resistafly', która wykazuje zauważalną odporność, ale jedynym prawdziwym sposobem na powstrzymanie szkodnika jest całkowite osłonięcie roślin gęstą siatką oraz stosowanie płodozmianu, aby uniemożliwić dorosłym owadom z poprzedniego sezonu dostęp do roślin.

WEJDŹ na stronę **www.GardenersWorld.com/grow-veg**, aby uzyskać więcej porad na temat roślin łatwych w uprawie z nasion



PODPORY
Pędy warzyw pnących w miarę rozwoju strąków zwiększają ciężar, więc upewnij się, że bambusowe tyczki są dobrze umocowane

PIELENIE
Ręcznymi narzędziami ostrożnie usuwaj chwasty rosnące w pobliżu upraw, aby uniknąć uszkodzenia korzeni roślin

ZDJĘCIA: GETTY/PETRA RICHU; NEIL HEPWORTH

eprasa.pl dcc247b459

Zielony **Ogródek**



Zaprojektuj swój ogród **ZA DARMO!**



Stwórz **projekt ogrodu** online,
bez instalowania oprogramowania.



WEJDŹ NA www.zielonyogrodek.pl/projektowanie-ogrodu

DZIAŁA NA KOMPUTERZE, TABLECIE I SMARTFONIE

PROJEKTUJ NA BAZIE ZDJĘĆ SWOJEGO OGRODU

DUŻY WYBÓR ROŚLIN, NAWIERZCHNI I AKCESORIÓW

ŁATWE I SZYBKIE SZKICOWANIE

eprasa.pl dcc247b459

Uprawa ziół z ekspertami

Odkryj, jak w tym roku uzyskać najlepsze zioła. Eksperci z **Aweside Farm** przekazują swoje wskazówki dotyczące uprawy roślin pełnych smaku

TEKST SINEAD FENTON **ZDJĘCIA** JASON INGRAM

LOKALIZACJA: AWESIDE FARM, EAST SUSSEX

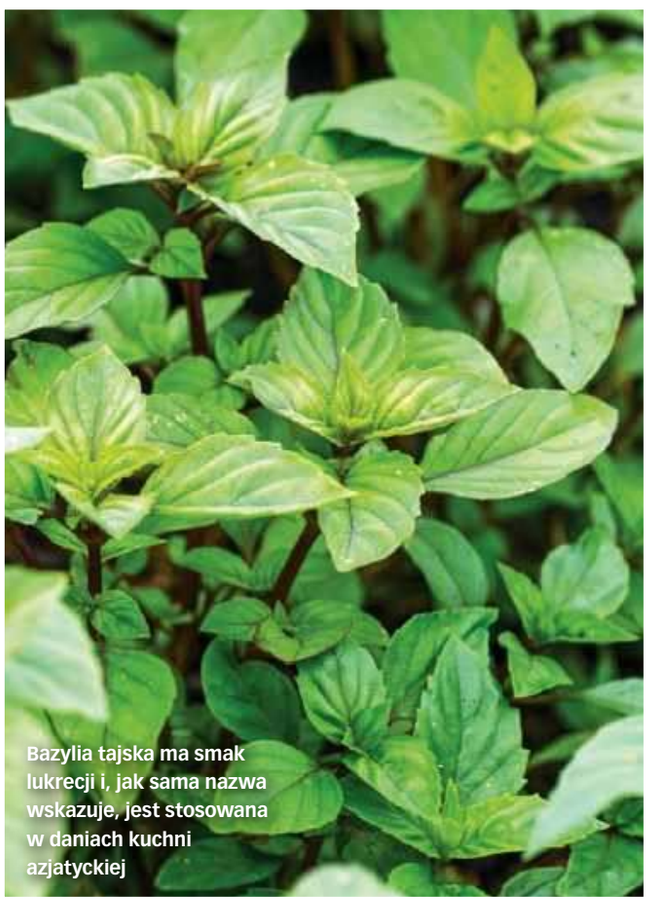


prasa.pl dcc247b459

W naszym gospodarstwie w East Sussex uprawiamy obecnie ponad 40 różnych ziół. To, co zaczęło się jako hobbystyczna uprawa warzyw i kilku podstawowych ziół, szybko stało się podstawą i kręgosłupem naszego gospodarstwa. Zioła nie tylko dają nam bogactwo smaków – ananasowego, cytrynowego, czekoladowego, a nawet wieloowocowego – ale produkują też niezwykłe, aromatyczne kwiaty jadalne, których używamy w bukietach ziołowych wraz z liśćmi. Uwielbiane przez zapylacze zioła odegrały kluczową rolę w zwiększaniu populacji owadów i tworzenia bardziej zbalansowanego ekosystemu w naszym gospodarstwie.

Podzielimy się naszymi ulubionymi kulinarnymi wspaniałościami, bez których trudno się obyć i tymi, które pobudzą kubki smakowe oraz zdradzimy nasze wskazówki, jak co roku osiągać najlepsze wyniki.





Bazylia tajska ma smak lukrecji i, jak sama nazwa wskazuje, jest stosowana w daniach kuchni azjatyckiej

5 ziół do uprawy

Postępuj zgodnie z radami Sinead dotyczącymi uprawy pięciu popularnych ziół, które każdy ogrodnik powinien mieć w zasięgu ręki

Bazylia

Bazylia lubi ciepło i światło, dlatego właśnie teraz jest dobry moment na jej wysiewanie. Regularne uszczykiwanie łodyg tuż nad węzłami liści sprawia, że roślina zagęszcza się i wytwarza dużą ilość świeżej zielonej masy, przy jednoczesnym zachowaniu swojego dobrego smaku. Gdy roślina zaczyna kwitnąć, jej smak staje się bardziej wyrazisty.

Podlewaj regularnie o poranku i wprost pod roślinę, ponieważ mokre liście i duża wilgoć wieczorową porą są zaproszeniem dla mączniaka, a sama bazylia też nie lubi przebywać w mokrym podłożu przez noc. Podczas zbiorów należy obcinać po kilka pędów, tuż nad węzłami liści, a następnie umieszczać je w wodzie z dala od bezpośredniego światła słonecznego. Nie wkładaj bazylii do lodówki, ponieważ pojawiają się na niej uszkodzenia i zwiędnie.

Bazylia pospolita (*Ocimum basilicum*) 'Dark Opal' jest jedną z naszych ulubionych, ponieważ jej fioletowe liście tworzą świetny kontrast wizualny w sałatkach i podczas dekorowania potraw. Ma doskonały smak, a jej liście nie uszkadzają się zbytnio przy dotykaniu. Warto też wypróbować **bazylię cytrynową** (*Ocimum* x *citriodorum*) oraz **bazylię pospolitą** (*Ocimum basilicum*) 'Cinnamon', która swoim cynamonowym smakiem może mocno zaskoczyć nasze kubki smakowe.

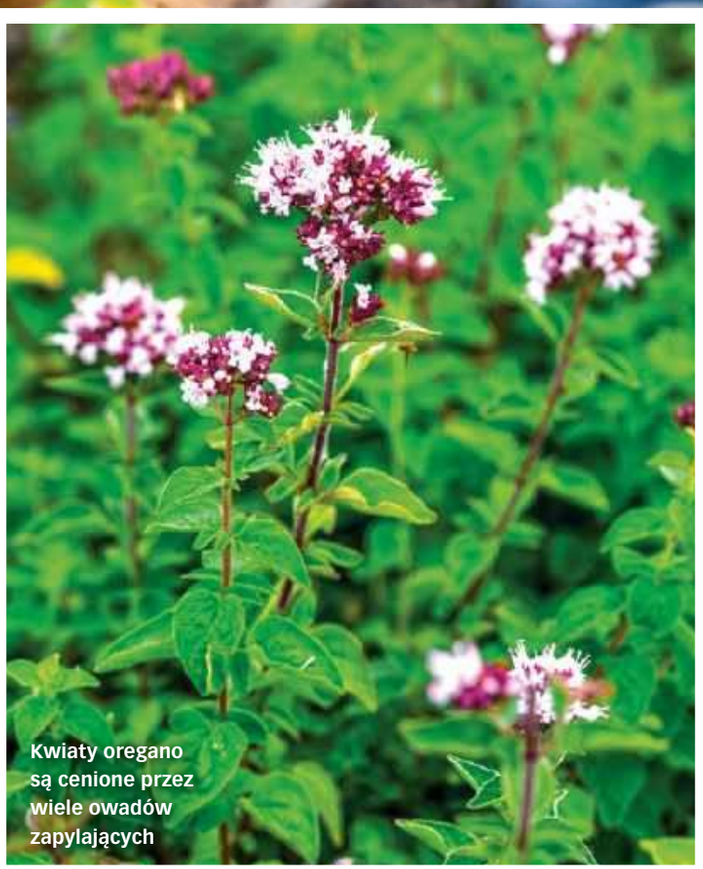
eprasa.pl dcc247b459



Oregano

Oregano jest prawdopodobnie jednym z ziół, w przypadku których różnica między roślinami uprawianymi w domu a kupionymi jest najbardziej zauważalna. W uprawie domowej jego smak jest mocniejszy i wyraźniejszy; jest pieprzny, pikantny, ziemisty, miętowy. Aby uzyskać najlepsze zbiory, oregano należy uprawiać w dobrze przepuszczalnej ziemi i, co ważne, w pełnym słońcu, ponieważ ciepło wzmacnia siłę olejków eterycznych, które nadają prawdziwą głębię smaku, a którą oregano może się słusznie pochwalić. Roślinę można łatwo rozmnażać przez sadzonki, które będą się powoli rozrastać za pomocą rozłogów.

Oregano, czyli lebiodka pospolita (*Origanum vulgare*) ze swoimi fiołkowymi kwiatami oraz **greckie oregano** (*Origanum vulgare* subsp. *hirtum*) to nasze ulubione gatunki lebiodki, które wyróżnia doskonały smak.



Kwiaty oregano są cenione przez wiele owadów zapylających



Rozmaryn jest doskonały do mięs, ale można go również dodawać do słodkich potraw

Rozmaryn

Bogaty w smaku rozmaryn to jedno z moich ulubionych ziół w kuchni. Szczególnie smakuje mi w ciastach ziołowych, których sama nazwa wydaje się brzmieć dziwnie, ale uwierzcie mi: ciasto oblane słodkim syropem rozmarynowym jest nie do zapomnienia.

Rozmaryn imbirowy (*Salvia rosmarinus*) 'Green Ginger', z rozgrzewającą nutą imbiru, jest wyjątkowym składnikiem do wykorzystania w przepisach na słodkie dania. Najlepiej uprawiać rozmaryn w miejscach z przepuszczalną glebą i w pełnym słońcu, albo w odpowiednich pojemnikach. Okazało się jednak, że dobrze poradził sobie też na naszej bardzo ciężkiej gliniastej ziemi. Podczas sadzenia, wymieszaliśmy z glebą zbutwiałe trociny oraz dodaliśmy kilka garści żwiru na dno każdego dołka, aby poprawić drenaż.

eprasa.pl dcc247b459



Wszystkie odmiany mięty, w tym miętę czekoladową, najlepiej uprawiać w doniczkach, aby zapobiec jej niekontrolowanemu rozprzestrzenianiu się

▲ Mięta

Znaną ze swojej siły i witalności miętę najlepiej trzymać w doniczkach. Sadzonki pozyskiwane od renomowanych hodowców ziół to najlepszy sposób na zdobycie jej nowych odmian, a każdej wystarczy mieć jeden egzemplarz, ponieważ miętę niezwykle łatwo rozmnożyć przez sadzonki korzeniowe. Rozsadźj je jesienią, aby umożliwić korzeniom dalsze rozprzestrzenianie się, a na wiosnę będziesz mieć dużo nowych liści.

Kwiaty są atrakcyjne dla owadów i tworzą piękne jadalne wiechy, ale należy pamiętać, że kwitnienie mięty często zmienia jej smak i po czasie prowadzi do twardnienia łodyg. Pędy z kwiatostanami należy wyciąć nisko u nasady, by pobudzić wzrost nowych.

Nasze ulubione odmiany do celów kulinarnych to **mięta marokańska** (*Mentha spicata crispa*) 'Moroccan' i mięta zielona (*Mentha spicata*), z których obie są miętami tego samego gatunku i mają delikatniejszy smak niż ich kuzynka, mięta pieprzowa. **Mięta czekoladowa** (*Mentha* x *piperita citrata*) 'Chocolate' jest naszą ulubioną miętą pieprzową do deserów. Spośród ponad 20 „nowatorskich" mięt zaliczanych do pieprzowych, które wypróbowaliśmy, polecamy **miętę truskawkową** (*Mentha* x *piperita*) 'Strawberry' ze względu na jej zapach, **miętę wonną** (*Mentha suaveolens*) 'Variegata' ze względu na różnorodne, pachnące ananasem liście i **miętę bazyliową** (*Mentha* x *piperita citrata*) 'Basil' ze względu na jej wyjątkowy smak.

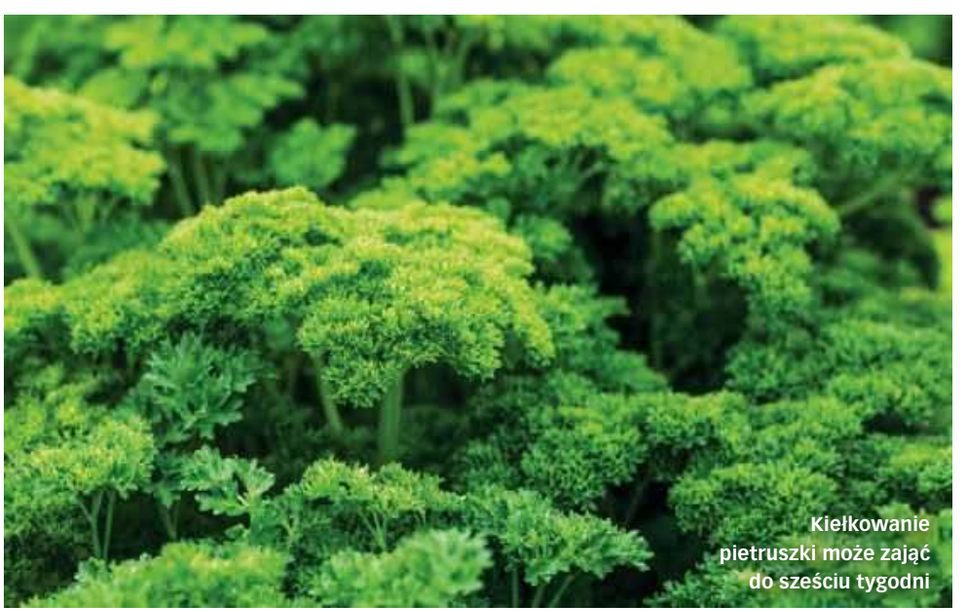
Uprawiaj ekologicznie

Im więcej dzikich zwierząt możemy zwabić do naszych upraw, tym lepiej. Ich duża różnorodność oznacza bardziej zrównoważony ekosystem, w którym żaden gatunek nie może przejąć zbyt dużej kontroli. Pozwalamy wielu naszym ziołom zakwitać i sadzimy je pomiędzy warzywami rosnącymi w całym gospodarstwie. Szeroki zakres typów kwiatostanów jakie wytwarzają zioła – od kłosów po grona i baldachy – a także bogactwo pyłku i nektaru zapewniają duży wybór źródeł pożywienia dla różnych dzikich zwierząt. Im więcej zróżnicowanych roślin będziemy uprawiać, tym więcej zwierząt będziemy w stanie wesprzeć.

Cechą charakterystyczną ziół jest to, że są w stanie dużo nam wybaczyć; wiele z nich toleruje słabe gleby i nie potrzebuje wiele, dzięki czemu dobrze nadają się do upraw ekologicznych.



Zioła wytwarzają różnorodne kwiaty, którymi wabią wiele różnych dzikich zwierząt



Kiełkowanie pietruszki może zająć do sześciu tygodni

◀ Pietruszka

Pietruszka ma długi okres wegetacji, ponieważ samo kiełkowanie jej nasion zajmuje sporo czasu. Należy więc uzbroić się w cierpliwość, jeśli po kilku tygodniach niewiele widać; kiełkowanie może zająć do sześciu tygodni. Pietruszkę najlepiej wysiewać bezpośrednio do gruntu, w którym ma rosnąć, ponieważ rozwija korzeń palowy, a takie rośliny nie lubią, gdy im się przeszkadza w trakcie wzrostu.

Nie tylko ozdobna, ale też często pomijana jako składnik sałatek, **pietruszka kędzierzawa** (*Petroselinum crispum*) 'Curly' jest naszą ulubioną ze względu na swoją bezkonkurencyjną strukturę. Dobrze sprawdza się w ziołowych mieszankach sałatkowych, a jej kędzierzawe liście doskonale trzymają dressing.

eprasa.pl dcc247b459



Rurkowate, różowe kwiaty kłosowca są popularne wśród zapylaczy

Nietypowe zioła do wypróbowania

Pomimo, że najbardziej kochamy uprawiać znane i sprawdzone zioła, istnieje wiele innych interesujących roślin, po które warto sięgnąć. Oto kilka z naszych ulubionych



Szałwia ananasowa to aromatyczna i łatwa w rozmnażaniu bylina lub półkrzew.

■ **Szałwia ananasowa (*Salvia elegans*) 'Scarlet Pineapple'**
Aromatyczna i posiadająca bogaty smak szałwia ananasowa zaczyna mocno wyróżniać się na tle innych w późniejszym czasie w ciągu roku. Jej gęste listowie i wyraziste czerwone kwiatostany wydzielają mocny ananasowy zapach i zdobią mocnymi kolorami, gdy większość innych roślin zaczyna znikać. Tę drewniejącą bylinę najlepiej uprawiać wewnątrz, zwłaszcza zimą. Jej sadzonki łatwo się przyjmują, a pędy szybko wytwarzają korzenie w kontakcie z ziemią. Rozglądamy się za nimi, by robić z nich sadzonki i mieć młode rośliny przez cały sezon. Wykorzystaj tę szałwię do tworzenia ziołowych cukrów i syropów o zapachu ananasa, które można dodawać do napojów i deserów.

■ **Macierzanka zwyczajna (*Thymus pulegioides*) 'Foxley'**
Nasza najpopularniejsza odmiana macierzanki, jest niezwykle aromatyczna i pieprzna, i wprost nie ma sobie równych. Bogata głębia smaku jest nie do porównania z innymi. Jej efektowne, pstrokate liście dodają roślinie atrakcyjności i sprawiają, że świetnie nadaje się jako ozdoba. Ta łatwa w uprawie bylina, która lubi przepuszczalną glebę i słońce. Rozprzestrzenia się poprzez rozłogi, więc robienie jej sadzonek jest proste. Przycinaj kwitnące łodygi, aby pobudzić ją do tworzenia świeżych i zapobiec nadmiernemu zdrewnieniu.

■ **Aksamitka drobna (*Tagetes minuta*)**
Jest to roślina, która przenosi mnie w przeszłość, ponieważ pachnie i smakuje jak cukierki do żucia „Fruit Salads". Jest to również nasze najbardziej rozchwytywane przez szefów kuchni zioło, którego używają do tworzenia sosów, syropów, soli smakowych i nie tylko. Uprawiamy ją jako roślinę jednoroczną zarówno wewnątrz, jak i na zewnątrz. Nie radzi sobie z zimowym chłodem i mokrą gliniastą ziemią, ale czasem może być uprawiana jako bylina, jeśli zapewnimy jej wystarczająco wysoką temperaturę. Pozwalamy jej kwitnąć i zbieramy nasiona na następny sezon.

■ **Kolendra wietnamska (*Persicaria odorata*)**
Znana również jako laksa (od popularnej zupy z makaronem laksa), zioło to jest kluczowym elementem kuchni południowo-wschodniej Azji, ze względu na swój wyjątkowy smak, z nutami mięty, cytryny i odrobiną pikanterii. Jest to delikatna bylina, która dobrze radzi sobie we wnętrzach, a uprawa w pojemniku powstrzymuje jej szybkie rozprzestrzenianie się. Używa się jej pod koniec gotowania, ponieważ łatwo traci smak, jeśli jest gotowana zbyt długo. Będąc innym gatunkiem botanicznym niż kolendra siewna (*Coriandrum sativum*), jest dobrą alternatywą dla tych, którzy nie przepadają za smakiem kolendry; nie posiada mydlanego smaku, którego wielu przeciwników tego zioła stara się unikać!

■ **Kłosowiec (*Agastache pallidiflora*) 'Rose mint'**
Kiedy po raz pierwszy natknęłam się na tę roślinę, byłam oczarowana, a kiedy zaczęła kwitnąć, zauroczyła mnie po raz kolejny. Ma urzekający, słodki różany zapach i można z niej wytwarzać najwspanialsze syropy o różanym smaku. Wspaniałe kłosy ciemnoróżowych kwiatów są popularne wśród fruczaków gołąbków i pszczół. Ta roślina nas zaskoczyła – udaje jej się przeżywać na zewnątrz w zimie, pomimo bardzo niskich temperatur i wilgotnych warunków, ale na wszelki wypadek pobieramy z niej sadzonki, które licznie pojawiają się jesienią, i przechowujemy je w domu.

ZDJĘCIA: GETTY/NAHHAN

eprasa.pl dcc247b459

Mało miejsca, dużo smaku

Dołącz do Rukmini Iyer, która przez następne miesiące będzie w swoim małym ogrodzie uprawiać warzywa i przyrządzać z nich potrawy – na początek sieje nasiona i robi frittatę z własnymi ziołami

Zawsze bardzo podobał mi się pomysł uprawy własnej żywności. W zeszłym roku przeniosłam swoje uprawy z balkonu na czwartym piętrze do pierwszego porządnego ogródka. Samochód do przeprowadzek przewiózł przez cały Londyn moje cenne wysoko rosnące odmiany pomidorów, sadzonki papryki oraz pięcioletni jaśmin pnący i męczennicę cielistą.

W dzisiejszych czasach możliwości uprawy, nawet gdy dysponujemy niewielką przestrzenią na dworze, są niesamowicie ekscytujące – sporządzanie planu, który pomoże ustalić co i gdzie posadzić, sianie nasion na rozsady, podczas drzemki dziecka, hartowanie (z poczuciem lekkiego niepokoju) młodych roślin, a następnie przesadzanie ich do gruntu i wreszcie podjęcie decyzji, co przygotować z tych wszystkich samodzielnie wyhodowanych rarytasów.

Jako kucharka, każdego roku planuję uprawy spoglądając wstecz i, zadając sobie pytanie: co takiego chciałabym jeść i czego nie znajdę w supermarkecie? W zeszłym roku wybrałam kolorowe odmiany cukinii, stare odmiany pomidorów i dyni, ciekawe odmiany papryki oraz nietypowe zioła. W tej serii chciałabym ci pokazać, że nawet jeśli – podobnie jak ja – jesteś początkującym ogrodnikiem, przy pomocy pojemników, niewielkich wzniesionych grządek oraz zimnych inspektów możesz przez cały rok zbierać ekscytujące plony i każdego miesiąca przyrządzić z nich nowe danie.



ZDJĘCIA: DAVID LOFTUS

Rukmini Iyer jest dziennikarką i stylistką kulinarną oraz autorką serii książek kucharskich „The Roasting Tin". Jest również zapaloną ogrodniczką, która uwielbia samodzielnie uprawiać warzywa. Najnowszą książką Rukmini jest „India Express".

eprasa.pl dcc247b459

“Jako kucharka, każdego roku planuję uprawy spoglądając wstecz i zadając sobie pytanie: co takiego chciałabym jeść i czego nie znajdę w supermarkecie?”



eprasa.pl dcc247b459



Frittata cytrynowo-ziołowa z młodymi ziemniakami i crème fraîche



Ta frittata to wspaniały i prosty sposób na maksymalne wykorzystanie nadmiaru ziół – jest idealna do zapakowania na lunch na wynos lub na lekką kolację z lampką wina i smacznym pieczywem (resztki smakują wyśmienicie drugiego dnia, pokrojone w plastry i podane w bagietce, na styl hiszpańskiej tortilli). Aby wzmocnić cytrynowy smak frittaty, dodałam do niej miętę, pietruszkę i werbenę cytrynową, lecz ty możesz je zastąpić bazylią, szczypiorkiem lub innymi, dowolnymi ziołami jednorocznymi.

LICZBA PORCJI: 4
PRZYGOTOWANIE: 15 min
PRZYRZĄDZANIE: 25 min

SKŁADNIKI

- 500 g młodych ziemniaków Jersey Royals, pokrojonych w cienkie plastry
- 6 jaj od kur z wolnego wybiegu
- 200 g crème fraîche
- otarta skórka z 1 cytryny
- świeżo mielony czarny pieprz
- 1 łyżeczka soli morskiej w płatkach
- 30 g masła
- 100 g mieszanych ziół z ogrodu, grubo posiekanych

PRZYGOTOWANIE

1. Doprowadź garnek osolonej wody do wrzenia, wrzuć do niej plastry ziemniaków i gotuj je przez 7 minut, a następnie porządnie odcedź. W międzyczasie roztrzep jajka z crème fraîche, skórką z cytryny, świeżo mielonym pieprzem i solą morską.
2. Nagrzej piekarnik do 180°C (200°C z termoobiegiem). Na małej (najlepiej żaroodpornej) patelni rozgrzej masło i kiedy zacznie się pienić, dodaj zioła. Smaż ok. 2-3 minuty, aż zaczną uwalniać aromat. Następnie dodaj ziemniaki i wymieszaj je delikatnie w rozgrzanym maśle.
3. Jeśli korzystasz z patelni żaroodpornej, zalej ziemniaki masą jajeczną. Jeśli nie, przełóż je do małego, wyłożonego papierem do pieczenia naczynia żaroodpornego, rozprowadź łyżką na całym dnie, po czym polej równomiernie masą jajeczną.
4. Wstaw do piekarnika i piecz przez 22-30 minut, aż jajka się zetną. Zanim zaczniesz kroić frittatę, odstaw ją na 10 minut, aby trochę przestygła. Podawaj na ciepło lub w temperaturze pokojowej, dodatkowo oprószoną odrobiną soli morskiej. Resztki przykryj i przechowuj w lodówce.

eprasa.pl dcc247b459

Inne smaki z ogrodu



Dymka nie potrzebuje dużo miejsca, dlatego jest idealna do uprawy w małych ogrodach, a nawet w pojemnikach

W tym miesiącu gotowe do zbioru mogą być już jarmuż i cebulka dymka (wyznanie: w wyniku złej organizacji z mojej strony, w zeszłym roku zebrałam jarmuż w listopadzie, a we wrześniu zapomniałam o wysiewie dymki).

Moim ulubionym i chyba najprostszym z możliwych sposobem na przygotowanie jarmużu jest podduszenie go na patelni z dodatkiem masła, czosnku i płatków chili, a następnie wykończenie odrobiną kremówki i soku z cytryny. Chcąc otrzymać bardziej treściwy posiłek, możesz wymieszać go z makaronem lub podać jako dodatek do jajek lub pieczonego łososia.

Lubię obdarowywać przyjaciół pęczkami dymki zamiast kwiatów. Ponadto, pokrojoną w plasterki dymkę często wykorzystuję do przygotowania naleśników, do których wrzucam jeszcze szczypiorek, posypuję nią hojnie sałatkę ziemniaczaną lub wykorzystuję do przystrojenia azjatyckiego makaronu w pikantnym sosie orzechowym.

Dobra rada: Po pokrojeniu dymki w plasterki, przełóż je do miski z lodowatą wodą na 10 minut lub do czasu, aż będziesz gotowy je użyć – staną się apetycznie chrupiące, a jeśli pokroiłeś je wzdłuż, pięknie się poskręcają.



Od czego zacząć

Wczesna wiosna to doskonały moment na wysiew wolno rosnących, wrażliwych warzyw, takich jak bakłażany, papryki i pomidory, a także do umieszczenia nasion grochu w gruncie lub ziemi w donicach.



Miniszklarnie i zimne inspekty są idealne do hartowania młodych roślin

■ **Zielony groszek:** jest łatwy w uprawie, a ponieważ szybko kiełkuje, jego wysianie będzie świetną zabawą dla dzieci. Rośliny posiadają również walory dekoracyjne. Nasiona możesz wysiać w pomieszczeniu – w tym celu lubię korzystać z doniczek biodegradowalnych ustawionych na tacy, które przykrywam kawałkiem folii spożywczej i stawiam na słonecznym parapecie – w ciągu kilku dni zaczną kiełkować. Możesz również wysiać je bezpośrednio do gruntu w pobliżu tyczek lub wigwamu z gałęzi. W moim przypadku, dzięki zastosowaniu tej drugiej metody, uzyskałam odporniejsze rośliny – kiedyś za bardzo rozpieszczałam moje uprawiane wewnątrz sadzonki, przez co po wystawieniu ich na dwór ucierpiały.

■ **Bakłażany i papryki:** należą do roślin bardzo wolno rosnących, dlatego wysiej je teraz, aby mieć zbiory jesienią. Co tydzień wykorzystuję obydwa gatunki w kuchni, dlatego zawsze mam je na liście warzyw do uprawy. Papryka wzejdzie dosyć szybko, wypuszczając atrakcyjne, spiczasto zakończone liście, które kształtem przypominają przyszłe owoce; liście bakłażana są bardziej zaokrąglone. Oba gatunki uwielbiają ciepło, dlatego trzymaj je wewnątrz, aż nadejdzie czas, by zacząć je hartować w zimnym inspekcie.

■ **Pomidory:** Wysiej nasiona teraz lub w kwietniu. Umieść każde z nasion w osobnej doniczce, aby później uniknąć pikowania siewek; przykryj je folią spożywczą i odstaw w ciepłe miejsce, gdzie będą mogły wykiełkować – umieść je na macie grzewczej lub w podgrzewanej mnożarce, jeśli taką posiadasz. W zeszłym roku moje zasiewy wzeszły w ciągu tygodnia, o ile pamięć mnie nie myli. Wspaniale jest próbować nowych odmian – ja zazwyczaj wybieram pomidory czereśniowe, ze względu na ich słodycz oraz smak, i w zeszłym roku spróbowałam uprawy żółtej odmiany 'Galina' oraz 'Gardeners' Sweetheart' o owocach w kształcie serduszka. Obie odmiany dały bardzo obfite plony o wyśmienitym smaku (i pamiętałam nawet, aby podać im nawóz!).

ZDJĘCIA: GETTY/WINSLOW PRODUCTIONS; DAVID LOFTUS

eprasa.pl dcc247b459



Małgorzata Kalemba-Drożdż – dr biochemii, autorka książek botaniczno-kulinarnych m.in.: Jad*alne kwiaty, Pyszne chwasty, Skarby ogrodu, Smakowite drzewa.* Laureatka AIG Prix Międzynarodowej Akademii Gastronomicznej.

Ametystowe klejnoty wiosny

Dla entuzjastycznych kwiatożerców, takich jak ja, zima jest ciężkim, bo bezkwietnym, czasem do przetrwania i z niecierpliwością wypatruję wiosny. Wiosną zakwitają jedne z najcudowniejszych kwiatów jadalnych, na które warto czekać przez cały rok: fiołki wonne (*Viola odorata*). Niby niepozorne i drobne, ale obdarzone silnym aromatem. Prawdziwe klejnoty o głębokim kolorze ametystów.

Ulotny aromat kwiatów

Zasadniczo wszystkie gatunki fiołków (chodzi o rodzaj *Viola*, a nie inne gatunki potocznie nazywane fiołkami) mają jadalne kwiaty i dodadzą urody dowolnemu daniu, ale większość fiołków pozbawiona jest zapachu; smakują po prostu zielnie, jak sałata. Tylko fiołki wonne mają słodki, owocowy smak i wspaniały, uwodzicielski zapach. Z fiołków można przygotować syrop, konfiturę, ocet, napoje, dodawać do deserów i sałatek. Niestety zapach fiołka jest nietrwały i ulatuje podczas obróbki cieplnej. Jonony, które są głównym składnikiem zapachowym fiołka, dobrze rozpuszczają się w tłuszczach, dlatego warto fiołki łączyć np. z nabiałem, żeby uchwycić ich niesamowity aromat. Fiołki zawdzięczają barwę antocyjanom (m.in. peonidynie i delfinidynie), które działają również jako silne przeciwutleniacze. Do fiołkowych przetworów warto dodać coś kwaśnego, żeby uwydatnić ich piękny fioletowy kolor, zaś w środowisku bardziej zasadowym będą zielono-niebieskie. Mnie zawsze sprawia dużą przyjemność obserwowanie, jak zmienia się kolor herbaty zaparzonej z kwiatów fiołka po dodaniu plasterka cytryny...

Świeże liście

Jadalne są także młode liście fiołków, zarówno na surowo jak i duszone. Zawierają duże ilości witaminy C, a w smaku przypominają trochę roszponkę, choć są bardziej śluzowate i słodsze. W zielu wielu gatunków fiołków znajduje się kwas salicylowy, więc osoby uczulone na aspirynę powinny ostrożnie kosztować ich liści.

Pamiętaj, że kwiaty są roślinom potrzebne do rozmnażania, więc nie zbieraj wszystkich z jednego miejsca. Daj roślinom szanse na zapylenie i wytworzenie nasion. Fiołki dają pokarm pszczołom, trzmielom i innym owadom, wyposzczonym po zimowej hibernacji – nie odbieraj tym stworzeniom szansy, żeby się najeść. Nie zbieraj więcej niż 1/4 kwiatów z jednego stanowiska. Jeśli w zasięgu wzroku są tylko pojedyncze kwiaty, nie zrywaj ich, pozwól roślinom się rozmnożyć.

ZDJĘCIA: MAŁGORZATA KALEMBA DROŻDŻ, LUMISTUDIO /ADOBESTOCK

eprasa.pl dcc247b45



Fiołkowe galaretki

SKŁADNIKI

- 2 szklanki wody
- 2 łyżki cukru, ksylitolu lub innej substancji słodzącej
- 2-3 garście fiołków wonnych
- 1 łyżeczka soku z cytryny i ewentualnie pół łyżeczki startej skórki
- 2 łyżeczki żelatyny

PRZEPIS

Żelatynę namocz w 2 łyżkach wody. Część fiołków odłóż do dekoracji. Resztę fiołków zmiksuj z wodą, cukrem i sokiem z cytryny. Jeżeli chcesz uzyskać bardziej wyrazisty smak, dodaj też startą skórkę z cytryny. Przecedź. Podgrzej żelatynę, aż się rozpuści, połącz z wodą fiołkową, zamieszaj i wlej odrobinę do foremek lub miseczek. Do foremek włóż po kilka fiołków i wstaw galaretki do lodówki. Kiedy pierwsza warstwa zastygnie, wlej kolejną porcję, dorzuć kilka fiołków i znów wstaw do lodówki. Powtarzaj, aż miseczki się wypełnią.

Kiedy galaretka porządnie stężeje, wstaw foremki na kilka (dosłownie kilka) sekund do miski z gorącą wodą, szybko wyjmij, otrzyj z wody i odwróć spodem do góry wykładając galaretkę na talerzyk.

Drożdżówki z fiołkami i kozim twarożkiem

SKŁADNIKI

CIASTO:

- 400 g mąki
- 100 g masła
- 180 ml letniego mleka
- 7 g suszonych drożdży
- 80 g cukru
- szczypta soli
- garść fiołków wonnych

NADZIENIE:

- 200 g twarożku koziego
- 1 łyżeczka cukru z wanilią
- garść fiołków
- mleko do posmarowania

POLEWA:

- 1 łyżka mleka
- garść fiołków wonnych
- cukier puder

PRZEPIS

Zmieszaj mąkę z drożdżami, solą i cukrem. Dodaj mleko, roztopione masło, dorzuć kwiaty fiołków i wyrób ciasto mikserem z hakiem. Zostaw w ciepłym miejscu do wyrośnięcia (podwojenia objętości) na około godzinę.

Wyrośnięte ciasto wyrób, podsypując w miarę konieczności mąką. Pokrój na małe kawałki, każdy uformuj w kulę, którą następnie spłaszcz i ułóż na blachach wyłożonych papierem. Lekko rozciągnij środek podwyższając brzegi. Przykryj ściereczką i odstaw na 20-30 minut do wyrośnięcia.

Kozi twarożek rozetrzyj na gładko z cukrem z wanilią, dorzuć fiołki. Na środek każdej drożdżówki nałóż porcję sera. Brzegi posmaruj mlekiem. Piecz w 180°C przez ok. 12-15 minut, aż ciasto się zarumieni.

Fiołki rozetrzyj z niewielką ilością cukru. Z mleka i fiołkowego cukru ukręć niezbyt gęsty lukier i polej nim drożdżówki.



eprasa.pl dcc247b459

Poznaj dzikie **zwierzęta**



W naszych ogrodach dużo się teraz dzieje. Ptaki wysiadują jaja, a pszczoły zbierają pyłek i nektar, by przenieść je do swoich gniazd. Widać już kijanki, owady rozmnażają się jak szalone. Miejmy nadzieję, że czeka nas idealna mieszanka łagodnego słońca i opadów, które wspomogą je w rozwoju.

Zostaw na roślinach mszyce i gąsienice dla ptaków, aby mogły nimi nakarmić pisklęta, pozostaw obszary wysokiej trawy, ułóż stosy z drewna oraz liści i załóż otwartą pryzmę kompostową – będą źródłem pokarmu i miejscem schronienia dla wielu gatunków dzikich stworzeń. Jeśli wiosna okaże się sucha, podlewaj rośliny deszczówką, aby mogły nadal produkować nektar i zadbaj o to, aby na ziemi znajdowało się trochę błota dla murarek ogrodowych i oknówek, które używają go do budowy gniazd.

TEKST KATE BRADBURY

Możesz spotkać...

Królika europejskiego (*Oryctolagus cuniculus*)

Uważa się, że to Rzymianie sprowadzili króliki. Są one mniejsze od zajęcy i mają szarobrązowe umaszczenie. Rozprzestrzeniły się na całym obszarze Wielkiej Brytanii, chociaż są nieobecne na niektórych wyspach, np. Rum i tych należących do archipelagu Scilly [w Polsce dzikie króliki występują wyspowo głównie w środkowej części kraju i bardzo nielicznie w innych rejonach – red.]. Znajdziemy je wszędzie tam, gdzie są w stanie wykopać nory i znaleźć pożywienie w postaci różnych rodzajów roślin, takich jak trawy, zboża i młode pędy.

Najczęściej to samice kopią skomplikowane sieci nor, których rozmiar zależy od ilości osobników je zamieszkujących, niektóre mogą pomieścić nawet do 30 królików. Ich gody odbywają się od stycznia do sierpnia – w tym okresie, co miesiąc w jednym miocie rodzi się od trzech do siedmiu młodych. Królica buduje gniazdo z trawy i sierści, którą wyrywa sobie z piersi i brzucha. Młode rodzą się ślepe i łyse, lecz po trzech tygodniach samica odstawia je od mleka i już po czterech miesiącach osiągają one dojrzałość rozrodczą. Jednak nie zagraża nam nadmierne rozprzestrzenianie się ich populacji – padają ofiarą wielu gatunków drapieżników, m.in. lisów, borsuków, myszołowów, łasic, kotów, gronostajów i tchórzy. Ponadto wysoce zaraźliwa choroba zwana myksomatozą w dalszym ciągu przyczynia się do spadku liczebności tego gatunku.



Murarki ogrodowe wykorzystują błoto do budowy gniazd i spędzają teraz mnóstwo czasu na zbieraniu nektaru

Wypatruj też...

- Murarek ogrodowych zapylających kwiaty jabłoni rosnących w pobliżu.
- Jerzyków przylatujących teraz z Afryki do Wielkiej Brytanii – miej oczy szeroko otwarte i wypatruj pierwszych przedstawicieli gatunku.
- Ropuch, które przystępują do godów później niż żaby i składają skrzek w postaci długich sznurów, a nie zbitej kuli, jak te ostatnie. Ich kijanki są czarne i tworzą ławice, podobnie jak ryby.

ZDJĘCIA: PAUL DEBOIS; ERNI / ADOBESTOCK

eprasa.pl dcc247b459



“Gody królików odbywają się od stycznia do sierpnia – w tym okresie, co miesiąc w jednym miocie rodzi się od trzech do siedmiu młodych”

Króliki najczęściej można znaleźć tam, gdzie są w stanie wykopać nory.

eprasa.pl dcc247b459

NOWE WYDANIE
SPECJALNE



Zamów na www.UlubionyKiosk.pl

Przesyłka GRATIS

eprasa.pl dcc247b459



Hotel dla pszczół ustaw w osłoniętym miejscu, aby owady czuły się bezpiecznie

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

PRZEWODNIK

Domki dla zwierząt

Ogrodnicy odgrywają ważną rolę w ochronie dzikiej przyrody. Naszym kluczowym zadaniem jest zapewnienie dzikim stworzeniom schronienia. Kay Maguire wybiera najlepsze domki dla różnych zwierząt

Naturalne siedliska dzikiej fauny stale się kurczą, więc ogrody odgrywają zasadniczą rolę w zapewnianiu pożywienia, schronienia oraz miejsca do rozmnażania się i zimowania zwierzętom takim jak ptaki, pszczoły, jeże i nietoperze. Zawsze warto pamiętać o sadzeniu roślin i prowadzeniu ogrodu z myślą o dzikiej przyrodzie, ale specjalne domki zapewnią im dodatkową bezpieczną przystań, ponieważ jest coraz mniej naturalnych siedlisk.

Istnieje wiele różnych typów domków dla dzikich zwierząt dostępnych w różnych miejscach, w tym w centrach ogrodniczych, sklepach budowlanych i w Internecie, ale ich jakość może być różna, więc nie wszystkie są odpowiednie, a niektóre mogą nawet przyciągnąć drapieżniki żywiące się tym gatunkiem, który próbujesz ochronić.

W tym przewodniku omawiamy różne rodzaje domków dla dzikich zwierząt, potrzeby poszczególnych gatunków i co należy wziąć pod uwagę przy wyborze oraz lokalizacji nowego siedliska. Zwróć uwagę na porady Kate Bradbury – naszej redaktorki ds. dzikiej przyrody – na temat wymagań różnych zwierząt, które najczęściej występują w ogrodach.

Dodaliśmy też wskazówki o tym jak dbać o domki dla dzikich zwierząt, aby mieć pewność, że ich lokatorzy będą wracać do twojego ogrodu co roku.

Proponujemy również nasz wybór wysokiej jakości domków od sprawdzonych producentów, z których każdy oferuje szeroką gamę produktów, aby pomóc ci przyciągnąć dzikie zwierzęta do ogrodu i zapewnić im schronienie.

REKLAMA



eprasa.pl dcc247b459

SIEDLISKA DLA ŻAB I ROPUCH

Płazy lubią chronić się i zapadać w zimowy sen w chłodnych, ciemnych i wilgotnych miejscach, niedostępnych dla drapieżników. Nie potrzebujesz zbiornika wodnego, ale jeśli masz go w ogrodzie, to ustaw w bliskiej odległości od niego domek dla żab lub ropuch.

▲ Domek dla żaby lub ropuchy

www.birdfood.co.uk

Ten solidny domek, wykonany z mieszanki drewna i betonu, będzie bezpiecznym i chłodnym schronieniem dla żab i ropuch przez cały rok, ale posłuży im przede wszystkim jako miejsce do hibernacji. Ułóż na nim suche liście i gałązki, aby zapewnić dodatkową ochronę przed zimnem.



“Umieść domek w wilgotnym i odosobnionym miejscu; niech będzie lekko zagłębiony w ziemi, aby utrzymać wilgoć. Dołóż też trochę liści dla dodatkowej osłony”

Kate Bradbury, redaktorka ds. dzikiej przyrody

DOMKI DLA JEŻY

Jeże potrzebują bezpiecznych miejsc do snu, hibernacji i rozmnażania. Upewnij się, że twój domek jest przytulny i szczelny. Powinien mieć stopki, aby jego podłoga znajdowała się ponad ziemią, co zapobiegnie zawilgoceniu, oraz oddzielny korytarz, chroniący przed dostępem innych zwierząt, takich jak koty i lisy.



▶ Domek dla jeża Hogilo

www.vinehousefarm.co.uk

Wykonany z drewna FSC i plastiku pochodzącego z recyklingu; jest wytrzymały, wodoodporny i ma wejście chroniące przed drapieżnikami oraz otwieraną pokrywę ułatwiającą czyszczenie i inspekcję wnętrza. Każdy zakup dokonany przez Vine House Farm wspiera fundację Wildlife Trusts.

“Domki dla jeży należy ustawić w mało uczęszczanej części ogrodu, gdzie zwierzęta będą miały spokój. Pod żywopłotem będzie idealnie” **Kate Bradbury, redaktorka ds. dzikiej przyrody**

ZDJĘCIA: PAUL DEBOIS

eprasa.pl dcc247b459

BUDKI LĘGOWE DLA PTAKÓW

Budki mogą zapewnić dom wielu gatunkom ogrodowych ptaków, ale mają różną budowę, więc upewnij się, że wybierasz taką, która jest przeznaczona dla danego gatunku – obserwuj, jakie ptaki regularnie odwiedzają twój ogród i wybierz budkę, która im odpowiada.

Najważniejsza jest średnica otworu i konstrukcja budki – otwarta lub zamknięta. Gatunki, które potrzebują małego otworu wlotowego lub owalnego wejścia, preferują łatwy dostęp do otworu, ale budki z otwartym frontem powinny być schowane, na przykład za bluszczem lub żywopłotem. Zawieś budki na drzewach, ścianach domu i murach oraz płotach, w miejscach niedostępnych dla drapieżników, takich jak koty.



◂ Półotwarta budka lęgowa Stafford

www.birdfood.co.uk

Ta wykonana z trwałego, poddanego obróbce termicznej drewna z certyfikatem FSC półotwarta budka jest idealna dla rudzików, kosów, strzyżyków, pliszek siwych i muchołówek. Zawieś ją na wysokości 1-2 m, z dala od bezpośredniego słońca i deszczu.



“Zarówno ptaki, jak i nietoperze potrzebują przytulnego, szczelnego schronienia, dlatego najpierw sprawdź, czy nie ma szczelin między deskami”

Kate Bradbury, redaktorka ds. dzikiej przyrody

◂ Budka lęgowa 32 mm Woodcrete od Schwegler

www.shopping.rspb.org.uk

Ta trwała budka z 25-letnią gwarancją jest w 75% wykonana z drewna, co sprzyja zarówno odpowiedniej izolacji, jak i wentylacji. Posiada haczyk ułatwiający zawieszenie i otwór o średnicy 32 mm, który odpowiada wróblom, pleszkom i kowalikom.

BUDKI DLA NIETOPERZY

Nietoperze szukają schronienia i bezpiecznych miejsc do wyprowadzenia młodych w dziuplach i zakamarkach budynków, ale tam, gdzie ich brakuje, pomocną alternatywą będą specjalne budki. Nietoperze wykorzystują drzewa i żywopłoty do nawigacji, więc zawieś budki w ich pobliżu, aby łatwo mogły je znaleźć. Zasiedlenie nowego domu może im zająć trochę czasu, więc bądź cierpliwy, ale odchody na drabince wejściowej i wieczorne popiskiwanie będą oznaczać pojawienie się lokatorów.



▸ Budka dla sikorek

www.agrosklep.pl

Trójkątna budka lęgowa wykonana z drewna z certyfikatem FSC, z otworem wejściowym o średnicy 27 mm, który odpowiada różnym sikorom: modraszkom, czarnogłówkom, szarytkom i sosnówkom. Otwierany front ułatwia czyszczenie. Zawieś ją na wysokości 2-4 m, na ścianie lub drzewie.



▸ Budka Glamis

www.shop.nationaltrust.org.uk

Dzięki drabince wejściowej złożonej z cienkich nacięć i wąskiemu wejściu ta budka zapewnia nietoperzom izolowane miejsce do odpoczynku. Powieś ją w ciepłym, osłoniętym miejscu, co najmniej 4 m nad ziemią, na drzewie w pobliżu okapu dachu.

eprasa.pl dcc247b459

HOTELE DLA PSZCZÓŁ I INNYCH OWADÓW

Pożyteczne owady, takie jak złotooki, biedronki i pszczoły samotnice, będą korzystać z owadzich hoteli, szukając w nich schronienia latem i miejsca do hibernacji przez zimę. Poszukaj domków z rurkami o długości co najmniej 15 cm i średnicy 2-10 mm, aby przyciągnąć wiele różnych pszczół. Unikaj nieprzepuszczających powietrza plastikowych rurek i hoteli z rurkami z innych materiałów, bo mogą przyciągać pająki, które zjadają pszczoły. Domki z daszkiem ochronią wnętrze przed wilgocią.

◂ Hotel dla pszczół Dewdrop
www.shopping.rspb.org.uk

Pszczoły samotnice są pożytecznymi zapylaczami, a bambusowe tyczki i polana z nawierconymi otworami zapewniają im i innym pożytecznym owadom schronienie. Ten domek jest wykonany z drewna z certyfikatem FSC i bambusowej plecionki.

“Ustaw hotel dla pszczół mniej więcej na wysokość głowy i skieruj go na wschód lub południe, aby padało na niego poranne słońce. Hotele dla owadów są najlepsze dla gatunków hibernujących, więc umieść je w północnej części działki, aby temperatura pomiędzy dniem i nocą nie ulegała znaczącym wahaniom”

Kate Bradbury, redaktorka ds. dzikiej przyrody



◂ Domek dla owadów Nooks & Crannies
www.arkwildlife.co.uk

Dzięki różnym rozmiarom rurek ten rustykalny drewniany domek będzie odpowiednim miejscem do rozmnażania i nocnego odpoczynku dla szeregu pożytecznych owadów, w tym dla biedronek, skorków i pszczół samotnic.

ODWIEDŹ
www.GardenersWorld.com/reviews po więcej przewodników, recenzji i produktów

Jak dbać o ogrodowe domki dla zwierząt

Utrzymanie domków w czystości zachęci dzikich gości do ponownych odwiedzin i zapobiegnie gromadzeniu się śmieci. Podczas usuwania gniazd i ściółki należy nosić rękawice i unikać kurzu. Opłucz domek wrzącą wodą i zostaw do wyschnięcia.

- Z czyszczeniem budek lęgowych zaczekaj do października, aby mieć pewność, że odleciały ostatnie ptaki.
- Domek dla jeży najlepiej sprzątać około kwietnia, po okresie hibernacji i przed narodzinami młodych, albo w październiku, kiedy większość młodych odżywia się już samodzielne, ale przed hibernacją. Aby zwiększyć szanse na sukces, wyłóż domek gazetą i świeżym sianem oraz upewnij się, że w pobliżu jest dużo liści.
- Otwory w budkach dla nietoperzy powinny umożliwiać swobodne wypadanie odchodów, ale jeśli trzeba przeprowadzić czyszczenie, należy się upewnić, że budka jest pusta. Zasiedloną budkę może otworzyć wyłącznie licencjonowany specjalista.
- Rurki w hotelach dla pszczół należy wymieniać co dwa lata. Wiosną wyjmij stare rurki i umieść je w odwróconym do góry dnem wiadrze z dziurą. Pszczoły z poprzedniego roku wylecą w kierunku światła, a później nie będą już mogły wlecieć do środka.
- Jeśli chcesz zwiększyć trwałość budki lub domku, pomaluj tylko zewnętrzną powierzchnię wodną lub akrylową farbą, oznaczoną jako przyjazna dla zwierząt



Wyczyść wszystkie kąty sztywną szczotką

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE

eprasa.pl dcc247b459



Ogrodnicy dla planety

ZIELONE PRODUKTY OGRODNICZE



Prowadzenie ekologicznego ogrodu jest łatwiejsze, kiedy posiadasz do tego odpowiednie narzędzia – **Kay Maguire** wybrała najnowsze produkty przyjazne środowisku, które pomogą ci oszczędzić wodę oraz ograniczyć ilość produkowanych odpadów i zużycie plastiku

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE

Sezon ogrodniczy już się rozpoczął i jest dużo do zrobienia – jednak zaopatrzenie się w odpowiedni sprzęt wcale nie musi kosztować fortuny.

Zespół recenzentów Gardeners' World stale poszukuje nowych i pomysłowych produktów pośród oferty towarów dostępnych na rynku, targach ogrodniczych i spotkaniach prasowych, aby wybrać dla was najlepsze propozycje na nadchodzący sezon. W tym roku, mając na uwadze zmiany klimatu, w szczególności szukaliśmy tych o ograniczonym oddziaływaniu na środowisko.

Skupiliśmy się na przydatnych i nowatorskich produktach ogrodniczych, które powstały w zgodzie z ideą zrównoważonego rozwoju. Niezależnie od tego, czy wybierzesz te wykonane z materiałów z odzysku, pomagające zmniejszyć zużycie energii czy ułatwiające oszczędzanie wody – nasze propozycje najnowszych ekologicznych artykułów ogrodniczych są doskonale dostosowane do twoich potrzeb. Czytaj dalej, aby wybrać odpowiedni zestaw do twojego ogrodu.

eprasa.pl dcc247b459

▼ Praktyczna konewka plastikowa

Wykonana w 100% z plastiku pochodzącego z recyklingu, konewka Flopro Can-Can została zaprojektowana tak, by ułatwić podlewanie. Posiada szeroki otwór do napełniania poprzez zanurzenie w beczce z wodą oraz wyjątkowo długi lejek; można ją też podpiąć do węża ogrodowego za pomocą szybkozłączki, dzięki czemu unikniesz trudu napełniania ciężkiej konewki lub chodzenia z nią tam i z powrotem. Zamiast tego możesz chwycić za wąż ogrodowy i napełnić ją w każdym miejscu w ogrodzie. Dzięki przymocowanej (by jej nie zgubić), otwieranej do góry końcówce masz do wyboru dwa sposoby podlewania: strumień ciągły lub rozproszony na drobne kropelki.

www.gardenhealth.com



▶ Zraszacz oszczędzający wodę

Ta ulepszona wersja zraszacza wahadłowego AquaSave Pro 350 XL posiada funkcję wyłączania pojedynczych dysz, umożliwiając regulację kierunku, szerokości oraz zasięgu zraszania w zależności od wielkości nawadnianej powierzchni; pozwala oszczędzać wodę. Regulacja strumienia wody umożliwia całkowite zatrzymanie przepływu, dzięki czemu nie zmokniesz w czasie przenoszenia zraszacza w inne miejsce. Zraszacz dostępny jest w dwóch rozmiarach, aby spełniał wymagania właścicieli ogrodów o różnej wielkości i różnych kształtach.

www.hozelock.com



▶ Lampa stołowa zasilana energią słoneczną

Dzięki dużemu panelowi solarnemu umieszczonemu na szczycie, ta lampa do zasilania wykorzystuje odnawialną energię słoneczną, lecz niezależnie od tego posiada również port USB, który można wykorzystać do awaryjnego ładowania. Posiada trzy różne poziomy jasności i – postawiona na stole i rozświetlająca przestrzeń dokoła – będzie miłą odmianą dla popularnych lampek sznurkowych i lampionów. Jest dostępna w trzech kolorach: czarnym, białym oraz niebieskim i nadaje się do użycia zarówno w ogrodzie, jak i wewnątrz domu.

www.thesolarcentre.co.uk



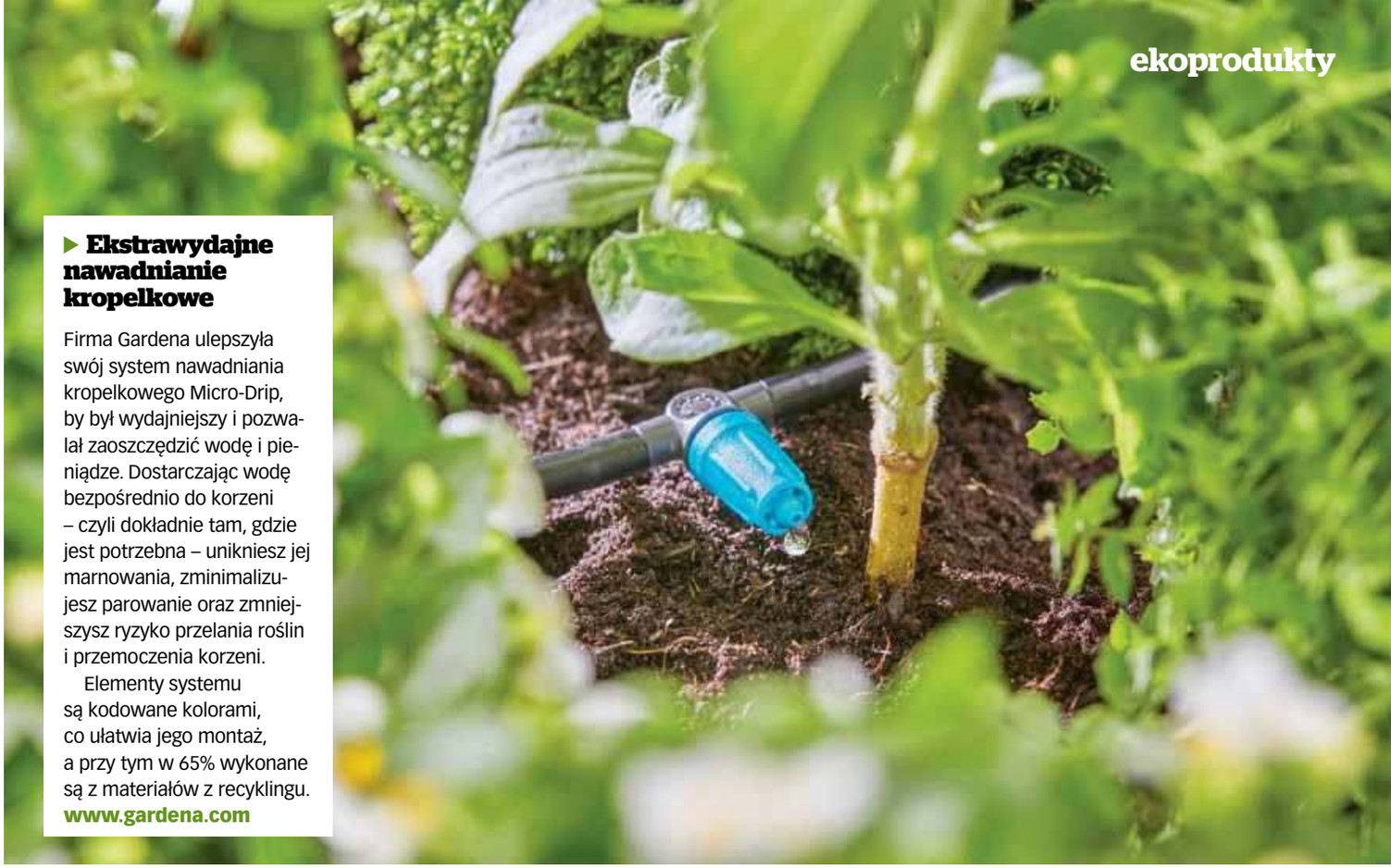
▲ Trejaż z juty

Ten trejaż, zainspirowany siatkami transportowymi do zabezpieczania ładunków, został wykonany z naturalnej, biodegradowalnej liny jutowej. Dzięki mocnemu splotowi po zawieszeniu pozostaje odpowiednio napięty i równy. Stanowi solidne wsparcie dla roślin.

Zapakowany w postaci rolki jest łatwy do przechowywania i montażu – wystarczy go powiesić na ścianie lub płocie za pętelki na rogach lub przywiązać do tyczek. Chcąc przedłużyć żywotność trejażu, możesz nasączyć go impregnatem do drewna.

www.treadstone products.com

eprasa.pl dcc247b459



▶ Ekstrawydajne nawadnianie kropelkowe

Firma Gardena ulepszyła swój system nawadniania kropelkowego Micro-Drip, by był wydajniejszy i pozwalał zaoszczędzić wodę i pieniądze. Dostarczając wodę bezpośrednio do korzeni – czyli dokładnie tam, gdzie jest potrzebna – unikniesz jej marnowania, zminimalizujesz parowanie oraz zmniejszysz ryzyko przelania roślin i przemoczenia korzeni.

Elementy systemu są kodowane kolorami, co ułatwia jego montaż, a przy tym w 65% wykonane są z materiałów z recyklingu.

www.gardena.com



◀ Trudne do zgubienia rękawiczki z recyklingu

Nowa seria rękawiczek Clip Grove jest w 95% wykonana ze zużytych plastikowych butelek z dodatkiem elastycznych włókien syntetycznych, zapewniających większy komfort noszenia oraz powleczona teksturowaną gumą lateksową, zapewniającą lepszą ochronę i przyczepność. Dzięki jaskrawym kolorom trudno je zgubić, a poza tym – jak w przypadku wszystkich innych produktów z serii Clip Glove – w zestawie z rękawicami otrzymasz karabińczyk, który z łatwością zamocujesz na szlufce od spodni.

www.treadstoneproducts.com



◀ Trwałe palety rozsadowe z naturalnej gumy

Te wytrzymałe, wykonane z naturalnej, wyprodukowanej na plantacji w Sri Lance gumy posiadającej certyfikat FSC są wielorazową alternatywą dla tanich, plastikowych palet, które zazwyczaj z trudem są w stanie przetrwać sezon bez pęknięć. Elastyczność gumy ułatwia wyciąganie sadzonek, paleta jest też łatwa do mycia.

www.wildlifeworld.co.uk

▶ Prysznic ogrodowy zasilany energią słoneczną

Dzięki sprytnie zaprojektowanemu ogrodowemu prysznicowi solarnemu od firmy Hozelock będziesz mógł czerpać przyjemność z przebywania na łonie natury oraz oszczędzać energię elektryczną potrzebną do podgrzewania wody. Duży panel solarny w dolnej części stojaka umożliwia ogrzanie 8 litrów wody do 60°C w ciągu dwóch godzin. Dzięki niedużej wadze (7 kg) i możliwości złożenia jest łatwy do przenoszenia i składowania – możesz go nawet zabrać ze sobą na biwak.

www.hozelock.com



eprasa.pl dcc247b459



▲ Neutralne pod względem emisji dwutlenku węgla podłoże do roślin wrzosowatych

W przeszłości trudno było pozyskać beztorfowe podłoże dla roślin kwasolubnych, lecz ta mieszanka, neutralna pod względem emisji dwutlenku węgla, jest idealna do uprawy pojemnikowej azalii, wrzosów i kamelii oraz jako dodatek do rabat. Składa się z ekologicznego włókna kokosowego oraz kory sosnowej i opakowana jest w worek wykonany w 30% z materiałów z recyklingu.
www.harmonygardens.uk



▲ Zraszacz do butelek PET

Głowica zraszająca pozwalająca na ponowne wykorzystanie butelek plastikowych po napojach; zmniejsza ilość odpadów z tworzyw sztucznych. Można ją łatwo przykręcić do zużytych butelek po wodzie mineralnej i napojach gazowanych, a pompka umożliwia uzyskanie rozproszonego strumienia, który można regulować za pomocą mosiężnej dyszy. Posiada funkcję włączania/wyłączania za pomocą jednego przycisku.
www.tbcandme.com



▲ Nakładka ochronna na wąż ogrodowy

Dzięki prostej w użyciu nakładce Kink Out poskręcane i pozginane węże ogrodowe zyskają nowe życie. Dobrze przylega do zagiętych miejsc, prostując je, co zapewnia swobodny przepływ wody. Wystarczy zlokalizować miejsce zagięcia, zanurzyć je w ciepłej wodzie, a następnie nałożyć na nie nakładkę Kink Out. Jest na tyle cienka, że wąż można nawinąć na szpulę; dzięki temu unikniesz kupowania nowego sprzętu i przyczynisz się do zredukowania ilości odpadów. Nakładka dostępna w wariantach żółtym, zielonym i szarym, które pasują do koloru większości węży ogrodowych. Opakowanie zawiera 3 sztuki.
www.kinkoutltd.com

▼ Doniczki z materiałów z recyklingu

Wykonane z drewna z odzysku, plastikowych odpadów z oceanu oraz odzyskanych ze śmieci surowców wtórnych doniczki z serii Eco-Made są trwałe, a gdy się zużyją mogą ponownie być poddane recyklingowi. Dostępne są w wersji kwadratowej lub cylindrycznej oraz w różnych kolorach, m.in. zielonym, różowym, czarnym, niebieskim i grafitowym. W podstawie można wywiercić otwory drenażowe.

www.woodlodge.co.uk



OGLĄDAJ filmy z recenzjami najnowszych produktów i sprzętów ogrodniczych na **www.GardenersWorld.com/reviews**

eprasa.pl dcc247b459

Planer na cały miesiąc

ZRÓB TO TERAZ

50 zadań do zrobienia w kwietniu od zespołu *Gardeners' World*











ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; PAUL DEBOIS; JASON INGRAM

PLUS Pielęgnacja rozsady ■ Zbiór ziół ■ Sadzenie szparagów ■ Siew bobu ■ Hartowanie roślin

eprasa.pl dcc247b459



Co tydzień podlewaj tulipany rosnące w donicach, żeby miały zdrowe liście i silne cebule na kolejny rok

Kwiecień u Monty'ego

Tulipany mają swoje przyzwyczajenia. Wszystkie moje tulipany sadzę w listopadzie – obecnie mam około 60 donic, a niektóre z nich mieszczą nawet 60 cebul – jak również te zeszłoroczne, które zakopuję w wysokiej trawie w sadzie i na boisku do krykieta. Następnie stoją w ustronnym miejscu, sumiennie zabezpieczone i, przynajmniej przeze mnie, nietknięte i nieruszone. Przenoszę je na odpowiednie miejsce na początku kwietnia, kiedy pędy stają się długie i silne, a w połowie kwietnia zaczynają kwitnąć, osiągając szczyt kwitnienia 23 kwietnia, w dzień św. Jerzego. Być może wyolbrzymiam ich punktualność, ale to zaskakujące, że dzieje się to właśnie w tym terminie. Ponieważ od miesięcy były nieaktywne, a kwiecień tradycyjnie jest deszczowy, łatwo przeoczyć fakt, że potrzebują wody w okresie silnego wzrostu, więc co tydzień podlewam donice. Nie wpłynie to zbytnio na kwitnienie w bieżącym roku, ale pomoże liściom, a to z kolei będzie miało duży wpływ na przyszłoroczne cebule.

ZDJĘCIA: JASON INGRAM



ZOBACZ
jak Monty przenosi i przechowuje tulipany na **www.GardenersWorld.com/grow-tulips**

eprasa.pl dcc247b459

Sadzenie ziemniaków w workach

Wielkanoc to tradycyjny czas sadzenia ziemniaków, ale tak naprawdę ma to więcej wspólnego z faktem, że są to pierwsze wolne dni w roku, niż najlepszy moment w ogrodnictwie. Czekam, aż gleba się nagrzeje – co może nastąpić dopiero w maju. Jednak można wyprzedzić pogodę, uprawiając niektóre odmiany ziemniaków w pojemnikach. Im większy pojemnik, tym lepiej. Lubię torby na rośliny, ponieważ są wytrzymałe i można je złożyć do przechowywania, ale właściwie wszystko, co zapewni drenaż i pomieści wystarczającą ilość podłoża uprawowego, spełni swoje zadanie. Nawet w największym pojemniku nie zmieści się wiele sadzeniaków, a im jest ich mniej, tym większe będą nowe bulwy. Jeśli sadzisz wczesne ziemniaki, możesz posadzić nawet trzy bulwy, a jeśli późne – wystarczy jedna. Jeśli możesz dodać trochę kompostu ogrodowego, tym lepiej. Wsyp na dno obfitą warstwę kompostu, połóż na niej sadzeniaki i zasyp je tak, aby pojemnik był zapełniony nie więcej niż do połowy. Taki zabieg pozostawia miejsce na rozwój bulw. Dosypuj ziemi w miarę wzrostu liści tak, aż worek zostanie wypełniony po brzegi. Podlewaj co najmniej raz w tygodniu – częściej w czasie upałów. Gdy zaczną kwitnąć, nawóz co tydzień płynnymi wodorostami; to pomoże w uprawie. Wczesne ziemniaki posadzone w kwietniu powinny wydać plon w lipcu, a późne – we wrześniu.

ZOBACZ jak Monty sadzi ziemniaki na **www.Gardeners World.com/grow-potatoes**





Umieść sadzeniaki w podłożu kiełkami do góry i przykryj je ziemią. Dosypuj ziemi w miarę rozwoju liści

eprasa.pl dcc247b459

KWIECIEŃ U MONTY'EGO



Wyjmij sadzonkę z jak największą bryłą korzeniową



Oznakuj każdą posadzoną w doniczce sadzonkę i przenieś ją do szklarni

Pikowanie pomidorów

Czas na przepikowanie siewek następuje, gdy tylko wytworzą liście właściwe – czyli takie, które roślina macierzysta będzie miała przez cały okres wegetacji. Trzymając sadzonkę za liść (nigdy za łodygę, której złamanie oznacza zmarnowanie rośliny, podczas gdy liść może odrosnąć) wyjmij ją z podłoża za pomocą szpatułki lub etykiety, starając się przesadzić siewkę z jak największą bryłą korzeniową. Sadzonkę należy umieścić w osobnej małej doniczce lub doniczce torfowej – niezbyt dużej, gdyż zostanie nasycona wodą – i dodać żyźniejsze podłoże oraz perlit ogrodniczy i przesiany kompost – jeśli taki masz. Doniczki z sadzonkami pomidorów umieść z powrotem w szklarni i pielęgnuj do momentu, gdy pod koniec maja lub na początku czerwca można je będzie posadzić w docelowym miejscu.

BÓB

Ze wszystkich prac ogrodniczych, które najbardziej lubię, żadna nie sprawia mi tyle przyjemności, co wysiew nasion do ciepłej, kwietniowej gleby. Od lat wykorzystuję stare deski z rusztowań, zarówno jako podest podczas siewu oraz jako wyznacznik odległości między rzędami – wzdłuż prostej krawędzi ręką wyznaczam rowek. Bób wysiewam wiosną bezpośrednio do gruntu jako pierwsze warzywo. Sieję go w podwójnych rzędach w rozstawie 30 cm między dwoma rzędami i co 1 m między każdym podwójnym rzędem, aby ułatwić podlewanie i zbiór. Nasiona umieszczam co 20 cm od siebie w każdym rzędzie.



Bób posiany w kwietniu latem będzie gotowy do zbioru

ZDJĘCIA: JASON INGRAM; GETTY/LUHUANFENG

Nie zapomnij

- Nakłuj widłami o cienkich zębach miejsca wydeptane w trawniku – w ten sposób pobudzisz system korzeniowy trawy i napowietrzysz glebę
- Uważaj na przymrozki i przygotuj agrotkaninę do ochrony delikatnych roślin
- Posiej zioła jednoroczne, takie jak kolendra czy bazylia i ustaw je na nasłonecznionym parapecie
- Rozłóż ściółkę pod żywopłotem

WEJDŹ NA **www.GardenersWorld.com/april-jobs**, aby uzyskać porady i poznać bieżące prace

eprasa.pl dcc247b459

KROK PO KROKU

Wykop i odchwaść byliny

Jeśli masz byliny przerośnięte chwastami, dobrym pomysłem może być ich wykopanie w celu oczyszczenia. Zrób to nie później niż w kwietniu, gdy pędy bylin są na tyle młode, że się zregenerują. Rozłóż plandekę, aby podczas pracy nie dopuścić do kontaktu gleby z trawą.



1 **WYKOP** kępę, usuwając jak najwięcej ziemi wokół korzeni, tak aby nie uszkodzić rośliny.



2 **USUŃ** chwasty – pociągnij je do góry, a następnie sprawdź, czy nie ma takich korzeni chwastów, które można wyciągnąć od dołu.



3 **POSADŹ** kępę z powrotem w miejscu, w którym wyrosła. Ustabilizuj ją ponownie, mocno przydeptując wokół i dobrze podlej, żeby się szybciej zregenerowała.

TEKST: ROSIE YOEMANS. ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; PAUL DEBOIS; JASON INGRAM



Ściągnij sitko z konewki i skieruj wodę bezpośrednio na korzenie

Podlewaj i dokarmiaj groszek pachnący

Podczas rutynowego podlewania sprawdź nowo posadzony groszek pachnący. Kontroluj wilgotność podłoża – podlej tylko wtedy, gdy jest suche. To ważne szczególnie przy młodych roślinach. Stopniowo zwiększaj podlewanie w okresie wzrostu. Groszek pachnący lubi nawożenie, więc gdy zacznie wspinać się na podpory, raz w tygodniu należy dodawać do wody płynną odżywkę. Podlewaj powoli, żeby jak najwięcej nawozu dotarło do korzeni – płytkie podlewanie przyniesie roślinie niewielkie korzyści.

SZYBKIE ROZWIĄZANIA

Użyj nożyc do żywopłotu, aby przyciąć tegoroczne, wyblakłe kwiatostany wrzosów kwitnących zimą. Wrzosy zakwitają na nowych pędach, więc przycinanie wspomoże rozwój nowych kwiatostanów w ciągu najbliższych kilku miesięcy. Przytnij cały przyrost do nasady najniższych kwiatów, aby pobudzić nowe, dolne pędy do wzrostu. Dzięki temu krzewinka będzie zwarta i silna. Bez takiego corocznego, kontrolnego przycinania, z czasem może zbyt wybujać i zdrewnieć, w związku z czym będzie trzeba ją wcześniej wymienić.

ODWIEDŹ www.GardenersWorld.com/pruning w poszukiwaniu wskazówek i porad dotyczących przycinania

Wysiej rośliny jednoroczne na puste grządki

Obszary gołej ziemi wypełnij kwiatami, wysiewając nasiona roślin jednorocznych bezpośrednio tam, gdzie mają kwitnąć. Wybierz odporne rośliny, a potem dosiej półtrwałe jednoroczne, gdy w ciągu kilku tygodni gleba bardziej się nagrzeje. Zacznij od wydzielenia miejsc dla każdej odmiany za pomocą siatki sznurków naciągniętych między kołkami lub krótkich bambusowych tyczek wbitych w ziemię. Siej w krótkich rzędach, aby łatwo rozpoznać chwasty kiełkujące wśród sadzonek kwiatów. Gdy rośliny wyrosną, przerzedź je, a linie nie będą już widoczne. Tak powstanie obrzeże pełne kolorowych plam kwiatów, tętniące obecnością owadów.



Siatka ze sznurków ułatwia wysiew i podział na kolorowe plamy roślin

eprasa.pl dcc247b459



Wybierz miejsce bez chwastów, aby mieć pewność, że nowa roślina nie zostanie zagłuszona

Sadzenie młodych bylin

To dobra pora roku na zakup i sadzenie młodych bylin. Wiele z nich można tanio kupić jako małe, szybko rozrastające się sadzonki, które zakwitną jeszcze nawet w tym roku. Młode rośliny prawdopodobnie zaaklimatyzują się w nowym otoczeniu szybciej niż większe i droższe. Znajdź miejsce bez chwastów i wykop odpowiednio duży otwór na bryłę korzeniową. Przed posadzeniem wlej do dołka dużo wody i namocz roślinę. Dobrze ją ustabilizuj. Miejsce wokół nowych nasadzeń wyściółkuj materią organiczną (np. korą) lub żwirem. W czasie suszy w pierwszym roku po posadzeniu, systematycznie podlewaj.

Nie zapomnij

- Sprawdź pędy róż pod kątem mszyc. Gdy je zauważysz, delikatnie usuń je ręcznie
- Posadź wszystkie letnie cebule przed końcem miesiąca
- Usuń przekwitnięte kwiatostany oraz chore i żółte liście pierwiosnków
- Wysadź tulipany z doniczek na rabaty i do większych pojemników, aby uzyskać natychmiastowy efekt kolorystyczny
- Przytnij stare pędy penstemonów aż do najniższych liści

DOBRA RADA

Wiosenne cebule ściółkuj domowym kompostem. Oprócz zwalczania chwastów, nadaje świeżym kwiatom kontrastowe, ciemne tło, które pomaga im się wyróżnić.

KROK PO KROKU Posadź rośliny skalne w ceramicznych doniczkach

Dosadź do pojemników kilka roślin skalnych kwitnących wiosną, aby ożywić słoneczne miejsca w ogrodzie. To wspaniałe dekoracje na stół i krzesła na patio.

Drenaż jest kluczem do sukcesu w uprawie tych roślin, przystosowanych do górskich terenów, gdzie wszelkie opady deszczu spływają w dół od ich korzeni.

Ostatnia warstwa piasku na wierzchu ochroni górną część rośliny i pięknie podkreśli subtelne kwiaty.

ODWIEDŹ
www.GardenersWorld.com/pots-containers
po wskazówki dotyczące uprawy w doniczkach



1 **ZMIESZAJ** w równych częściach piasek z podłożem na bazie gliny John Innes nr 2. Dokładnie wymieszaj wszystko rękami. Taka mieszanka o niskiej zawartości składników odżywczych będzie doskonała dla roślin skalnych.



2 **WYBIERZ** doniczkę z otworami w dnie – ceramiczna jest do tego idealna, ponieważ jej porowate ścianki wspomagają drenaż. Wypełnij ją częściowo podłożem i mocno dociśnij do dna.



3 **UMIEŚĆ** roślinę na środku i wypełnij pojemnik większą ilością podłoża. Upewnij się, że nadziemna część rośliny jest nadal odsłonięta na powierzchni.

TEKST: ROSIE YOEMANS. ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE, JASON INGRAM

eprasa.pl dcc247b459



Po kwitnieniu zetnij kwiatostany narcyzów, ale odczekaj 6-8 tygodni, zanim usuniesz liście wokół kęp

Pielęgnacja narcyzów

Poświęć teraz trochę uwagi narcyzom, co pomoże utrzymać je w dobrym stanie i zapewni rokroczne obfite kwitnienie. Złotą regułą jest usuwanie uschniętych i żółtych liści po kwitnieniu, ponieważ podczas zamierania energia z części nadziemnych wraca w dół do cebuli, przygotowując roślinę do wzrostu w następnym roku.

Istnieje wiele różnych odmian narcyzów kwitnących w różnych terminach, więc podczas usuwania kwiatostanów trzeba być uważnym, aby nie usunąć tych, które dopiero rozkwitają.

Po 6-8 tygodniach od usunięcia przekwitniętych kwiatostanów liście całkowicie zamierają. Wtedy oczyść roślinę, wycinając suche i żółte liście wokół niej. Cebule rosnące w trawie można skosić i w ten sposób usunąć stare liście.

Gdy roślina jest w fazie uśpienia, nic więcej nie pozostaje do zrobienia. Jednak narcyzy potrzebują nieco wilgoci, więc należy je podlać od czasu do czasu. Następną wiosną glebę wokół roślin posyp granulowanym nawozem. Ta czynność pobudzi je do wzrostu.

KROK PO KROKU Pielęgnacja narcyzów



1 **OBETNIJ** przekwitnięte kwiatostany narcyzów, aby zmaksymalizować energię docierającą do cebuli w kolejnych tygodniach. Następnie przytnij łodygę przy podstawie, aby zachować porządek wokół rośliny.



2 **PODLEWAJ** narcyzy w czasie suszy podczas wzrostu. Rośliny uprawiane w doniczkach są szczególnie podatne na suszę, dlatego należy je regularnie podlewać i nawozić kompostem w okresie wzrostu.



3 **USUŃ** wszelkie chwasty spośród narcyzów, ponieważ będą konkurować o przestrzeń i składniki odżywcze. Zrób to ręcznie; tak, aby nie uszkodzić cebul.



4 **NAWOŹ** roślinę w miarę obumierania liści. Podlewaj wysokopotasowym nawozem, aby wzmocnić zdolność cebul do zawiązywania kwiatów na następną wiosnę.

TEKST: ROSIE YEOMANS
ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; TIM SANDALL

eprasa.pl dcc247b459

KROK PO KROKU

Pielęgnacja roślin z wysyłkowej rozsady


1


2


3


4

Od razu rozpakuj rośliny, aby zapewnić im dostęp do powietrza i zapobiec gniciu liści. Na tym etapie sadzonki charakteryzuje szybkie tempo wzrostu, dlatego przesadzenie ich do osobnych doniczek pozwoli każdej z nich wykorzystać swój pełny potencjał. Zapewnij im ochronę przed przymrozkami oraz dużo światła. Rozstawiaj doniczki w miarę wzrostu roślin.

1 **UMIEŚĆ** sadzonki w spodku z letnią wodą, aby korzenie mogły pobrać jej jak najwięcej – pomoże im to szybciej się ukorzenić po przesadzeniu.

2 **USUŃ** żółknące dolne liście. Złap je palcem wskazującym i kciukiem tuż przy łodydze i delikatnie pociągnij. Jeśli napotkasz opór, użyj nożyczek, aby nie uszkodzić łodygi.

3 **NAPEŁNIJ** kilka doniczek o średnicy 8-9 cm uniwersalnym podłożem beztorfowym, zrób palcem dołek w środku każdej z nich i zasadź w nim sadzonkę. Dociśnij ziemię wokół jej podstawy.

4 **NAPEŁNIJ** konewkę wodą o temperaturze zbliżonej do temperatury podłoża i podlej każdą sadzonkę tak, by całe podłoże przesiąkło wodą.

SZYBKIE ROZWIĄZANIA

Chroń delikatne młode siewki i małe sadzonki rabatowych roślin ozdobnych przed uszkodzeniami spowodowanymi silnym słońcem. Osłaniaj kuwety i doniczki, przymocowując wokół ich krawędzi kawałki tektury, które zapewnią roślinom cień. Umocuj je taśmą klejącą i usuń dopiero wtedy, gdy rośliny będą silne i zdrowe. Jeśli masz dużo roślin, które wymagają ochrony, zamontuj po wewnętrznej stronie przeszkleń siatkę cieniującą.



Siej nasiona selera do wyrównanego i podlanego podłoża do wysiewów

Wysiej seler

Wysiej nasiona selera do kuwet lub doniczek wypełnionych podłożem do siewu, które zostało uprzednio dociśnięte i porządnie podlane. Siej rzadko, aby zapewnić młodym roślinom dobrą cyrkulację powietrza – sadzonki selera są bardzo delikatne i podatne na choroby grzybowe.

Po wysiewie przykryj nasiona cienką warstwą podłoża lub wermikulitu przesianego przez sito. Wermikulit doskonale się sprawdza w przypadku selera, ponieważ dobrze zatrzymuje wilgoć. Zapewnij im temperaturę 15°C i spodziewaj się wschodów po ok. 3 tygodniach.

Nie zapomnij

- **Przesadź rośliny, które przerosły swoje doniczki**
- **Przeprowadź zapylenie uprawianych pod osłoną truskawek, gdy rośliny zaczną kwitnąć**
- **W donicach z dużymi roślinami rozłóż żwir na powierzchni ziemi**
- **Wysiej aksamitki rozpierzchłe, aby dodać koloru letnim rabatom i odstraszyć mączliki**
- **Pobierz sadzonki roślin jednorocznych, takich jak fuksje i pelargonie**

TEKST: ROSIE YOEMANS. ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE

eprasa.pl dcc247b459

W ciepłe dni otwórz otwory wentylacyjne w szklarni

Temperatury w ciągu dnia stają się coraz wyższe, czas więc zacząć wentylować szklarnię. Podczas słonecznych dni temperatura w środku będzie wzrastać dosyć szybko, dlatego pamiętaj o otwieraniu otworów wentylacyjnych rano i zamykaniu ich na noc, aby chronić młode rośliny przed gwałtownymi zmianami temperatur.

Automatyczne otwieracze zazwyczaj zaczynają działać, gdy temperatura w szklarni osiągnie 18°C i w razie potrzeby można zmienić zakres temperatur, w jakim okna mają się otwierać i zamykać. Dobra cyrkulacja powietrza jest ważna, ponieważ wpływa na prawidłowy wzrost roślin i ogranicza ryzyko wystąpienia chorób grzybowych.



W ciepłe dni otwieraj okna rano i zamykaj na noc



Sprawdź kolor wierzchniej warstwy ziemi oraz dotknij jej palcami, aby sprawdzić czy trzeba podlać wysiewy

Podlej doniczki z nasionami

Powierzchnia podłoża w doniczkach i kuwetach z nowo wysianymi roślinami ma tendencję do wysychania, zwłaszcza gdy są one umieszczone na matach grzewczych lub nagrzanych ławkach w szklarni.

Zazwyczaj da się zauważyć zmianę koloru podłoża, ale by być pewnym, dotknij go palcami. Zamiast zalewać całą doniczkę, spryskaj zraszaczem wierzchnią warstwę podłoża, w której kiełkują nasiona.

Podnieś doniczki, aby poczuć ich ciężar, a jeśli są bardzo lekkie, użyj małej konewki z drobnym sitkiem i delikatnie je podlej.

Sprawdź, czy należy przesadzić rośliny

Podnieś doniczkę do góry lub wyjmij z niej roślinę z bryłą ziemi, aby sprawdzić, czy korzenie są widoczne. Jeśli doniczka stoi na kapilarnej macie nawadniającej, korzenie będą rosły szybciej, by pobrać wodę.

Jak tylko korzenie zaczną wypełniać pojemnik, wyjmij z niego roślinę, opukując go ze wszystkich stron i przesadź do nowego, który jest o jeden rozmiar większy. Zastosuj podłoże wzbogacone dodatkową ilością składników odżywczych, które spełni wymagania szybko rozwijających się roślin.



Sprawdź korzenie i jeśli wypełniają obecną doniczkę, przesadź roślinę do większej

ODWIEDŹ
www.GardenersWorld.com/greenhouse po więcej porad dotyczących upraw w szklarni

KROK PO KROKU Pikowanie papryki

Czas przejść do kolejnego etapu w uprawie papryki, polegającego na przesadzeniu młodych siewek do osobnych doniczek.

Na delikatnych łodygach siewek mogą pojawić się korzenie. Jeśli łodygi się wyciągnęły, posadź siewki nieco głębiej, aby je wzmocnić.

Porządnie podlej rośliny i rozstaw je na blacie w najcieplejszej części szklarni.

ODWIEDŹ
www.GardenersWorld.com/transplant-seedlings po więcej porad



1 **SPRAWDŹ**, czy siewki są gotowe do przesadzenia. Powinny wyglądać zdrowo, zacząć wypuszczać nową parę liści i mieć silne łodygi.



2 **WYJMIJ** siewki z doniczki, delikatnie ją opukując i przechylając, tak by rośliny wypadły na blat.



3 **WYPEŁNIJ** podłożem doniczkę o średnicy 8-9 cm i dobrze je dociśnij. Zrób dziurkę sadzakiem, po czym trzymając siewkę za liść, umieść ją w podłożu. Dociśnij i podlej.

ZDJĘCIA: PAUL DEBOIS; TIM SANDALL

eprasa.pl dcc247b459

20 MINUT WOLNEGO

Jak tylko odchwaścisz glebę i przygotujesz ją pod uprawę warzyw, rozstaw w wybranym miejscu podpory dla pnących odmian fasoli i grochu. Sprawdź wysokość i szerokość wybranych odmian i zdecyduj, która podpora będzie najlepsza do ich uprawy: wigwam, płot czy łuk. Jeśli uprawiasz groch, przymocuj do podpór siatkę – wąsy czepne będą się mogły lepiej wokół niej owinąć i piąć w górę; to później ułatwi zbiór strąków.



Zasadzenie karp szparagów w kopcu na dnie bruzdy pomoże ochronić je przed gniciem

Zasadź szparagi

Aby rozpocząć uprawę szparagów, zarezerwuj dla nich słoneczne stanowisko z dobrze przepuszczalnym podłożem, wzbogaconym materią organiczną i nawozem. Wykop bruzdę o szerokości 30 cm i głębokości 20 cm.

Za pomocą grabi usyp z ziemi kopiec wzdłuż dna przygotowanej bruzdy. Następnie ułóż w nim karpy szparagów w odstępach 30-40 cm i przysyp ziemią tak, by jedynie je zakryć. W miarę wzrostu pędy należy przykrywać dziesięciocentymetrową warstwą ziemi pozostałej z wykopu, tak by wyrównać bruzdę z terenem. W pierwszym roku obficie podlewaj.



Przytnij młode pędy, aby pobudzić zioła do bardziej krzaczastego, zwartego wzrostu

Zbierz zioła

Zetnij młode pędy zimozielonych ziół, aby nie dopuścić do przedwczesnego kwitnienia roślin oraz pobudzić je do ponownej, intensywnej produkcji nowych pędów w nadchodzącym sezonie.

Wczesne przycinanie ziół, takich jak mięta, melisa, szałwia i rozmaryn, pobudzi rośliny do rozkrzewiania, co jest dla nich korzystne bez względu na to, czy wykorzystasz je w kuchni.

Regularnie ścinaj pędy, po czym zacznij zbierać młode, delikatniejsze, dopiero rozwijające się liście.

Wysiej buraki

Buraki można wysiać na rozsadę lub bezpośrednio do gruntu, lecz ten drugi sposób jest prostszy i łatwiejszy. Rośliny te tolerują większość rodzajów gleb i poradzą sobie nawet z odrobiną cienia. Nasiona buraka wysiewa się w rzędach na głębokość 2 cm. Przed wysiewem podlej rzędy i siej nasiona w odstępach 2-3 cm.

Po wysiewie zagrab nasiona centymetrową warstwą ziemi, tak by powstał płytki rowek. Lekkie wgłębienie ułatwi wodzie dotarcie do nasion. Gdy wykiełkują, przerwij siewki i wykorzystaj młode liście jako dodatek do sałatki. Siew można powtarzać w czasie trwania sezonu wegetacyjnego, a bulwy przetrwają w przepuszczalnym podłożu aż do zimy.



Buraki dobrze radzą sobie wysiane w niedużych odstępach

ODWIEDŹ stronę **www.GardenersWorld.com/fruit-veg** po więcej porad



Podwyższone grządki wypełnione podłożem przepuszczalnym stanowią idealne warunki do wzrostu cebuli

Zasadź cebulkę dymkę

Najpierw znajdź dla cebulek odpowiednie miejsce: dobrze będą rosły na słonecznym miejscu, w przepuszczalnej glebie. Aby umieścić cebulki w podłożu, wyznacz motyką rowek w ziemi lub skorzystaj z sadzaka; przysyp tak, aby widać było tylko ich wierzchołki. Sadź je w odstępach 10 cm jedna od drugiej, w rzędach oddalonych od siebie o 30 cm. Jeśli od razu wciśniesz cebulki w podłoże, możesz uszkodzić piętkę, z której wyrastają korzenie.

Dociśnij ziemię wzdłuż rowka i podlej. Przykryj siatką, aby ochronić cebulki przed ptakami, które uwielbiają wydziobywać je z ziemi.

TEKST: ROSIE YOEMANS. ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; NEIL HEPWORTH; JASON INGRAM

eprasa.pl dcc247b459



Gotowy kompost w worku jest droższy od tego domowego, lecz powinien być wolny od nasion chwastów

Wyściółkuj glebę przed siewem

Chcąc przygotować w ogródku warzywnym grządki pod wysiew, rozłóż na nich warstwę materii organicznej, rozgarnij ją grabiami i wymieszaj z wierzchnią warstwą gleby. Dzięki ciemnemu zabarwieniu podłoże kumuluje ciepło promieni słonecznych, podczas gdy wmieszana w niego materia organiczna pochłania wodę, dostarcza składników odżywczych i napowietrza wierzchnią warstwę gleby. Razem wszystkie te elementy wspomagają kiełkowanie i zapewniają młodym siewkom dobry start.

Ściółkowanie możesz również przeprowadzić wszędzie tam, gdzie planujesz wysadzić sadzonki wyhodowane z nasion i uprawiane początkowo w kuwetach lub multidoniczkach trzymanych w pomieszczeniu. Ściółka zatrzyma więcej wody, jeśli będziesz pamiętać o tym, aby ją rozłożyć po opadach deszczu.

Nie zapomnij

- Wysiej nasiona marchwi, sałaty, rzodkiewki i szpinaku
- Załataj dziury w siatce ochronnej, zabezpieczającej przed ptakami owoce na krzewach i drzewach
- Sprawdź, czy na krzewach porzeczki i agrestu nie ma larw rośliniarek i zbierz je, jeśli jakieś zauważysz
- Usuń motyką chwasty, gdy są jeszcze małe i łatwo je wyrwać
- Do ochrony młodych sadzonek ziemniaka użyj agrowłókniny

ODWIEDŹ stronę **www.GardenersWorld.com/fruit-veg** po więcej porad



Głębokie pojemniki są idealne do wysiewu grochu i pomagają zabezpieczyć rośliny przed myszami

Wysiej groch do dużych pojemników

Uprawiaj groch w dużych pojemnikach wypełnionych podłożem bezotorfowym i ciesz się dużymi plonami. Taki sposób uprawy sprawdzi się również o tej porze roku, kiedy gleba jest jeszcze zbyt zimna i mokra – aby uzyskać lepsze rezultaty, przed wysiewem możesz wnieść pojemniki i podłoże do domu, aby się ogrzały.

Groch potrzebuje składników odżywczych i dużo wody, dlatego do uprawy tej rośliny najlepiej sprawdzą się głębokie pojemniki. Siej nasiona w odległości 5 cm i przykryj je 1-2 cm warstwą podłoża. Wbij w ziemię kilka tyczek, aby rosnące rośliny miały po czym się wspinać. Podlewaj regularnie.

KROK PO KROKU

Zacznij uprawę ziemniaków w workach

Jeśli w ogrodzie masz niewiele miejsca, uprawiaj ziemniaki w workach. Możesz kupić specjalne worki uprawowe, lecz te z odzysku również się sprawdzą, pod warunkiem, że są wystarczająco duże. Umieść je w jasnym miejscu, a następnie wraz ze wzrostem pędów, dosypuj podłoża i obficie podlewaj rośliny.



1 **WYPEŁNIJ** worek do 1/3 wysokości wartościową mieszanką ziemi i przekompostowanego obornika lub podłożem beztorfowym.



2 **UMIEŚĆ** na powierzchni maksymalnie trzy bulwy wczesnych ziemniaków lub jedną odmiany później w taki sposób, aby były skierowane kiełkami (lub ich zalążkami) do góry.



3 **ZAKRYJ** bulwy dziesięciocentymetrową warstwą podłoża. Kiedy pojawią się kiełki, ponownie je przysyp. Wraz ze wzrostem kiełków, uzupełniaj podłoże.

TEKST: ROSIE YOEMANS. ZDJĘCIA: PAUL DEBOIS; JASON INGRAM

eprasa.pl dcc247b459



Tak obsadzona donica zapewni natychmiastowy zastrzyk koloru w okresie, gdy reszta roślin w ogrodzie dopiero budzi się do życia

Wiosenna donica do cienia

Wraz z nadejściem wiosny wprowadź do zacienionego kąta na patio tę czarującą donicę z roślinami o dekoracyjnych kwiatach i liściach. Ta mieszanka złożona z wielobarwnej odmiany funkii (*Hosta*) 'Barbara Ann', rosnącej nisko przy ziemi dąbrówki rozłogowej (*Ajuga reptans*) 'Braunherz' oraz wyłaniających się spośród nich białych i różowych kwiatów serduszek okazałych (*Lamprocapnos spectabilis*) tworzy uroczą kompozycję, lecz ty możesz wykorzystać inne roślinne połączenia, które dadzą podobny efekt.

Rośliny będą potrzebowały dużo wody, aby nawóz mógł dotrzeć do korzeni i utrzymać je w dobrej kondycji. Sprawdzaj palcami, czy podłoże w doniczce jest wilgotne i nie polegaj jedynie na opadach deszczu, gdyż rzadko dociera on do ziemi ukrytej pod liśćmi.

Sezonowe kompozycje stworzone z gęsto posadzonych roślin, które mają dać natychmiastowy efekt dekoracyjny, nie będą w stanie rozrastać się i kwitnąć co roku, ponieważ ich korzenie są zbyt ściśnięte. Posadź je w większej donicy lub rozsadź osobno na rabatach, jeśli chcesz, aby odrosły w przyszłym roku. Znajdź dla nich pod koniec wiosny zacienione miejsce w ogrodzie, a będą tam rosły przez lata.

KROK PO KROKU Obsadzanie donicy do cienia



1 **WYPEŁNIJ** donicę mieszanką złożoną z dwóch części podłoża bez torfu i jednej części podłoża John Innes Nr 3. Na tym etapie nie dociskaj podłoża, zrobisz to później, w trakcie sadzenia roślin.



2 **DODAJ** nawóz o spowolnionym działaniu, zgodnie z instrukcją na opakowaniu i dokładnie wymieszaj go dłońmi z ziemią – będzie uwalniał składniki odżywcze stopniowo przez kilka tygodni.



3 **NAPEŁNIJ** tacę wodą i umieść w niej na noc rośliny w ich oryginalnych pojemnikach. Następnie wyjmij je z pojemników, lekko rozluźnij korzenie i posadź w donicy.



4 **DOCIŚNIJ** podłoże wokół każdej rośliny, tak by znajdowały się na tej samej głębokości, na jakiej rosły w kupionych pojemnikach; w razie potrzeby uzupełnij wolne przestrzenie podłożem. Podlej – podłoże powinno być wilgotne.

TEKST: ROSIE YEOMANS
ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE

eprasa.pl dcc247b459

Usuń chwasty z kostki brukowej

Usuń skrobakiem chwasty ze szczelin pomiędzy kostką brukową lub płytkami chodnikowymi. Wyrwij je delikatnie, usuwając jak najwięcej korzeni, aby z czasem nie odrastały. Większość chwastów na kostce brukowej wyrasta z nasion, które przyniesione przez wiatr osiadają w szczelinach i tam kiełkują.

Regularnie wymiataj zanieczyszczenia i usuwaj chwasty rosnące w pobliżu, gdyż to one mogą być źródłem problemu. Za pomocą miotły wypełnij większe przerwy suchą mieszanką piasku i cementu, która stwardnieje i będzie zapobiegać kiełkowaniu nasion.



Do usuwania chwastów ze ścieżek użyj narzędzia, np. motyki ręcznej



Po rozsypaniu nawozu granulowanego na trawnik obficie go podlej, aby nawóz wsiąkł w glebę i dotarł do korzeni

Podlej trawnik po nawożeniu

Pamiętaj o obfitym podlaniu trawnika po zastosowaniu nawozu granulowanego. Jest to konieczne, ponieważ tego typu nawóz powinien się rozpuścić, aby móc wniknąć do korzeni – nie rozsiewaj granulek na mokrą trawę, ponieważ może to doprowadzić do poparzenia źdźbeł.

Najlepiej zastosuj nawóz na suchą trawę tuż przed zbliżającym się deszczem, a jeśli prognoza pogody go nie przewiduje lub jest on znikomy, należy trawnik podlać, aby granulki zaczęły działać. Powtarzaj nawożenie co dwa miesiące w okresie letnim.

KROK PO KROKU Posadź rośliny przybrzeżne w oczku wodnym

Posadź w doniczkach rośliny wodne, które będziesz mógł umieścić w oczku wodnym, teraz gdy nagrzała się w nim woda. Warto poczekać z obsadzaniem oczka do czasu, aż rośliny zaczną prawidłowo się rozwijać, ponieważ woda nagrzewa się ok. miesiąca dłużej niż gleba.

Podłoże do sadzenia roślin wodnych składa się w większości z gliny i przed dodaniem go do wody trzeba je namoczyć, aby nie wypłynęło na wierzch.

ODWIEDŹ
www.GardenersWorld.com/water-gardening po więcej porad na temat oczek wodnych



1 POSADŹ roślinę do większego ażurowego kosza. Wypełnij go podłożem do roślin wodnych, a jeśli otwory w koszu są zbyt duże, aby zatrzymać ziemię, wyłóż go dodatkowo biodegradowalną siatką.



2 ZOSTAW miejsce na warstwę żwiru, który obciąży podłoże i powstrzyma ryby przed kopaniem w nim w poszukiwaniem larw.



3 ZANURZ kosz, ustawiając go przy krawędzi oczka wodnego na półce lub stosie z cegieł umieszczonych na odpowiedniej głębokości.

TEKST: ROSIE YEOMANS
ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; CAROLINE HUGHES

eprasa.pl dcc247b459

KROK PO KROKU Posadź kwasolubne krzewy









Jeśli gleba w twoim ogrodzie ma pH 6 lub wyższe, jest nieodpowiednia dla gatunków kwasolubnych. W takim przypadku uprawiaj rośliny z tej grupy w pojemnikach.

Najdłużej przetrwają w donicy wypełnionej mieszanką do sadzenia roślin wrzosowatych przygotowaną na bazie gliny, lecz możesz do niej również dodać trochę ekologicznego podłoża dla gatunków wrzosowatych w celu rozluźnienia struktury podłoża. Latem dokarmiaj rośliny nawozem płynnym rozcieńczonym w wodzie, aby zapewnić intensywną zieleń liści.

1 **UMIEŚĆ** dłoń płasko na powierzchni podłoża, po czym ostrożnie odwróć roślinę do góry nogami i zdejmij doniczkę z bryły korzeniowej.

2 **WŁÓŻ** ją do pojemnika wypełnionego podłożem do roślin wrzosowatych i dociśnij, zwracając uwagę na to, by nie zasypać podstawy pędów. Rozsyp wokół niej wolno działający nawóz granulowany przeznaczony dla roślin wrzosowatych.

3 **ROZŁÓŻ** na powierzchni podłoża grubą warstwę żwiru, aby utrzymać w nim wilgoć. Upewnij się, że żwir nie jest w kontakcie ze zdrewniałą częścią łodygi.

4 **PODLEJ** z pomocą konewki, używając wody pobranej z pojemnika na deszczówkę, jeżeli mieszkasz na obszarze z twardą wodą. Chcąc utrzymać rośliny kwasolubne w dobrej kondycji, nie podlewaj ich kranówką.



Stopniowo przyzwyczajaj młode rośliny do warunków panujących na zewnątrz

Zahartuj młode rośliny

Nadszedł czas, aby zahartować młode rośliny wyhodowane w szklarni z nasion. Dokładny termin zależy od ich rozmiaru oraz pogody, lecz jeśli rośliny zostały przepikowane, są w dobrej kondycji, a ich korzenie dobrze się rozwijają, można to zrobić w szóstym miesiącu po wysiewie. Najwięcej szkód może im wyrządzić wiatr, dlatego trzeba im zapewnić ochronę – zimne inspekty ze szklaną pokrywą są idealne. Młode rośliny są wrażliwe i potrzebują ok. 2-3 tygodni, aby nabrać sił i umocnić się zanim zostaną całkowicie wystawione na warunki zewnętrzne. Jeśli temperatury drastycznie spadną, wnieś je na noc z powrotem do szklarni.

Nie zapomnij

- **Do ochrony młodych sadzonek, które po raz pierwszy wystawiasz na zewnątrz użyj agrowłókniny, aby zabezpieczyć je przed szkodliwym działaniem wiatru**
- **W połowie miesiąca posadź w gruncie ziemniaki**
- **Wykop chwasty wieloletnie, kiedy są jeszcze małe, a odchwaszczone obszary pokryj ściółką**
- **Zasil nawozem granulowanym drzewka owocowe**
- **Wysiej pod osłonami nasiona cukinii, ogórka i kukurydzy**

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE

eprasa.pl dcc247b459

Przetwórz skoszoną trawę

Wykorzystaj skoszoną trawę do szybkiego podniesienia temperatury w kompostowniku. Dodaj ją po wymieszaniu z innymi materiałami kompostowalnymi, np. ściętymi gałęziami i tekturą, aby jej warstwa nie była zbyt mokra, co mogłoby utrudniać cyrkulację powietrza i powodować przykry zapach. Taka mieszanka delikatnego, zielonego materiału organicznego dodana do kompostownika zapewnia szybki rozkład.

Pryzma nagrzewa się w wyniku pracy bakterii, co przyspiesza rozkład materii. Dodawaj więcej trawy w miarę ochładzania się kompostu, lecz uważaj, by nie przedobrzyć. Tego typu zielony materiał powinien stanowić ok. 25-50% składu mieszanki kompostowej w pryzmie. Cienka warstwa skoszonej trawy wokół roślin to doskonała ściółka zatrzymująca w glebie wilgoć.



Dodawaj skoszoną trawę do kompostownika stopniowo, razem z innymi odpadami organicznymi



Umieść budkę lęgową w zacienionym miejscu lub upewnij się, że wejście skierowane jest na północ, aby zapewnić ptakom ochronę przed intensywnym słońcem

Zainstaluj budki lęgowe dla ptaków

Powieś budki, aby zwabić ptaki, które rozpoczynają gniazdowanie później w sezonie, tak jak oknówki. Modraszki, jeśli tylko będą miały okazję, również chętnie z nich skorzystają. Umieść je w osłoniętym miejscu, gdzie nie dostaną się drapieżniki oraz z dala od bezpośredniego promieniowania słonecznego.

Niektóre ptaki wolą gniazdować pod okapami dachów, lecz dla większości wysokość nie ma większego znaczenia. Sikorki i kowaliki czują się bezpiecznie w budkach z małymi otworami wlotowymi, a kosy i rudziki chętnie gniazdują w budkach otwartych z przodu.

SZYBKIE ROZWIĄZANIA

Kwiecień jest dobrym miesiącem na posadzenie roślin zimozielonych na żywopłot. Ich korzenie szybko teraz urosną i rośliny będą miały resztę sezonu wegetacyjnego na to, by się przyjąć. Na dnie dołków rozsyp cienką warstwę mączki kostnej, a od razu po posadzeniu roślin podlej je i wyściółkuj wokół nich glebę. Przez resztę roku, czyli w okresie przyjmowania się żywopłotu, należy powtarzać podlewanie w okresach suszy.

Otwórz inspekty

W ciągu dnia uchyl inspekty, podpierając pokrywy, aby zahartować młode rośliny i poprawić cyrkulację powietrza dokoła kuwet z siewkami i doniczek z pobranymi sadzonkami. Wietrzenie inspektów w tym okresie zmniejsza ryzyko porażenia miękkich, młodych części roślin przez choroby grzybowe. Uchyl inspekty lekko również w nocy, chyba że prognozy zapowiadają przymrozki.

Stopniowo wydłużaj czas ekspozycji sadzonek na warunki zewnętrzne, aż będą wystarczająco silne i gotowe do wysadzenia do gruntu w przyszłym miesiącu.



Zacznij od lekkiego uchylania pokryw inspektów i stopniowo zwiększaj stopień otwarcia, by pod koniec wiosny móc otworzyć je szeroko

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; JASON INGRAM; TIM SANDALL

eprasa.pl dcc247b459

Odpowiadamy na pytania ogrodników

Nasi eksperci odpowiedzą na wasze pytania, w tym: co zrobić z szalejącym ziarnopłonem, bydłem tratującym trawniki i jak wzbogacić wyjałowioną wierzchnią warstwy gleby

Anne Swithinbank
Anne to miłośniczka uprawy owoców, warzyw i roślin doniczkowych. Wcześniej była kierowniczką szklarni w RHS Garden Wisley.



Ashley Edwards
Jako główny ogrodnik charytatywnej organizacji Horatio's Garden, Ashley lubi dzielić się swoją pasją do roślin.



Pippa Greenwood
Pippa jest jednym z czołowych ekspertów w dziedzinie szkodników i chorób. Zajmuje się stosowaniem ekologicznych metod w ogrodnictwie.



P Jakie pnącza mogę posadzić, aby zacienić mój wybrukowany ogród?

Helen, email

O ANNE ODPOWIADA

Na podstawie twojego zdjęcia (poniżej) umieściłabym jeden narożny słupek płotu tuż na wysokości głowy i kolejne w każdym kierunku. Przymocuj poziomy pręt, aby utworzyć trójkąt, a następnie od połowy jego długości poprowadź kolejny z powrotem do rogu. Następne dwie cienkie drewniane belki lub kraty mogą wypełnić luki nad głową. Ponadto, metalowe łuki mogą być niedrogie i można połączyć ze sobą dwa lub trzy, ale nie jestem pewna, czy twoja nawierzchnia pozwoli na wbicie ich w ziemię. Ze względu na wysokość, pnącza są roślinami pełnymi wigoru, więc rozważ usunięcie kilku płyt i posadzenie ich w ziemi, gdzie będą miały najlepszy dostęp do wody i składników odżywczych. Jeśli nie możesz tego zrobić, użyj największych dostępnych donic. Glicynia chińska (*Wisteria sinensis*) byłaby wspaniała i pachnąca, ale być może zbyt wolno rośnie. Możesz posadzić męczennicę błękitną (*Passiflora caerulea*) lub winorośl, lecz ja zdecydowałbym się na prawie pozbawioną kolców morelową różę pnącą 'Ghislaine de Féligonde' i późno kwitnący powojnik (*Clematis*) 'Étoile Violette'.



PiO ODPOWIEDŹ EKSPERTÓW Zacienianie brukowanego ogrodu

W ogrodach z wybrukowaną nawierzchnią posadzenie pnączy może być utrudnione



Winorośle i bluszcz wymagają niewielkiej pomocy, aby piąć się po podporach.

O ASHLEY ODPOWIADA

Patrząc na zdjęcie (po lewej), do płotu należy przymocować podpory. Jeśli jest to dla ciebie zbyt pracochłonne, rozważ zakup altanki lub wykonanie jej z materiałów pochodzących z odzysku. Takie rozwiązanie pozwoli na stworzenie miejsca, w którym można usiąść przy słonecznej pogodzie, a jeśli jest to konstrukcja z kratami, możesz wokół niej posadzić pnącza, tworząc zacienione miejsce. Pnącze, o którym warto pomyśleć, to szybko rosnący i wiecznie zielony bluszcz pospolity (*Hedera helix*). Jest też doskonałym źródłem zimowego nektaru i występuje w wielu atrakcyjnych odmianach. Jeśli masz ochotę na tropikalną atmosferę, wypróbuj milin amerykański (*Campsis radicans*) o rurkowatych, pomarańczowych i czerwonych kwiatach. Jeśli chodzi o pachnące pnącza, wypróbuj jaśmin Stefana (*Jasminum* x *stephanense*). Alternatywnie możesz uzyskać cień, stawiając donice z wysokim bambusem – takie rozwiązanie nie wymaga żadnej konstrukcji.

P Dlaczego liście mojego klonu palmowego nie opadły zeszłej jesieni?

Joan Kinch, email

O PIPPA ODPOWIADA

Prawdopodobnie przez ostatnie 18 miesięcy cierpiał z powodu różnych ekstremalnych warunków pogodowych, które mogły uszkodzić korzenie. Czasami jednak bardzo „stresujący" sezon może spowodować, że liście obumrą wcześniej, niż powinny, a następnie pozostaną na roślinie. Może się więc okazać, że wraz z nadejściem wiosny drzewo wytworzy liście w normalny sposób, a te martwe, jeśli nie opadną naturalnie, można będzie zerwać. Warto też ostrożnie usunąć trochę kory z niektórych gałązek, zaczynając od końcówek i sprawdzić, czy pod spodem drewno jest jeszcze żywe, czy też suche i martwe.



Klony cierpią, gdy są narażone na wysuszający wiatr i upał

ZDJĘCIA: PAUL DEBOIS; NEIL HEPWORTH

eprasa.pl dcc247b459

P Jak obornik powinnam zastosować do pierwiosnków?

Rosemary Rowan, email

O ASHLEY ODPOWIADA

Unikaj sypania obornika bezpośrednio na sadzonki pierwiosnków, bo może je uszkodzić. Możesz podsypać obornikiem ziemię wokół nich. Gdy zostanie wchłonięty, korzenie zaczną szukać składników odżywczych, dzięki czemu uzyskasz silne i zdrowe rośliny.



Usuń ręcznie mszyce lub ich jaja, gdy zauważysz je na roślinach

P Co to za czarne owady na mojej róży?

Phillipa Sheldrake, email

O PIPPA ODPOWIADA

To są jaja mszyc. Podejrzewam, że są to jaja mszyc żerujących na korzeniach róży, ponieważ ten gatunek zimuje w postaci jaj. Zwykle mszyce są skupione razem na pędach różanych. Mszyca *Maculolachnus submacula* żywi się korzeniami róż i rzadko, jeśli w ogóle, powodują poważne uszkodzenia rośliny.



Nasiona nagietka dobrze kiełkują wiosną i późnym latem

P Pomocy! Mój kompost jest pełen nasion naparstnicy i nagietka

Jane Cook, Somerset

O ANNE ODPOWIADA Jeśli nie chcesz, aby te nasiona wykiełkowały, musisz przykryć kompost, a brzeg materiału okrywowego zakopać w rowku. Te rośliny łatwo wyplenić, więc na twoim miejscu użyłabym kompostu jako ściółki, ponieważ wspaniale użyźnia glebę, a później wyrwała wszystkie niechciane rośliny.

P Jaką wartość odżywczą ma kompost?

Calum MacInnes, email

O ANNE ODPOWIADA

Kompost ogrodowy zawiera główne pierwiastki: azot, fosfor i potas, a także pierwiastki śladowe, lecz w niewielkich ilościach w porównaniu z nawozami. Składniki odżywcze uwalniają się powoli, a korzyści zwykle są długotrwałe. Kompost stosuje się częściej jako użyźniacz gleby niż jako nawóz. Zmieszany z ziemią lub stosowany jako ściółka poprawia strukturę gleby oraz pomaga w zatrzymywaniu wody i składników odżywczych.

Dodawanie kompostu do naszej gliniastej gleby przez wiele lat sprawiło, że poprawiła się i teraz można wyrywać większość chwastów bez konieczności rozluźniania korzeni.

Obecnie znacznie więcej mówi się o życiu w glebie i jego wpływie na zdrowie roślin, zwłaszcza w odniesieniu do odporności na ataki szkodników i chorób. Wiemy, że stosowanie dobrze rozłożonego kompostu z dużą ilością mikroorganizmów jest jednym ze sposobów pomagania kapustnym w walce z kiłą kapusty w razie występowania tej choroby.



Wysokiej jakości kompost zatrzymuje składniki odżywcze i poprawia strukturę gleby



Podłoże w podwyższonych grządkach należy uzupełniać, aby poprawić jego właściwości

P Dlaczego nasze nowo zakupione podłoże nie ma wartości?

Sue Smith, email

O PIPPA ODPOWIADA Wygląda na to, że twoja nowa wierzchnia warstwa podłoża została wysterylizowana do tego stopnia, że jest prawie całkowicie wyjałowiona. Jeśli jeszcze go nie masz, już teraz zrób kompostownik, a gdy nadejdzie jesień i na ziemi będzie mnóstwo dobrej jakości liści, wykorzystaj je do zrobienia ziemi liściowej. Zarówno kompost, jak i przekompostowane liście pomogą ożywić i nadać strukturę nowej glebie.

W międzyczasie wzrusz widłami trochę wierzchniej warstwy ziemi z ogrodu (pomoże nawet kilka taczek od przyjaciela). Sugeruję kupić dobrze przegniły obornik i również go dodać. Zarówno gleba, jak i obornik będą zawierać mikroorganizmy oraz prawdopodobnie niektóre większe żyjątka, których potrzebujesz… a z czasem ich liczba wzrośnie.

P Jak powinienem dbać o borówki?

Sam, email

O ASHLEY ODPOWIADA

Zimno lub susza mogą spowodować zamieranie borówek, dlatego wybierz osłonięte miejsce w ogrodzie. Teraz możesz wyciąć martwe części. Wszelkie inne cięcia należy pozostawić do czasu, aż roślina przejdzie w stan uśpienia. W ciągu pierwszych kilku lat po posadzeniu nie należy przycinać niczego poza skrzyżowanymi, chorymi lub słabymi pędami. Gdy roślina dojrzeje, przytnij jedną trzecią najstarszych pędów, aby odmłodzić krzew.



Uprawiaj borówki w donicy, jeśli twoja gleba nie jest wystarczająco kwaśna

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; TIM SANDALL

eprasa.pl dcc247b459



Przycinanie korzeni pomaga kontrolować wielkość roślin rosnących w donicach

P Czy mogę przyciąć drzewo laurowe rosnące w donicy?

Raymond Jackman, email

O ANNE ODPOWIADA Przycinanie korzeni to świetny sposób na uprawę roślin w tym samym pojemniku. Upewnij się, że korzenie są wilgotne i poproś o pomoc w wyjęciu rośliny z donicy. Do tego przyda się stary nóż rzeźbiarski. Ja przed przesadzeniem przycinam około 8 cm korzeni na zewnątrz i u podstawy. Powoli dodaję nowe podłoże dobrze zapełniając przestrzeń pomiędzy ściankami donicy a bryłą korzeniową, tak, żeby nie zostawić pustych miejsc z powietrzem w donicy.

P Jakiego podłoża należy użyć do drzew sadzonych w donicach?

O ASHLEY ODPOWIADA Używaj podłoża bez torfu z dodatkiem kompostu John Innes. Mieszanka John Innes, zawierająca glinę i piasek, dobrze i długo zachowa swoją strukturę, co w praktyce oznacza, że roślina nie zapadnie się w donicy, tak jak może się to stać w przypadku uniwersalnego podłoża.



Ilaste podłoża, ze względu na swoją konsystencję, zapewniają lepszy i długoterminowy wzrost

P Pomocy! Stado błąkających się krów zdeptało nasz trawnik

John Galley, email

O ASHLEY ODPOWIADA To wprost doskonała okazja! Dlaczego nie wykorzystasz dołków, które krowy zrobiły w trawniku i nie posadzisz w nich polnych kwiatów? Możesz użyć najprzeróżniejszych roślin, które przyniosą wiele korzyści zapylaczom. Możesz zacząć od pierwiosnka lekarskiego (*Primula veris*). Pierwiosnki kwitną w kwietniu i maju. Dobrze rosną na trawiastych terenach. Kolejna roślina to złocień właściwy (*Leucanthemum vulgare*), który zwiastuje lato, kwitnąc od czerwca do sierpnia. Kwitnące trawniki wymagają mniej pracy niż idealne murawy. Zwykle wymagają koszenia tylko kilka razy w roku, aby nie przerastała ich trawa. W takim trawniku można wykosić ścieżki lub miejsca do wypoczynku. Wystarczy wyrównać krawędzie, aby całość wyglądała schludnie. Jeśli cię nie przekonałam i nadal chcesz naprawić istniejący trawnik, wypełnij otwory mieszanką wierzchniej warstwy ziemi i ostrego piasku, zagrab i posiej trawę.



Kopyta zwierząt gospodarskich tworzą dziury, w których można wysiać lub posadzić polne kwiaty

eprasa.pl dcc247b459



Właściwie zahartowane paprocie będą dobrze rosły w odpowiednim miejscu

P Mam kilka małych paproci w doniczkach. Kiedy można je bezpiecznie wysadzić?

Liz, email

O ANNE ODPOWIADA Jeśli są to odporne paprocie rosnące pod osłonami, zahartuj je gdy nie ma mrozu, wystawiając je na zewnątrz w półcieniu, żeby przyzwyczaiły się do wiatru i chłodu. Jeśli dobrze zakorzeniły się w doniczkach o średnicy ok. 13 cm, należy je przesadzić lub wysadzić do gruntu.

P Jak mogę ograniczyć rozprzestrzenianie się ziarnopłonu?

Ruth Weedon, email

O PIPPA ODPOWIADA Rozumiem twój problem – również w moim ogrodzie ziarnopłon jest zbyt inwazyjny. Jeśli chcesz go przerzedzić, wyrwij część wczesną wiosną, gdy będzie już wyraźnie widoczny nad ziemią, ale zanim wytworzy bulwy korzeniowe. Bulwy przybyszowe to główna droga rozprzestrzeniania się ziarnopłonu, dlatego jego wczesne usuwanie pomaga zmniejszyć jego występowanie.



Ziarnopłon dobrze rośnie w cieniu na wilgotnej, ciężkiej glebie



Wolno i trudno rozkładający się materiał organiczny, taki jak skórki cytrusów, pokrój na drobne kawałki

P Czy mogę wrzucić do kompostownika skórki pomarańczy i grejpfrutów oraz rozdrobniony papier?

Angela Alder, email

O ASHLEY ODPOWIADA Skórka z cytrusów może rozkładać się dość długo w kompostowniku, dlatego zalecam żeby ją wcześniej wysuszyć, a następnie pokroić na mniejsze kawałki przed wyrzuceniem do kompostownika. Bardzo ważne: skórka jest kwaśna, dlatego należy ją zrównoważyć innym materiałem. Idealnie sprawdzi się rozdrobniony papier – pod warunkiem, że nie pochodzi z kolorowych magazynów.

P Jakie drzewa możemy posadzić w nowej grządce o wymiarach 10 m x 2,5 m na naszym podjeździe?

Eve Ramsay, Surrey

O PIPPA ODPOWIADA Musisz uważać, aby nie przepełnić tej rabaty. Ma wymiary 10 m x 2,5 m – to dobry rozmiar, ale jeśli myślisz o połączeniu drzew, krzewów i bylin, szybko możesz stworzyć zbyt dużą konkurencję! Zastanawiam się, czy nie lepiej byłoby posadzić dobry, gęsty żywopłot oraz kilka ciekawych, sezonowo zmiennych pnączy? Jeśli pragniesz mieć drzewa, sugeruję rośliny zimozielone o całorocznym ulistnieniu, które pomogą zasłonić samochody zaparkowane na podjeździe.



Wiele zawsze zielonych drzew można formować, nadając im różne kształty

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; GETTY/RAY KELLER/YOLA WATRUCKA/VALENTYN VOLKOV; JASON INGRAM

eprasa.pl dcc247b459



Podwiąż drzewa owocowe

KSZTAŁTOWANIE drzew w szpaler to skuteczny i oszczędzający miejsce sposób uprawy roślin owocowych przy ogrodzeniach lub ścianach. Wiosna to dobry czas na bezpieczne, ale luźne przywiązanie pędów do drutów. Uformowane drzewa owocowe, takie jak brzoskwinie, wiśnie, morele, nektaryny i śliwy, należy następnie przycinać w suche letnie dni.

CZAS NA PRZYCINANIE

Frances Tophill pokazuje, jak uporządkować i ukształtować forsycję

Kwiecień w ogrodzie to czas świeżości i gorączkowej aktywności dla nas, ogrodników. Regularnie wysiewamy nasiona, a po wykiełkowaniu pikujemy siewki do osobnych doniczek. Noce są jednak często jeszcze zimne, a zdejmowanie zimowych zabezpieczeń z wrażliwych roślin może okazać się zbyt pochopne, w zależności od pogody w danym roku. Zastrzyk koloru znajdziesz w roślinach cebulowych – narcyzach, wczesnych hiacyncikach i tulipanach. Chwasty (jeśli pozwolisz im rosnąć) urosną bujnie, razem z pysznym czosnkiem niedźwiedzim i świeżymi liśćmi pokrzywy.

Jeżeli do tej pory nie uporządkowałeś bylin, wiosenne porządki w ogrodzie są wysoce zalecane. Przycinanie roślin atrakcyjnych zimą jest kolejnym ważnym zadaniem – usuń wszystkie pędy, owoce i kwiatostany, które najlepiej prezentowały się zimą. Kwitnące krzewy, takie jak forsycja, porzeczki i dereń jadalny (*Cornus mas*), które zakończyły kwitnienie, można teraz przyciąć; jeśli jest to konieczne, aby utrzymać je w ryzach. Kwiaty już opadły, a wczesne cięcie oznacza większą ilość tegorocznych przyrostów, na których uformują się przyszłoroczne pąki kwiatowe. Wrażliwe na chłód rośliny, takie jak *Melianthus*, lawenda, mirt i klonik, można przycinać w późniejszym terminie, gdy zrobi się cieplej.



Usuń pędy uszkodzone przez mróz, aby pobudzić rośliny do wzrostu

Przytnij teraz te rośliny

Wiosna to świetny czas, by przejąć kontrolę nad sytuacją – przerzedzić splątane gałęzie i przyciąć rozłożyste konary, aby zrobić miejsce na młode przyrosty.



HYZOP Podobnie jak w przypadku wielu innych gatunków śródziemnomorskich, musisz poczekać do końca zimy, zanim będzie można delikatnie przyciąć te aromatyczne rośliny.



KAMELIA Kamelie można przycinać po kwitnieniu. Będą wyglądać pięknie, jeśli usuniesz dolne pędy, aby podnieść koronę.



PAULOWNIA Duże drzewo będzie wymagało niewielkiego cięcia, ale jeśli uprawiasz ją dla dużych liści, najlepiej ciąć każdej wiosny.



WICIOKRZEW Jeśli to konieczne, przytnij kwitnący zimą wiciokrzew, formując po zakończeniu kwitnienia otwarty, zdrowy szkielet.

Tych roślin nie przycinaj



Zaczekaj, aż jaśminowiec zakończy kwitnienie, nim przytniesz go latem

✗ **BRZOZA** brodawkowata i brzoza omszona intensywnie puszczają soki (podobnie jak klony), więc unikaj ich cięcia aż do jesieni.

✗ **JAŚMINOWIEC** Ten krzew najlepiej przycinać po kwitnieniu. Lato to najlepszy czas na usunięcie jednej trzeciej pędów.

✗ **WIĄZ** Czas na jego cięcie już minął, ponieważ drzewa te należy przycinać wczesną wiosną, aby chronić je przed szkodnikami i chorobami.

✗ **LILAK** Zakwitnie w ciągu najbliższego miesiąca – jeśli przytniesz go teraz, możesz stracić cenne pąki kwiatowe.

eprasa.pl dcc247b459

Przycinanie forsycji

Forsycje to piękne krzewy, cenione ze względu na wczesny, żywy kolor, ale ich wzrost jest często wybujały i wypuszczają masę długich, pionowych pędów.

Oznacza to, że od czasu do czasu konieczne może być cięcie odmładzające, a coroczne przycinanie pomoże utrzymać pędy w ryzach. Najważniejszy jest odpowiedni termin cięcia, ponieważ cały sezon wegetacyjny jest ważny, aby krzew mógł zakwitnąć kolejnej wiosny.

Poniższy krzew przeszedł cięcie odmładzające w ubiegłym roku, a teraz, gdy odrasta, nadszedł czas rozpoczęcia nowego cyklu cięcia, aby utrzymać go w ryzach, w dobrym zdrowiu i bez nadmiernego zagęszczenia.



Forsycja kwitnie wiosną przed pojawieniem się nowych przyrostów

Krok po kroku







1 **ZACZNIJ** od silnego cięcia, jeśli twoja forsycja wygląda niechlujnie. Dokładniejsze cięcia wykonasz w przyszłym roku. Wytnij przy samej ziemi wszystkie słabe pędy i kikuty.

2 **PRZYTNIJ** w następnym roku wszystkie pędy, które właśnie zakończyły kwitnienie. Zapobiegnie to nadmiernemu wzrostowi tych pędów i pomoże utrzymać zwarty, łatwy w pielęgnacji krzew.

3 **PRZERZEDŹ** roślinę u nasady i w środku, usuwając słabe i wiotkie pędy. Usuń także pędy, które rosną w nieestetyczny sposób na boki, aby roślina nie przypominała bezładnej masy.

Dobra rada

Zapobieganie rozprzestrzenianiu się chorób roślin jest czymś, o czym myślimy coraz częściej, gdy słyszymy o nowych rodzajach patogenów, które szkodzą roślinom. Utrzymywanie narzędzi w czystości – zwłaszcza tych do cięcia – ma kluczowe znaczenie. Sprej antybakteryjny (lub ocet dla ogrodników ekologicznych, o ile dużą ilością oleju zniwelujesz jego kwasowy charakter) załatwi sprawę. Używaj go regularnie, w miarę możliwości między cięciem poszczególnych roślin, i zawsze pomiędzy cięciami w różnych ogrodach, jeśli używasz narzędzi w wielu miejscach.



Dla zdrowia roślin regularnie czyść i oliw narzędzia

W ten sposób przytnij także

Wiele krzewów liściastych można traktować w ten sam sposób, chociaż w różnym czasie; zwykle cięcie wykonuje się po kwitnieniu.

- Żylistek – regularnie przycinaj po zakończeniu wiosennego lub wczesnoletniego kwitnienia.
- Jaśminowiec – przycinaj latem, aby uniknąć zakłócania kwitnienia.
- Porzeczka krwista (*Ribes sanguineum*) – przycinaj wiosną, gdy opadną wiszące kwiatostany.

Forsycja

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Kwitnienie												
Przycinanie												

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; PAUL DEBOIS; JASON INGRAM; GETTY/WESTEND61

eprasa.pl dcc247b459

Felieton

Opowieści Titchmarsha



Spędzamy czas w ogrodzie na doglądaniu i dopieszczaniu roślin, ale czasami warto po prostu coś wyrwać z korzeniami i zacząć wszystko od nowa – twierdzi **Alan**

Słyszymy czasami, że dobrymi chęciami piekło jest wybrukowane. O rety. Jeśli chodzi o ogród, wiem dokładnie, co to znaczy, choć mam nadzieję, że nie zawiedzie mnie to do siódmego piekielnego kręgu. Po prostu muszę wyznać, że choć spędzam sporo czasu na objaśnianiu – w telewizji i na papierze – co i kiedy należy robić, bywa, że nie przestrzegam własnych zaleceń w swoim ogrodzie.

Nadeszła właśnie ta pora – w kwietniu, który tak bardzo różni się od miesięcy pomiędzy listopadem a marcem, gdy czas płynie stosunkowo powoli, czas zaczyna pędzić, a nie wszystkie rzeczy, które powinienem był zrobić, wykonałem.

Co roku przyrzekam sobie, że będę wszystko pięknie ogarniał i generalnie rzecz biorąc tak jest, ale zawsze znajdzie się coś, co przypomina mi, że nie byłem pracowity jak mrówka. Weźmy na przykład rośliny w doniczkach różnej wielkości, które stoją przy szopie. Jest ich kilkadziesiąt. Tylko spójrzcie na nie. Jak długo już tu stoją? Za długo. Kilka tych krzewów patrzy na mnie smutno ze swoich donic już ze dwa lata. Dlaczego nie zostały jeszcze zasadzone? No cóż, nie jestem pewien, gdzie powinny rosnąć.

Ale chwileczkę… czy przypadkiem nie pouczam ludzi, że powinni kupować rośliny w szkółce czy centrum ogrodniczym tylko wtedy, gdy wiedzą, gdzie je zasadzą? No tak, owszem, ale podobnie, jak inni fani ogrodnictwa, nie jestem odporny na zakupy powodowane impulsem. Oprócz tego dostaję czasem rośliny od innych ogrodników, którzy bardzo chcą się nimi ze mną podzielić. Przecież nie powiem „Nie, dziękuję, nie mam na nie miejsca", prawda?

> Wiosenne porządki to nie tylko szorowanie szklarni i usuwanie chwastów ze żwirowej ścieżki: to również usuwanie tych roślin, które dokonały żywota

Muszę coś z tym zrobić i je przejrzeć: niektóre zasadzić, inne rozdać, a jeszcze inne – niestety – wrzucić na pryzmę kompostową.

Chodzi o to, że gdy zabieram się za rzeczy, które odkładałem, czuję się cudownie cnotliwy. Weźmy szklarnię. Właśnie skończyłem ją sprzątać. Podobnie, jak wielu ogrodników, z niechęcią wyrzucam rośliny doniczkowe, nawet, gdy pobrałem z nich sadzonki i wyhodowałem zastęp młodych roślin, które je zastąpią.

Starsze egzemplarze mają w sobie pewne podobieństwo do posągów („Nie, Alan, są po prostu stare, powykrzywiane i przerośnięte" – mówi mój wewnętrzny głos rozsądku). Dlatego wreszcie wziąłem byka za rogi, przesadziłem młode rośliny do większych doniczek, wyrzuciłem starocie i – o, cudzie – nagle stwierdziłem, że szklarnię przepełnia nadzieja, a mnie wypełnia energia za każdym razem, gdy otwieram drzwi tego przybytku. Tam, gdzie do tej pory flegmatycznie trwali roślinni seniorzy, widzę pełną wigoru młodzież i czuję obietnicę, która przypomina mi, dlaczego zajmuję się ogrodem. Posprzątałem też w mnożarce i wstawiłem do niej kuwetki z piaszczystym podłożem, w którym – ramię w ramię z doniczkami z siewkami – ukorzeniają się sadzonki ze starszych roślin. Sedno odnowy leży w sercu działań w ogrodzie i jeśli nie będziemy ostrożni, zwłaszcza w miesiącach zimowych, gdy wszystko dzieje się stosunkowo powoli, możemy zapomnieć, jak bardzo może ona być odświeżająca.

Wiosenne porządki to nie tylko szorowanie szklarni, mycie płytek myjką ciśnieniową i usuwanie chwastów ze żwirowej ścieżki: to również usuwanie tych roślin, które dokonały żywota.

Wiem, że robimy się sentymentalni, ale bywa, że trzeba wziąć w garść miotłę i porządnie pozamiatać, zamiast po trochu dziubdziać to tu, to tam, odkładając nieuniknione. W przeciwieństwie do domowych pomieszczeń, które, gdy już się je udekoruje, trzeba jedynie odkurzać i okazjonalnie odświeżyć emulsją do podłóg, ogrody potrzebują bardziej radykalnych działań.

Jeśli więc już od lat patrzysz na jakąś rabatę i co roku stwierdzasz, że wygląda ona coraz bardziej statycznie, bierz byka za rogi. Gdy wreszcie ją odnowisz – usuniesz stare, rachityczne egzemplarze i zastąpisz je nowymi – stwierdzisz, że co rano budzisz się z ochotą, aby sprawdzić, jak rosną, zamiast brać sprawę za pewnik i nie mieć w sobie grama inspiracji.

Dobry ogród to zawsze projekt w toku. Całe szczęście.





ZDJĘCIA: JASON INGRAM. ILUSTRACJA: CHRIS MADDEN ILLUSTRATION

eprasa.pl dcc247b459

Gardeners' World EDYCJA POLSKA

Polska

Redaktor naczelna
Małgorzata Wójcik
malgorzata.wojcik@avt.pl

Redaktor merytoryczny
Łukasz Skop
lukasz.skop@avt.pl

Asystent wydawcy
Anna Cember
anna.cember@avt.pl

Współpracownicy
Anna Moroz-Darska,
Bożka Piotrowska,
Ewa Kuczyńska,
Katarzyna Kaczan-Borowska,
Marta Karcz,
Grzegorz Falkowski,
Katarzyna Bellingham,
Małgorzata Kalemba-Drożdż

Marketing i reklama
Marta Zaczek
marta.zaczek@avt.pl
tel. 22 257 84 76

Anna Brzywczy
anna.brzywczy@avt.pl
tel. 883 125 997

DTP
Studio Adekwatna

Prenumerata
prenumerata@avt.pl
tel. 22 257 84 22 (godz. 10:00–14:00)

Kolportaż
Paweł Gago
pawel.gago@avt.pl
tel. 22 257 84 24

United Kingdom

GARDENERS` WORLD
MANAGING DIRECTOR
Catriona Bolger

EDITOR-IN-CHIEF
Lucy Hall

ASSOCIATE EDITOR
David Hurrion

BBC STUDIOS, UK PUBLISHING
CHAIR, EDITORIAL REVIEW BOARDS
Nicholas Brett

MANAGING DIRECTOR, CONSUMER PRODUCTS AND LICENSING
Stephen Davies

COMPLIANCE MANAGER
Cameron McEwan

DIRECTOR, MAGAZINES AND CONSUMER PRODUCTS
Mandy Thwaites

UK.publishing@bbc.com
www.bbcstudios.com

IMMEDIATE MEDIA CO LTD
CHAIRMAN
Martin Weiss

CEO
Tom Bureau

DIRECTOR OF INTERNATIONAL LICENSING AND SYNDICATION
Tim Hudson

INTERNATIONAL PARTNERS MANAGER
Molly Hope-Seton

Adres redakcji
„Gardeners' World. Edycja Polska"
ul. Leszczynowa 11
03-197 Warszawa
tel. 22 257 84 99
www.magazyngardenersworld.pl

Źródłowe materiały publikacyjne pochodzą z miesięcznika brytyjskiego „Gardeners' World".

© Copyright 2024 AVT

Mimo wszelkich starań przy opracowaniu materiału do tego czasopisma, wydawca nie ponosi odpowiedzialności za jakiekolwiek błędy w tym czasopiśmie.

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za zamieszczone na łamach pisma „Gardeners' World. Edycja Polska" treści reklamowe oraz artykuły promocyjne.

Wydawca
AVT-Korporacja Sp. z o.o.
ul. Leszczynowa 11
03-197 Warszawa tel. 22 257 84 99

Wydawnictwo AVT należy do Izby Wydawców Prasy

Miesięcznik, nr 4/2024

Magazyn jest wydawany na licencji brytyjskiego wydawnictwa Immediate Media Co Ltd

oraz BBC Studios

BBC Gardeners World magazine is published by AVT-Korporacja Sp. z o.o. under licence from BBC Studios, Television Centre, Wood Lane, London W12 7TQ. The Gardeners World logo and the BBC Blocks are the trade marks of the British Broadcasting Corpo-ration. Used under licence. © Immediate Media Company Limited. All rights reserved. Reproduction in whole or part prohibited without permission.

W następnym numerze...

majowe wydanie

w sprzedaży pod koniec kwietnia



Nick szykuje sadzonki



Pomysły na kompozycje w donicach

Polecane sklepy ogrodnicze

The Garden Bellingham – sklep internetowy
501 420 622 • kontakt@kasiabellinghamsklep.pl • www.kasiabellinghamsklep.pl

TopSzklarnie.pl – sklep internetowy
516 809 133 • szklarnie@agrocentrum.com.pl • www.topszklarnie.pl

Krotoszyn

Szkółka Bielawni Anna Bielawna
63-700 Krotoszyn, Ordonówny 1/lok. 6
66 471 28 30 • biuro@szkolkabielawni.pl
www.sklep.szkolkabielawni.pl

Nowodworce

Davis & Kryjan-Gardens s.c.
Centrum Ogrodnicze
16-010 Nowodworce, Kwiatowa 7
85 744 15 95 • ogrody@dkgardens.pl
www.dkgardens.pl

Płońsk

Centrum Ogrodnicze Eljan
09-100 Płońsk, Skarżyn, Wyszogrodzka 14
603 984 504 • info@eljan.eu
www.eljan.eu

Tuczempy

Centrum Ogrodnicze Piotrów Alicja Piotrów
37-514 Tuczempy, Kwiatowa 7
16 623 19 84 • kwiaty.piotrow@wp.pl
www.ogrodnictwo-piotrow.pl

W tych sklepach zawsze znajdziesz magazyn „Gardeners' World. Edycja Polska" oraz wydania specjalne.
Serdecznie zapraszamy wszystkie sklepy ogrodnicze do współpracy B2B:
22 257 84 99 (godz. 10:00–14:00) • prenumerata@avt.pl

eprasa.pl dcc247b450

A better garden starts with a better plant



atrakcyjne o różnych porach roku



innowacyjne i wyjątkowe



zdobywcy wielu nagród

łatwe w pielęgnacji

Physocarpus Tiny Wine® & Tiny Wine® Gold

Zanim trafią do Twojego ogrodu, rośliny **PROVEN WINNERS®** przechodzą szereg testów pod względem barwy, zapachu, obfitości kwitnienia, ulistnienia i niezawodności. Tylko niektóre z nich okazują się być na tyle wartościowe, aby zostać rośliną **PROVEN WINNERS®**

Jeśli szukasz najwyższej jakości roślin, zapytaj w najbliższym centrum ogrodniczym o **PROVEN WINNERS®** lub po prostu rozejrzyj się za charakterystycznymi białymi doniczkami.



PW
PROVEN
WINNERS®
COLOR CHOICE®
FLOWERING SHRUBS

www.provenwinners.eu

eprasa.pl dcc247b459


FISKARS®
Niech Twa wyobraźnia rozkwita
fiskars.com